

MUSEUM.

*Bud' váš život jedna Boží chvůta,
Slasti Kristus, tužbou cnosti krása
Choť církev a mzdou lidí spása.*
Fr. Sušil.

Číslo 1.

V listopadu 1866.

1. ročník.

Museum v Museu.

Opět započal nový rok studijní, opět osle-
jme se po mnohých strastech z progonů do
našeho ústavu, abychom dononali aneb po-
kračovali ve všech věcech těch, které k na-
šemu povolání jsou nevyhnutelně potřebny.
Jaké však je naše povolání? Lidské jiné,
nej lid křesťanský věsti k spasení věčné-
mu. Úloha tato lehčí by byla, kdyby se
jejímu uskutečnění v cestu nestavily pře-
kážky takové, které člověku jsou s pomocí
nadzemskou překonatí mize. Hlavní však
překážku činí knězi v jeho působení Pa-
bel světem tímto vládnoucí, jehož úmysl
vždy ten jest, proti učení církve samospá-
sitelné podněcování a pronásledová-
ním v lidu nenávisť vzbuzovati, pod-
tínaje takto pravý život křesťanský.
Akoliv svět vždy tenký jest, přec však
v rozličných dobách rozličnou přijímá
tvářnost, kterou Duchem časovým na-
zýváme, a právě tento duch časový to
jest, který kněžstvou v jeho působení nej-

více odporuje. Hle resistite fortis in
fide praví Apostol (I. Petr. 5. g.) a jeho
slova, ač platí všem křesťanům, nej-
více přec se týkají nás. „Uprostřed
vichřic nepřemrtných“ praví Sušil v
úvodě k výkladu sv. Matouše, „národ
nás zachován a k novému nadějně-
mu životu povolán jest. I povinnost
jest rukou k dílu přičiněti a na po-
pluži Páně práce se úsilně podjíma-
ti. Bůh zajisté jak jádnému člověku
zahdletí nedává, tak ani národu ja-
dného nenechá bez úlohy. Osvědčí ru-
ka Boží, nás chránila, ale pamatuj-
me, že Bůh nechrání národu, kte-
ří se svobod svých ku podpoře náruči-
vosti dovolávají, a že svoboda a náručnost
jen tím se zachová, kteří v obojí tom
pohlaví nalézají povinnost k jinému
činu konání vůle Boží. Toť jest
tedy hlavní účel našeho národa, aby
svobodou i skutkem táhnul se povždy

k enormu, jehož milosti byl zachován.
U vykonání tohoto úkolu hlavně
však kněžstvo má být viděno, kněz
má lid svůj naváděti, kterak by cíle
svého mohl dosáti.

Však není na tom dosti, uká-
zuje-li kněz národu svou jen vůli
a cestu k němu, s musí ho na této
cestě i doprovázeti a podporovati. Na-
čin-li to, pak křesťan se podobá, kte-
rý cestovatelem na rozeznání jsoucím
pravou cestu sice ukazuje, aniž by se
dále staral, zda-li tuto cestu i ostatní
překonají, aneb snad zase na nepra-
vou cestu se dostanou. Dokud kněz ná-
rod svůj vede, jistě tento k němu se do-
stane, může, jak ale kněz národ opar-
stí, pak tento se dostane pod vůdčov-
ství lidí bezvěrných a bezbožných, kteří
napřed jeho duchovní, pak i jeho hmotný
život podrývají. Imunita a hegheva těchto
prav se začíná před našima zraky
vypynovati, právě v nynějším čase v
našich vlastech. Nastává nám
tu sv. povinnost na boj se přichysta-
ti, na boj proti těm, kteří národ
nás o lásku ku kněžství, o lásku
k církvi o víru a o Boha připravili
usilují. Ne ten jest malomyslný své-
ho národa, kdo přáde, národnost,
lásku k národu, vlastnictví a. s. d. na
jazyku vede, nebrž ten, který rukou
a dílem přičinuje, varijícím slovem
národ upozorňuje na nepřitele jeho,
ano sám do boje se postaví, jej brání
před lestnou činností synů satelských.

Kdo nám ručí ale, že boj tento nás měkčí?
Již nepřítel sáhá drzou rukou na kapitol,
na posvátný, prestol sv. Petra, již církvi
katolické pronásledování topí v Rusi,
Německu a Francouzsku, již vstávají se
biskupové „svobodní“ Itálii do galérií a
vřechen svět proti Jesuitům, kteří d. m.
jednoho papeže „militia ecclesiae militan-
tis“ jsou nazváni, boj roždmýchá, kdo
ručí nám, že i na nás se někdy zástu-
py nevěrecké vyhnou? Víme sice,
že Spasitel náš slavným slovem svým:
„et porta inferi non prevalebit adversus
eam“ církvi trvání přislíbil, usque ad
consummationem saeculi, víme že opět
církvi v katakombách může sescházeti,
ano ještě více, víme že právě v čas nej-
většího pronásledování církvi sv. největší
může v líně své chovati, kdyby
však u prostřed těchto pronásledování
národ nás do všeobecného víru stržer,
od církve sv. odpadl (a k tomu směřuje
moderní náš liberalismus) nemese-
li bychom také my sobě vyčísati, že
jsme byli „solí zmařenou, která k ni-
čemu jinému se nehodí, než aby ven
vyhozena a od lidí pošliapána byla.“ Mt. 5, 13.
Abychom tedy tomuto zházenosti
duchů časovému se vši silou opřeli se
mohli, abychom opravdivými pastýři
a ne nájemníky se stali, třeba nám
dobře znáti pravdu křesťanskou a řeč
národa našeho. O první stará se u-
stav náš, druhé však naši vůli pone-
cháme. -

Však jen z pilné ruky naděje

hrobní" a ten který jen ledajakou zručnost
slov a strachu naší řeči se osvojil, těžko obla-
jí s nynějším časem před světem. A tomu pře-
stavujeme, jak smutno to jest znáti vzdělaného
člověka, který přes 10 let ducha svého na-
máhal, a konečně ani toho nedovedl, aby řeč
znal lidu, ve kterém a od kterého žije. Ně-
dnow smáli jsme se, uviděvše psaní ve špa-
tném slohu německém, napsané od lidí do-
cela ^{německých} neobeznámených, však jak muselo nás
zaboleti srdce při upomínce, že i u nás vzděla-
ní lidé jsou, kteří ve své řeči mateřské ani
slova psáti nechtějí, jelikož se stydí veřejně
negralost svého jazyka dokazovati. Vím, že
z většího dílu naše chyba to není, neboť
naše vychování takovým způsobem se dělo,
že více jsme se naučili znáti kosti pře-
střepných zvířat, než části své řeči ma-
terotky. Máme však, když již ovid tak nás
níčil, do hlinné ruce založiti a netečným
zůstati proti požadavkům časovým? Dým
tomu, jeby někdy ve správě duchovní žádal
od nás někdo, abychom jemu vystavili
vysvědčení nějaké, aneb prosbu nějakou,
aneb psaní složiti, jak bude o nás ten
souditi, kdo toto naše písmo do ruky vezme,
nebude-li bez chyby napsáno? Neupadne-
me tu v opovržení a neutrpí i náš sta-
rý star tím? Někud vycházejí ony hane-
bní a bývají výčitky kněžstevu ignorance.
Nikdo není jistě toho vitien, jak ten,
který z trestuhodné pohodlnosti zanedbá-
val cvičiti ducha svého ve věcech, které
jsou spisovným iiní k boji proti světu.

Abychom však ukončili svoje poje-
dnání, uvedeme několik slov z dopisu

biskupa Jana Mich. Sailerova z 1829 k
tehdejšímu hr. bav. ministru vnitra:
„Guter Gabilunda pflegt ganz ein, daß ein
unmündiger Mensch von jenseit der Pfann
da sind die Handarbeit der Dinsten war
und daß Dinstalbe vorging in ein-
war Dinsten mit der vorging in ein-
Bildung fims Hallung und Mink
fankrit in der Gafallstest bejüngten
und fimm vofabunnen Dinst vofillten
kann.“... Nechceme však nijak říci,
jakoby na důkladné znalosti jazyka
českého celá vzdělanost kněžstva závi-
sela, však to směle tvrditi můžeme, že
kněz, jenž větším dílem pravdivě
svatým se přiučuje, aby je lidu sděliti
mohl, nedosáhne jik svého bez úplné zno-
losti jazyka. Co pomůže mu věda bez
znalosti jazyka, kterým by ji druhým
sdělil? — A k tomu konci chtějme
nápomocným býti svým spolubra-
tím a tímto ustav, ustanovili jsme
se na tom, vydávati časopis*, ve kte-
rém by každému volno bylo, psáti
svou uverejníti a takto v řeči své
se cvičiti. Čest při tom žádost naše,
aby každý alumnus do něho přispí-
val, jelikož všem nám potřebno vět-
šího v této věci vzdělávání. Kdo dokona-
le zná řeč, víť se ve slohu správném,
kteru však ještě s mluvnici jest co zá-
pasiti, ruče tom at' podává menší po-
jednání neb překlady. Kdo není co
psáti, porať se s přítelem, aneb
k nám se obrat' a my mileráde o
thema se jemu postaráme. Ten se

neostýchejme jeden před druhým a dolojme
pysnou styčkovost, která by nám bránila v
našem učení, hledíce jen vždy k šlechtě-
mu úkolu, který jsme si položili.

Konečně jen ještě něco. Nevíme jak časopis
náš bude přijat od našich přátel,
však po lidsku soudíce napřed již soudíme
myšleme, že mnozí radoštně, mnozí s nelibo-
stí a jiní spíš s úsměšky náš pohlednou.

Prvními jen to na svou kládem, aby tuto
radost svou i skutkem dokázali; druhými
radíme, aby námi ve skutku tomto špatný
úmysl náš nepodkládali, dokládajíce, že
proti všem nejedním časopis svůj hájiti
budeme jenom ne proti těm, které po-
chágeti budou od lidí podezřívajících.

Třetími však v skutku nevíme co odpo-
víděti. Bude-li jinn časopis náš krásným,
pak, proč se smíješ, čarivě vědět nebu-
deme; bude-li jinn nedostatečným, pak je
upozorňujeme na ona zrádná slova
Písta z Ottersdorfu: „Ča rozumněj, roz-
mije rozvažuj, rozvažuje rozsuguj, roz-
suguje nehaněj a nepotíhaj, ale umíš-li
lepší udělej a my budeme chováti tebe.“

Pomatenec nad doktora.

(Obraz ze života.)

Četným krokem kráčí mladý muž za
jednoho parního dne silnicí vedoucí k ji-
stému velkémú městu Francouzskú.
Velké krájeje potu kamuly po vyoo-
ném a ušlechtilém cíle jeho, neochábl

Přesobře vinné je úsměšky na mruze po-
geti budou od takových; kteří jako děti na
život nikdy nenazírají ze strany jiné, je-
ho z té, která smyslem nejvíce lahodí; ji-
nak věděli by že pro dokonalé spisovatele časopis
náš ustanoven není, a že pro šlech-
tný úmysl který ho vyvolal gashuje, aby
byl podporován. Co se tak zvané kritiky tý-
ce, která snad někde v nějakém zákoutí
nás odsuzovati bude, to si uvádneme na jm-
nit ono staré přísloví: „Kdo na slunci
vrostl, stín ho následuje.“ A tak doprovázi-
me časopis ten s vřelou touhou, aby č-
tní páni dopisovatelé se dostavovali u
sobě a nám hojnou hostinu ustrájeli.
Fr. Duda.

* Obdobně zdařilý úsudek tento, navrhali jsme posta-
viti jej v cíle našeho časopisu, nedovolivše sobě ani
to nejmenší zmiňování obsahu jeho, poněvadž se docela
s náhledy jeho se osovňovajíc proti obsahu nic
převládajícího namítati nemoháme. Dovolujeme je-
nom, že se nedáme myšliti jistějším třeba se
předstírá, nájezdy souvromným, majíc za to, že
i když, komu nás záleží na časopisu našem, může
taková práce a napínání a jistě nám přiblíží přání
své. Přiznáváme že našeho náhledy, šíření a
přijetí si toho s odpovědí by odhladu uvěřejněj budem.
Dobrym záležetostem místa tu popravě nebudem.
Vinn. Duda.

Něm odsouzen ducho tu skomárni-
A pro ten svět vedle mého rovu
Něm na pstrcu čas uchráněti,
Která vžnášely mru k nebes rovu!
Ver. Bohd. Láleský.

však přec, ať by byl umírněn spíše svůj,
aneb snad zapnul úsměv z veselých tváří
svých. Prma jeho postava, obličej bílou-
ný a dlouhé vlasy prozrazovaly studijní-
ho. A v skutku nemýlil se, kdo z těchto

zevnějších známek sradit o vnějším jeho po-
volání o jeho stavu soudil. Mladík tento byl
v skutku studijním, jenž odbyl „sub auspiciis“
imperatoris právní rigorosa, parížil od-
měny, ~~odměny~~ mu poskytnuté k dáno-
jij osnované cestě do Francie, aby rozmo-
žil a dovršil vědomosti své, zvláště co do du-
ševědy. Jij se střívalo a proto prospíchal mla-
dý právník, aby za soumraku dorazil do mi-
sta před ním se rozkládajícího. Došel k uli-
ci, brzo se obeznámil a bez odkladu jal se s
vážností obvyklou navštěvovati a prohlížeti
známenitosti tohoto města. Mezi jinými
navštívil i tamnější bláznivec, o němž šlo
pro vzorné jeho zařízení a rozmanitost osob
tam z ubytovaných za hranicemi nejlepší
pověst. Byl uveden v ústav tento, zdoma-
nil tam v krátkce tak, že mu volno bylo
i bez průvodu procházeti se mezi obyvateli
jeho a pozorování své konati jak a kdy mu
líto bylo. Než z náramného počtu nešťastní-
ků zde ubytovaných, nepočítal nikdo pozor-
nost jeho v té míře, jako jeden slušně oděný
pán, příjemného vzezření a mravi, jak se
zdálo, velmi náležitých, jenž procházejí se
sám chodbami, kdykoliv jej potkal, o nejoti-
dněji pozdravoval. Dále se pozorovateli že i du-
ševní povaha jeho mu zůstala i v jeho sou-
druhu jakési vážnosti; neb nikdo z nich neop-
ovážil se vytrhovati jej z jeho myšlenek, a stalo-li
se to kdy, tu poslalil pouhý jeho pohled, aby pokle-
nal výložníka a pokoje si zjednal. Pro tuto vzá-
cnou vlastnost dostalo se mu mnoho výhod,
kterých však málo užil, nikdy ale nenadu-
žil. Usmínil si tedy mladý právník blíže se
se seznámiti s podivným tímto pomatencem,

aby jej vykoumal, mnohého dobra si z této
známosti přislíbujíc

Přised druhý den do ústavu, málem by byl
zapomenul na předsevzetí své. Labrář v
myšlenkách pozorováním šílenec vzni-
klých tu stál, když mu zvolna kdosi za-
klepal na ramena. Obrátiv se viděl zná-
mého od vidění pomatence, a s nelichovou
radostí poslouchal omluvu, jíž tento slovy
vybranými pronášel.

„Jest mi velmi milo“ pravil po malé
přestávce právník „že jsem s Vámi prave
tď tu setkal. Mocný jakýsi cit nutil
mně k Vám, neměl jsem však odvagy
Dost, abych Vás byl oslovil.“

Rychle chopil se pomatec podané mu
ruky a s vděčným nářím zraje skem pra-
vil: „Totéž pane dělo se ve mně; považuji
shodu myšlenek a citů našich za vítání
pokynutí Boží a jeho námi hodine ve kle-
se jste přechročil práh domu tohoto. Než
dovolte, abych Vás zde doprovodil; dříve
jij děle zde a trvám, že tudu stě, podpo-
rovati Vás ve studiích Vašich, které jak
jsem poznal, zde konáte.“ Procházejíce
se pak hovořili společně o věcech, které se
zvláště ústavu týkaly. čím dále, tím více
jasnul právník nad žeravými úsudky
a nevšední vzdelaností podivného průvodu-
ho svého. Nejenom že znal povahu každé-
ho ze druhů svých, on i hluboko vnikl
o nitro jejich a do podrobná mu vykla-
dal smyslenky jednotlivců, o které se je-
jich myšlení a mluvení jako v kruhu
pachybovalo, neopomínuv a ani sku-
tčných ani domnělých příčin choroby této.

O přičině však svého tam pobytí, či lépe o
neduhu svém, nemíněl se ani sloven.

U zajímavém hovoru ubíhal čas a
aniž se toho náležitě udeřil strážník ve
zvon, vylížeje tím všechny, aby se odebrali
do pokojů svých. Louče se s novým poma-
temným přítelem svým, přislíbil, že jej je-
ště jednou navštíví, a ubíral se do bytu
svého.

Ně divné myšlenky stihaly se na cestě
o hlavě jeho. Tak, myslil u sebe, jak je
to možno, aby člověk tento byl pomaten.
A je-li, v čem záleží bludná jeho smý-
šlenka? Je-li snad oběť jeho přibuzen-
stva? — Bůd' tomu jak bud' poznati ho
musím a je-li bláznivec jemu zále-
nem, proto, že stal někomu v cestě,
pak buďť první úlohou mou, stáhnou-
ti roušku z tajemství tohoto a co stůj
vysvoboditi jej z muk těchto ukrut-
ných. — Tak blouzně čekal hodiny,
kdy se mohl dostavit k příteli svému.

Pobíla hodina třetí a spěšně ubíral se
mladý podvůlek na místo první tak za-
jímavé. Iota vešel v síň, již jej ra-
dostně vítal přítel jeho od rána a pojal
jej za ruku vedl ho na vrch stavení,
odkud krásný rozhled po celé krajině
se roztíral před zasnoucím zrakem je-
jich. Střecha nádherného stavení tohoto
byla zvolna nakloněna a po ní vedly
okrasné upravené chodby, vysokými
mřížemi oploceny, po kterých vzhůru
se vinul hustolístý břeštan a rozličné
druhy úponkovitých květin. Chodby tyto
upraveny jsou na způsob zámečků,

scházely se v mnohá místa, která upro-
střed a na vrchol hor stojí, vše v sobě choval, co
ku pohodlí těla a utěšení mysle sloužiti mohlo.
Vysoká okna, plná květin nejrozmanitějších,
poskytovala pohled, časový do krásné kra-
jiny, hojnou úrodou jenjen bujnou. Krásné
sady se střídaly se zřetelnými budova-
mi a v dále zas měžné vesničky se opíra-
ly jako podpory hledíce o mohutné hory.
Taká to krása jaký soulad panuje v příro-
dě, z vrchu-li nějakého se pozoruje. Kam-
koliv oko jde všude, objeví krás, gahledne
krásných záležitostí.

Gern tedy zavědł pomatence nového pří-
znivce, ano mohl říci příteli svého. Uvěřen
tolikou krásnými předmrty a uitem blaha
neryslovného opamovával jsi, nemohl prav-
dit, ani shal spustiti o obraze před nim
tu rozvinutého. A iho bylo sice plno, tím
překypěla i ústa. Nádivení jakého mlá-
dika mysl jen schopna jest, blaho nery-
slovné a věčnost k původu a působiteli
těchto slasti se spojily, a vložily právní-
kovi slova v ústa, která by každého jině-
ho byla dovedla k citům ne-li podobným
aspoň k citům spokojenosti. Něž ale
jinak se to mělo s pomatencem. Smu-
tně pohlížel na to vše a obrátiv se s us-
azeným chmem ku příteli svému, pravil k
němu hlasem utluměným a třesoucím se:
„Pane, Vy se radujete z pohledu na obraz
od Vás vzdálený, jakoby Vám nemohlo
bylo skourati ho do podrobná. Vy plé-
sáte nad krásou díla Božího, jako
byste každodenně kráčeje ním, nemohl
kochať se v kráse jeho: a já — já

právě proto sténám. Ve Váš hudi
pohled na přírodu cit nevyslovné
radosti, ve mně cit nevyslovných
bolů! O jak smutný jest osud můj!

To povídek, sklonil hlavu svou na
můj studenou a upřený okem po-
hlížel tam za hory, kde vyčnívaly dvě
věže chrámových.

Jako osamotnělý chovec zaslechl
za tiché noci smutné výjeka volání
tvoje, naslouchal a spěšně se na tu
stranu obrátil; odkud žalostný hlas ten-
to k němu doznívá: podobně i prá-
vník náš úžasem nad nevídaným
tímto výjevem trnul a naslouchal,
že slova tato a skutku vyšla z úst
milého mu teď přítele jeho. Přes-
vědčil se brzy. Pohled na bole-
stnou jeho tvář a slych tónův jeho pře-
vědčil ho důkazem nezvratným. Tak se ho
těšili slovy se nejedinklivějšími; avšak
tím ještě více rozrýval krvácející rány
ubohého přítele svého. Tiše poslouchal
tento utěšná slova právníkova, když
pak ale ustanně právník v řeči, vztá-
čil pomatence hlavu svou a smutně na
právníka pohlížel, jakoby nevěděl, sly-
šel-li dobře, aneb v jakém smyslu slova
jeho pojímati má. Nic však neřekl
v obličej přítele svého, leč hlubokou

Ušlechtilá odpověď.

Známo jest, že Frusové po čas své ná-
větvy neblahé paměti, rádi s knížkovem

soustrast s neštěstím jeho. Parné
pravil po dlouhém mlčení, vinil
jste mne z nevědy k tvůrci a
smud i z nelásky k bližnímu, když
jsem Vámi žádal místě své
a hleděl jste mne utišiti slovy,
která jak jsem spíchoval pochazejí
z hloubi srdce Vašeho, láskou pía-
telskou ke mně horujících. Děkuji
Vám za Vaši Dobrou vůli, jest mi
ale upozorniti Vás na místo kde
se nacházíte. Ne parné, nechte
se proto hanbiti - bývají někdy
doby, kdy člověk uchváten útem
mocným, zapomíná na vše co
kolenní jeho, vůči sílu soustředuje
a uskutečnění jediné krásné myšlenky,
a dosážení jednoho vyřešeného úkolu.
Jsem povděčen Vámi za úmysl Váš,
líkají jen toho, že se Vám nepodařilo
co jste zamýšlel. Neví to však Váš. - Jsem
zavírám na duchu a jako doufám i na tělo,
a přeč v bláznivci. Teď sudek parné, že
nemám přičinny nářeků si, že ne-
mám truchliti?

Velký zaražení stál tu právník, nevě-
dal co mu odpověditi. Prognýť zdál se mu
osud přítele, který tak zkrusný tak vy-
laryj odouzen byl ku pobytu s blázniv
a trétním. Teď v odhodlanost přešlo
přesvěd předsevzetí jeho.

Tak ale ptal se ho, jak jste se
sem dostal? — Dozvěděti.

kat. na Moravě oborali. Bylo jim
vždy mile rozmlouvati s nábožen-

stvi, což však vždy slušně konali. Tak se i stalo, je na jedné fáře, kde ubytován byl plukovník se svým poborníkem také přišla řeč na náboženství. Prusové mluvili i tu s velkou ictou o katolicismu a chválili nad níru kněžstvo kat. kděto své pastory i v malčí vá- jnosti mlti se ždáli. Slovo Dalo slovo, a tak zabloudili i v pusté háje lutheranismu. O Lutherovi ovšem mltlo chvály hodného vypravovatí mohli, za to však tím více mluvili o Melanctonovi. Kaplan tavnější se mlčky usmíval. Končně, kdž pak se již dosti namluvilí obrátil se poborník.

na usmívajícího se kaplana a tágal se ho: „(v. p. soudíte Vy o víře naší. „Pláte se mnoho p. poborníku“ di na to kaplan: „Prosím v. p. račte mi bez ohledku sdělitě úsudek svůj, neb mi na tom mnoho záleží.“

„Nuže p. poborníku“ odvěti p. kaplan, souhlasím úplně s úsudkem Melanctonovým o Lutherismu, av di: V této víře (Lutherismu) jest lehké žítu býti, těžké však umřít.“ Pruský poborník umlkhl a — obrátil listek.

skyj.

Na hrobě

milého souduha Jaruba Kučery bohl. IV. r.

Kdž nám libá vesna nový život nese
a vše vřelá jasná lesnem světlá
símě mnohoslibná zemi svěřuje se
s nadějí ve plodnou sílu léta.

Tu však na stžorný děsný víchor varu
s mltos chmurných tírá zkáza žne
a to símě mladé snažně přetrvává,
přede plodnou jistě krásně hyne.

Ty, jsi byl to símě všem nám vledrahé
s krásu církve dobrá naše máti
s slasti milou, zblady naděje své blahé,
neb jich věrným synem chtěl se státi

Dvátu vřelých jasných záhy zlozen vadne,
louče před plodem stěp k zemi vřelá
a ta nuyrovná rukou smrti chladné
z našeho Tě kruhu divného trhá.

Dřvo nej stžržel jsi skvělou knihu zdobu,
jiz Tvá duše ždála rozchvěná,
prováží Tě rodičel Tvoji k hrobu
a svých druhů bráti jarmoucná.

Srdce jejich aví železn ubolívá
a hléd ku pánu gři usloný
stať však utícha se v ústku jím slávi:
Tě ai nemělo věnet přezkoušený,
jenžto zdobu knihu, sluhý Christovy,
slavovněs věčný se Tě holovi.

A. Jb.

Vyplňující si nito přání svých milých katechumů podávám ti slo litogra-
fované. Jsem přesvědčen je to bude nová pohruška k citlivšímu při-
vání, na které se velmi těším, dokládající je ovni ním, neopomeneme,
čím bychom se hodný, důvěry nám projevová státi mohli.

A. D. a. l. o. r. A. r. n. o. s. t. V. l. e. a. n. k.

MUSEUM.

*Bud' váš život jedna Boží chůle,
Slasti Christus, tučbou cnosti krása
Choti církev a mzdou lidí spása
Fr. Susil.*

Číslo 2.

V listopadu 1866.

1. ročník.

Kapla.

*Tamhle na návrší
Kdovíc při dědině,
Chodíval jsem často
Malé po přístře.*

*Po přístře malé
Ktu kapliče milé,
Ktu Kdovíc Boží
Spěchával jsem iše.*

*La svého jitra,
L jitra při kletání,
Ve samotné kaple
Pěl jsem píseň ranu.*

*A když ku večeru
Slavík pěl svou píseň,
U matičky Boží
Svou jsem složil píseň*

*A to srdce mladé
Vždy se slasti chvělo,
Kdykoliv to s věžky
Ku modlitbě znělo.*

*Uplynula léta
Jako lohy v moře,
S nimi mnohé slasti,
Mnohá s nimi hoře*

*Ku kapliče v lese
Posud cesta vodí,
Po ní posud mnohá
Lbožná noha chodí.*

*Chodívám já také
Teště ku kapliče,
Přimáším své srdce
Boží ku matičce.*

*Tu pak moje mladost
Na myslí mi táne -
L vlnkého mi oka
Dobrá slza kane.
"Jar."*

Pohled časový.

*Děla dozněla, ryk válečný utichl již,
jenom bolný nářek nad ztrátami, kte-
ré buď krutá válka, buď děsná iplavice
spůsobila přecetným rodinám, docud ožj-
vá se, poskylují velevojnou ku přemý-
šlení lalku. V době tak rozechvělé, v níž*

*věškeré myslí obracují se k Otci, jenž řídí osudy králov i národů, sprá-
vedlivou je stihaje methou, zdálo by se,
že snad dokonce umlkla slepá gáň
proti náboženství a službám jeho, kte-
ří jediní jsou s to, dáti pravou útěchu*

tím, jenž žalostně sténají pod strastipl-
 ným břemenem tisícových útrap, pou-
 kazující jen ku jídlu všeho blaha, vši
 útěchy, zdálo by se, že žaloště ti klení se
 vjali veřejného hlasu v národě, jednosvo-
 ně se spojivše, přičiní se, aby všemocně
 pomáhali hojiti hluboké rány národu
 zasažené. Avšak jinak tomu. Lásť
 proti církvi a ústavům jejímu nemal-
 kla, ba vždy novými výmysly na úkor
 všeho katolictví ob den se terrier předstihu-
 je; místo, aby se měl hojivý balsám olé-
 vati v rány valně rozjitřené, vponuší se
 tam pozmenáhlá jed nenávisť a zášť
 proti církvi. Snad ani na to nepomýšlí
 tělo šířitelé světla nového, že tím ho-
 pají bezděnou propast národu svému,
 k němuž pravou láskou nadchnuti
 býti se honosí. Budij Bohu žel, že i jour-
 nalistika naše zabředla ve smyšlenkách
 zházonosných, že pod rouškou vlaste-
 nectví národ se straní a uvádí v
 nekonečnou bídu. Uvedeme na dů-
 kaz toho pouze nepočetné řádky pro-
 ti Jesuitům v Praze se usadivším a
 příklady bohapustých děl ujozgy-
 ných denně se množících. Lidského ne-
 ná Tajno, že bezvýhradně to horlení pro-
 ti onomu řádu směřuje vlastně pro-
 ti veškerému kněžstvu a jeho vlivu.
 Proč mudle nechají ovino světlošosi
 na to „zatemňování národu“ ku kte-
 rému Jesuité prý do Prahy přišli. Proč
 hned bezvýhradně spínávají blátem háje-
 jí po nich? A to pochlebování vlaste-
 neckému kněžstvu mělo-li být v

pravdě míněno, malou by nám bylo
 poklonou. Či je snad není Jesuitů
 zapotřebí? Ba oni světlošosi jich nej-
 víc potřebují. Nechceme sice upírat, že
 jako v každém ústavu lidském i me-
 gi Jesuity podešlo chyb a poklesků, a
 však jako logika toho vyžaduje, aby pro-
 vinu jednotlivců gavrjoni byl celek? Osta-
 tně první se nadíti můžeme, že Jesui-
 té nebudou na ujmu národnosti ve
 smyslu našem ve smyslu katolickém.
 A kam se poděla svoboda, slovo to, jímž
 bojovníci z onoho táboru neustále háje-
 jí, snad mu však jak se podobá nero-
 zumějíce. Eť věru, směr ten proti celé
 církvi jde, kterou by rádi svázali a ob-
 mezili, aby pak bez přeháňky náš ubohý
 národ přivesti mohli tam, kde se oc-
 etnul před bitvou Běláhorskou. K tomu
 směřuje též to hejno mravokazných
 příkladů, již originálně se rodí na bodlá-
 čitěm poli igyích, dávno již nakáže-
 ných literatur. Plody takové podávají se
 pak v rouše Domácinů nezházonému
 iteráistru našich belletristických čas-
 pisů. Kromě množství jiných, jindy již
 hlasy už velmi vážnými sobě povši-
 mané, zmíníme se jen o nové ukážce
 ze „Sallesova“ Evangelia pro laiky, „pod
 nágovou“ „Ece homo“, kteráž roubováním
 přehypuje.

Při těchto literárních pracích jest i
 to parietihodno, že je přinášejí čas-
 pisy takové, které směřem svým
 nikdy nevházejí na pole nábožens-
 ké. Ale k rozjetí a rozmnožení ne-

věry a gáští proti církvi, každý prostředek musí sloužiti.

Tak a podobně si vede skoro všichni časopisectví, a domníželi se přístupů do těchch prouů vírou planoucích srdci Dobrého lidu našeho, kdo asi zastaví potom záhubný proud, jímž řítiti se bude národ náš v bezednou propast! O kým bychom měli dosti síly, bychom zhrůzu tuto zarmoutiti mohli! Avšak by tu nejlepše posloužil velký orgán katolický, jenž by odháněl ty četné útoky na církev Christovu i v politice i v oboru vědy. To však

pouhým přáním gložným u nás zůstává, a než toho dočkáme se, připravíme se sami. Ve slabých sil a skromných poměrů svých k boji, jenž nás všechny očekává a v němž stejných nám bude užívatí zbraní, — zbraní to zoláště veřejného listu. A jakž již z našeho časopisu našemu častěji k tomu poukazováno, vítáme s vroucnou radostí nový běh časopisu tohoto, jenž má nám býti malou přípravou k velikému boji, k boji le ducha mimos, v němž vítězství bojovníku nebyne výsledek ještěné politiky novověké, nýbrž koruna mnohem štvějši — spása Drahocenných duší.

Pomatenec nad právníka

(Dokončení.)

"Jsem paní" pravil pomatenc zarmoutěný ruce z N. místa jehož věže tam za horami vyčnívati viděti. Procestovav za obchodem svůjou značnou část Evropy, usadil jsem se konině v otevírce své. Štěstí mu v obchodu přálo, ne však v manželství. Pojal jsem chudou, avšak strážnou a krásnou dceru jednoho soukenníka za manželku. Již pět let jsme žili spolu v manželství nejšťastnější, jež láska a shoda cti uzavřela, nic nebylo o to udusiti zápal lásky naší, leč myšlenka na bezdělnost naši, která jako sedý mráček někdy zachmuřila blankyt života našeho. Roznal jsem manželku svou býti neplodnou. Těže měla milovaná choť má, nůdu svůj, a omoutila se nad tím více než slabě její

tělo sněsti mohlo. Nemocněla, a nemoc její zbarila mně i poslední naděječky, kterou jsem ještě v srdci svém choval. Uradil jsem se tedy s ní na tom, a bychom přijali syna, mé sestry za ostatního. Spěchal jsem se správou čeho o našem určení k ní sestře své, která neměla. Pojata trápěním své šetrně mileráda svolila v prosbu mou, a již druhý den na to byl Alfred — tak se jmenuje můj schovanec uveden s dím můj. S horlivostí neuváženou jal se Alfred pracovati na nové dráze své a nabyt v krátkce takové zručnosti a zručlosti v záležitostech obchodních, že jsem mohl odezdati vedení obchodu v ruce jeho, co jsem se já mmi-

tim se zabýval uspořádáním domácnosti, zolařství státní, jenž jsem si koupil. Avšak toute rychlou a nenápadnou změnou ghról stíživostivý duch jeho, šláchnutivost a neukrotivá touha po samostatnosti, nedala mu pokoje, a co den se množilo, až konečně vzrostla v strom do nebevolajícího nevěku.

Do sedmi letků umřela milovaná choť má. — Utropení, jaké jsem zakusil, nelze mi Vám vysvětliti. Kudy jsem chodil, kudy jsem bloudil, všudy mne doprovázel obraz její, kam jsem pohléd, všudy jsem měl uslechtilou její postavu. Abych se gotavil a myšlenkám svým dal jiný směr, umínil jsem si odebrati se na statek svůj a tam žíti prost starostí a vzdálen všeho hluku sám sobě a chudým parostvím svého. Dříve však jsem chtěl svůj oběd zveřejniti co majetek v ruce Alfredovy. Jinak však bylo mi souzeno. Tajně a tajně úmyslně, upadl jsem do nemoci, z níž jsem již nevstal. Jak mile ale Alfred poznal, nebyla tu žádného již ~~ne~~ nebezpečnost, opět napnul veškeré duchovní i hmotné síly své, aby, co mu nepostýla smrt má, k tomu si pomohl sám. A v skutku provedl černý zámýsl svůj. Byl jsem prohlášen za šílenec, a jméno mé ležávkou Alfreda přičknu, vyjma statek, jehož výnos určen byl na zaplavení útrat vyšších z mého sem dopravení a zde pobytu.

Pane nevíte jak jsem tu ránu přeštal. Nuzdoroval jsem, když mě známý tohoto ústavu ředitel ke mně přišel, aby mně, jak pravil, k sobě pozval. Šel jsem před tím jedním ze svých přátel spraven s oúdu, který mně čekal, s hrůzou a s největšími myslí rozehvěni očekával jsem příchod ředitele. Když však jsem jej zahlédl, pozbyl jsem smýslu, a bezvládně klesl jsem k zemi. Procitnul jsem v díloby nebo snad z nemoci viděl jsem se na lůžku v pokoji ústavu tohoto. —

Tde máte pane obraz života mého, hrůzky nástin utrpení mých. Kůže suše, nemohu mýj stesk podstaten: podstaten a důvodněn žal můj? Ledaž ~~na~~ duši a jak trávím i na těle, jest mi tráviti život mugi osobě ~~duševně~~ mutojmi, živ jen musím se mítí za mutového — mutového světa, mutového společnosti rozumných tvorů, mutového chudým. — a to pouze proto, že jsem vytáhl hrad na světlo, z jasných hlubokých, z hlubokých byl si byl sám nikdy a nikdy nepomohl. V paní! Když vše, co jsem již přetpěl, si připomínám, tu se divím, že jsem se ještě nestal roven těm, s kterými mně společili. —

Umrlkl pomátenec a až šel na ticho, nastalo mezi oběma muži. Shněho právě začalo, baron začal svou sem a tam poletávající mračny, malebně krásně bláznivě nebesky. A tam ve vzdáli vybuchoval měsíček jaksi nemělo pohliže za odcházející poma-

vněkem a šlešným světlá Sarern.

Umklhl spěv ptáin, jen tichý jejich šepot
poznáively vlnky vzduchové co líbí jemně
gouky pluniky uolské po celí krajinně.
Strásmý to byl věc! Nespozoroval však
právnick čarovník hrásy lyto. Círá noc
uhostila se v srdci jeho, a učinila jej
slepým a nepřístupným věrně do-
jinným zornějším. Přepodivné myšlen-
ky zajímaly mysl jeho rozhorčenou
nad člověčenstvem. Laje nevědomosti
lidští, která tak strašně (odplacují)
odměňují se za dobrodini jinné prou-
kázaná, málem by byl na ně zanevřel.
Mlčky hleděl dráhnou chvilí v uslze-
nou tvář nešťastného přítele svého.

Postava jeho přimá teď shobená a tvář
jeho gardelou věřičily šediny, svědkové
to bolesti jeho, anžt proudy slzi jen-
jen z očí jeho řinuly. Tak tu stál
myš dřive vážený a hledaný teď
zapomněut co obraz pravého trpitele!
Právnick se za chvíli spamatoval, "Jsem
právnick pane" pravil tichou jeho rukou
"a slibuji Vám, že vše vynaložím, abych
Vás z toho žaláře vysvobodil." "Já" pra-
vil pomatenec, jest příčina, proč jsem se
k Vám blížil. Dověděl se o Vašem stavu
a za jakým účelem cestujete, umínil
jsem si Vás za pomoc prositi. Nechtěl
jsem se ale Vám dřive sdělit, pokud
by jste nepoznal povahu mou, aby
jste mohl, z vlastní zkušenosti pře-
svědčení nabyt, tím jistěji vystoupiti
proti škůdcům mým, a mne spro-
stiti žalostných muk, jakých zde onasěti

musím. Teď ale pojďte do milohrád-
ku, abychom Vám bez vytrhování a pro-
středcích mluvití mohli, jakýmž bych
já o svobody své dosáti mohl.

Sešli tedy do milohrádku, kde se
právnick posadil na pohovku, žádaje
svého chránence, aby ho též učinil.

Ohledně svého ~~odmít~~ tento vyžvá-
ní zástupce svého a procházej se
po milohrádku, naskládal vše, nač-
koliv se ho právnick ptal. Rozrohu-
vata jejich prosluzovala se mimo
všem nástavní. Opět nutil zástu-
pce svého svěcence, aby se posadil,
stejněho však docílil výsledku.

Uplynulo čtort, uplynulo půl ho-
diny, a ještě nebyli u konce. Lá-
ležitost se stala gamotavější a
důležitější, a protož, aby mohl tím
pozorněji naslouchati, požádal
právnick s důrazem svěcence své-
ho, aby se posadil. Já nerozum a
nesmím milý pane odpověděl
jemu pomatenec. Ale odpustte pa-
ne když mi nelze pozorně sle-
dovati vypravování Vašeho, si
mu na to právnick.

"Když tedy dovolte abych zů-
stal stát."

"Leprak Vám nyní milý pane
sedění nerozumný? Ji není
Vám volno upotřebiti nábytku
téhoto ku svému pohodlí?" ptal
se jej právnick.

"O nikoliv pane, nej odpustte
svěcení-li se Vám s věcí, která by

jinak nikterak byla nevyšla z list
mjch. Já si sednout nemohu" pravil
pak s trůní která hluboké přesvědče-
ní prozraděla o slovese, které teď pro-
něsti garmyšlel, pravdivosti, neb nad
můj jest skleněný. Nagnáte tedy a
omluvíte ztráhaní mé; neb kdybych
si sedl, rozdrtila by jej tíže těla mého
a já bych bledně musel zhyznouti."

Jako když blesk udeřiv ve stavení mě-
jaki v těhu svého rozdrtil, a zrušil sta-
vení mnoholetým narnáhaním vy-
budované; tak i jediné slovo pomaten-
ce zrušilo krásný a mnohostranný plán
právníkův. Jediné slovo otevřelo mu
oči, že poznal pravdu, které by byl před
shamizikem co nejtrdostnější odporoval,
ukázalo mu propast, nad kterou povstát
a vzkřás jeho se vzdáti. Vychopil se z
pohovky a krátkými slovy děkovav ne-
šťastnému příteli za důvěru a
příslib, že se jest, dostane slova svého
spěchal k řediteli aby zvěděl bližších spás
o přívodu městští přítel svého.

Tu teprve zvěděl, že přítel jeho po-
umrtí manželky své do těžké upradl
nemoci, z které zdá se na těle vy-
vážl, ne však i duševně. Avšak čas
umrtvil již prudkost, jakou hájil smý-
šlenku svou, že quince stal se tichý,
melancholický, tak že jsem již učinil
kroky ku propasti jeho - vypravoval
ředitel. Na jeho státní se již konají pří-
pravy k slavnému jeho uvítání, kte-
ré, jak tuším, provedou ho úplně
ugraviti. -

Uplynulo šest let. Právě náš se
vrátil z cest do domova svého, kde jej již
čekala histina dosagevací. Právě seděl ve
středě přádel svých, kteří se u něho se-
šli, aby jemu štěstí přáli, když se po-
je novovědníka vstoupil listonoš do-
ručující jemu list a bedničku, jejížto
napsal a přičet jemu nagnánnými byly.
Pročten list, čte, čte dále a čím dále čte
tím více vyjasňuje se obličej jeho. Dočet
list zvolal pln radostného záchratu:
Pánové! Děkujte se mnou Bohu, jenž
mne učinil nástrojem blahodárným
v rukou svých! - a vypravoval sádkost
a dobrodružství jeho v bláznovci. Ukon-
čení radostí slyšíte z listu, tuto mi
gaslaného. Pak čtl list právě obdrženy.

Nážený Páne!

Jest-li jakého člověka mysl úplně štá-
stnou a spokojenou býti může, jest to za-
jistě mysl má, neb se vyplnily tužby
někdy mého, uskutečnila se přání dlouho
hojena v srdci mém. Povážuji tedy za
provi povinnost svou, vzdáti Vám své
nejserdečnější díky za službu, kterou jste
mi prokázal, a velebili prozíratelnost
Božskou, která Vás vyvolila za nástroj
u rozdávání darů svých. Jsem na svo-
bodi, zdrav a šťasten a těším se den a
nóce obyvateli okolí svého statku.
Avšak slyšíte, jak jsem vyvážl z ústavu,
který mne tolik garmutku tolik stál
služ. -

Do Vašem krápním odchodu, měl
jsem se opět opustit a gragenu, a
všel jsem se na pohovku, kde jsem

Dlouhou chvíli nepohnutě sedoval. Pročtením z nečinnosti své viděl jsem před sebou ředitelské ústavu, avšak skromně grah svůj na mne upřen máje, na mne pročtení čekal, aby mne oslovil, a co hosta k sobě pozval. Někdyhal jsem přijmouti pozvání jeho, ani bych se byl jindy velmi šdivil takovému nápadu. Přisedše do křesla ředitelova posadili jsme se všichni, když nás horor již děle trval, upomenul mne ředitel ústavu že sedím, upozorniv mne

při tom na mou smyšlenku. Byl jsem vyhojen! Opusťte mi dolíčování mé radosti. Se srdcem plným vděku spomenul jsem si na Vás. Dozvěděl se z novin že již jste dosáhnouti prospíchnu Vámi i své blahopřání vysloviti. Přijmětež Dárek tento, co malý Dárek má ucty a na upomínku od
Vašeho

Kadotno, na gdav! ^{příteli. N. N.} všedí šťastným
a blajenému příteli Těmu uhoršilo
vlegajimavé vypravování p. adj. unkt. a. B.

Kapla sv. Stanislava Kostky ve Vídni.

Každému ušlechtilému srdci zajisté znám jest život sv. Stanislava, který 28. ^{listopadu} října 1550 na hradě Kostkově narozen byl, v domě otce svého Jana, kastelana Lukrecimského, matky jeho sloula Markéta Kriska, šlechtice z rodu Dornay, až do 14. roku pobyl. Učinně značně pokroky ve vědách, poslán byl zároveň s bratrem svým Pavlem do Vídně, na ústav pro šlechtické mladíky, který císař Ferdinand I. l. 1560 za tou příčinou založil, aby nemuseli po Německu vědomosti sbírat, a aby snad křivým zásadám, jiným ležela zaváhala, naházení do Dornova se nevrátili. Když pak po nedlouhém trvání (a císař Max. II. seminář ten přestal, volně se chování ve Vídni ubytovali, a Pavel, starší bratr Stanislavův najal byl jakéhosi Lutherána Kinstgera, kterýžto dům později v kaplu ke cti sv. Stanislava proměněn byl.

Tato kapla sv. Stanislava nachází se ve

místě, o tak zvané Linwand-Gasse č. 428. Dům jenž tento skvost v sobě shová, nemá sice mnoho velkoleposti, do sebe avšak slova: „Velký sv. v něm přebýval,“ dodávají mu viny větších všech kolem něho něho vyvírajících se paláců. Na místě kde ližho sv. Stanislava stalo, stojí hojným zlatem vkusně oplobený oltář, na němž se nekrvává obět Bohu přináší na místě oněch obět lásky dárků a třeplivosti, které kdysi onen vtělený anděl Bohu přinášel. Krásný obraz Františka Šlechera na zlatě půdě běla p. 1840 zhotovený, představuje nemarného sv. Stanislava, avšak přijímá od anděla krom nebeských, za příležitosti matky Boží a sv. paní Barbory; nad ním lze čísti nápis: „Sv. Stanislav Kostka že anděl krom byl“ Na stropě uříš dvě malby, z nichž jedna ti představuje věk mladíkův, druhá jak

přícház na řeholu klášterní.

L.p. 1788 koupila onen dům slečna Maria Barbara Kollerová z Morenfeldu. Ovdavovaná kapla drahými rouchy mělnými, postarala se i o právní delné obživání služeb Božích a poručila na potřebný při nich náklad příjmy toho domu, správu jeho st. státní lovarygistrova Sežásova odezdala. Po rozpuštění Jesuitův připadl dům sv. Stanislava ku fáře při chrámu Páně u desíti kúrií andělských jejími majetkem až dosávade jest.

Ucházela se pobožnost a úcta k tomu svatému místu po delší čase, na našich dob však nával k uctění sv. St. jest tak veliký, že s pohnutím podotknouti můžeme, že zase Vídeň poznala, jak velkého svíce ve svém klánu chovála. Na jeho den (10 listopadu) spíchá kněz i mekněz, urozený i jebrák, vyznamenaný i sprostý venkovan ku kaple, aby tam svou pobožnost vyko-

Obrázek novověké snášenlivosti

Proslulému missionáři Wolff. Dochozí vřelivostmi se do Mnichova, zadržela tamní policie, aby se neprocházet po městě v dům Karmelitánů. I otkl se stípný missionář v kraj turecký, k němuž krásný slouhý jeho roue výborně se hodil, a klet. st. policie která Karmelitána vyslati nemohla, nechala Turka volně se procházeti po městě, což nemalým usměškováním a stípním v o městě podniklo. Tak se roznese v Mnichově telování.

Ze spř. 2. r. 1888 přistělo v. v. v. v.

nal. Jeho kníž. mil. nejvyš. p. kníže-arcibiskup, Jeho vys. papežský vyslanec, mnozí biskupové a praclatové slaví od rána až do poledne oběti mše sv. Korunování hlavy a jiné vznešené osoby navštěvují přibýlek onoho vzoru čistoty.

Konečně podotknouti také služno, že školní mládež tam často slavivá svou první hostinu, přijímajíce nejsv. svátost oltářní, k čemuž gajisté tato kaplická nejvíce se hodí. V ní nám na myslí tam, jaký draho kámi nám fyti má čistota zachovaná, kterou jsme na křtu sv. obdrželi, a jak zapotřebí nám, smysly rozpávané na vždy mít, nezapíci se vystřihati, abychom ono bližní všech arnosti, které člověka andělem činí, v neukaleném lesku zachovali, mohlouce Bohem jednou zachováni se sv. Stanislavem iici: Mloto jest srdce mé o Bože. Mloto jest srdce mé; neboť on, brzo ukončil běh mnoha let se dochal, a srdce jeho příjemno bylo Bohu.

H. V.

Sešárna redakce.

Pročinní stíhy vřelivostmi všem členům spolu pracovníkům, kteří již slova svému dostali. Tešime se horlivosti, jakou se p. bohoslovec našeho časopisu ujímají, majíce horlivost tuto za záruku okvětání jeho. Přijeme si jenom sobě a Musei aby nechal horlivost tato a nepodlehla mrázim, jak podlehla za předschůdku svého vedru.

Konečně prosíme aby p. Odličatelé nášprominuti opožďení se t. l. o. Musica. Bylo nám opisevati dle čísel což jsme a také krátke dotě dovésti nemohli.

Prof. Arnold Vilen.

MUSEUM.

*Bud' váš život jedna Boží chvála,
Slasti Christus, tužbou cnosti krása
Choť církve a madou lidí spása.
Fr. Sušil.*

Číslo 3.

V prosinci 1866.

1. ročník.

Žnětky.

I.

Slučná Lada, líbí buxě,
pro všech morích kraji v světě,
slasti plodí, radost v žalý plete,
v městech davům steká vůně.

Věrná s ní se pojí družice;
mnohý bol jí mltro hněte,
v sadech, v poli, strast jí květe,
blážen jich kdo chová lůže.

Kdo as jón ty vnadné vily? -
Kra v Spohá v hrudi dřímá,
"duch-li v těle vzkročil býl."

Světce kdo i drakem trmá:
sleduj, ctovši "trapné stanky,
odplaty kdys narůž lesy.

Přehled

Plubská propast bdy ducho-
vní denně více a více otvírá se

II.

Tak hvězda bledá se blankytn
si černou klesá tráhn Anou,
by sdělila nám krásu svou,
by vykončila stero citi;

mrak černý zastírá krásu světa,
ji před tvář poháná náhodou;
vsak přehma těká na jinou,
a tu zas chová ve úkrytu:

Tak nejisté jest dobro světa;
buď pracně edy se vnějš vzhlídná,
neb štěstí kdys ti same, "očelá";

pak v sobě chováš bestný slavn,
a ias - ten téhož mrak - sám
tě vane v stero divých chmarů.
- a.

časový.

proti náboženskému směrem všech ter-
mů literatur, avšak to není jedi-

ny' neduh dní našich; neboť, mi-
mo to ztvrdlým průmyslu nesmí-
ně vzrůstá bohatství a jedné třídě
lidstva, kdežto druhé mnohem č-
tější vřdy u věcí upadá bída.
Tato pokroky směr toho jsou tak
nepřesně, že jedna třída, stísněná
tříz, jízží mizí, a brzy jen
dvě třídy cili starší zůstaní buď-
me: nesmírně bohatě a nať mra-
tidně mizí. Trásl choroba
denně zmáhající se plutokracie
nezjistává pouze při tomto sro-
vném účinku, replují povahy kno-
stný pauperismus, vřdy, což mno-
hem krutější a záhubnější
jest, je v záplech bída duchovní
ochabllost a bída, a tak vidíme, že
i tímto směrem jsou postlopany zá-
klady ev. náboženství, vřdy do-
stane hlavně činnost mravní vřdy
srdce a rozjetajících. U nás uvidí,
Bohu díky, tak daleko to ještě
nedošlo v sledu, tímto, jak na
př. v Anglii a v Německu; avšak
jízží - zlástě v městech našich
- nabývá choroba ta šířích
rozněrn, hrozí povělní první
budova víry a mravní. Vřdy
se často i systematicky směřuje
k tomu, aby ten utoký pra-
cující lid, chováji v nádech
vřdy neporněný dno postlad
ev. náboženství, lehčí vážnosti mra-
vu a zlástě nesvěcením dní

svátečních, vřel se víry domorodé,
samospasné, zlástě pak víry v ži-
vot věčný, která jediná bídě z-
trovilem člověka nřžuje aspoň po-
někud nad prachem pozemskosti, nřd-
vaje mu šlesnutí a poslybní na
práci útěchy. Bohužel jsem takého
počinání sám svědkem byl! Tak se
onam prohluben bídě duchovní je-
ště šíří směrem tím a iám nebe
dohlednosti. Souv jejího. O tom
avšak jistě nřlže pochybovati nebu-
de, že Souv ten bude nad mra-
vnitř a skrašný, neboť ten, jenž
přebývá v nebesích, směřuje se jím, a
Hospodin posmívá se jím (Ž. 2, 4.)

Ale jak vzpomoci zlu tomu oko-
mnému? Jak vytknouti lid náš z
osidel záhubných? - Mimo modlitbu,
kteráž ale slov sv. apoštola ke vš-
mu jest nřčinná, zda se nám nř-
leguim v tom byti prostředkem po-
učování lidí, jak nřbne tak pom-
ci literatury. Křž by se ducho-
venstvo zmocnití mohlo literatury,
a nřbiti pak bezbožné náhledy
vřdy z nalazených poměrů spe-
ciálních. Poučovám to, by se
mno dle mra- obor náboženský,
hlavně křž, u věcech národnospo-
dářských, kteráž postybní potře-
bného světla a rozmarných
potřebách života a dávají ste-
re prostředky ku zlepšení a z-
konalemí potybn pozemského.

Tim by nabyl lid náš více slá-
kovosti a síly v hmotných věcech
na něm. Lepších a neupadl by tak
snadno v tenata světejších sobců.
Tim by pak se začal hlavní
pramen vědy tělesné a s ním i du-
šovní. K tomu však nám zapo-
třebi přede vším potřebného vzde-
lání, neboť slepý vůdce zavede
svěřence své jenom na bezcestí. Pro

tož svědomitě buděj časem použito ku
všestrannému vzdělání se, jímž jediné
imponovati se dá křesťanům vzdělaným vě-
ln tohoto. "Modli se a pracuj!" toť he-
sto naše v dobách těchto! Jen tak, po-
moci s hůry posílení a svým vlast-
ním úsilím obtíženi jasně uvidíme
se na bojiště života, křesť. národ bo-
jovati bude boj nad mnohou smrtí.
Křesťanem nikdy v něm nepovstane!

A.

Katolické učení
není na újmu svobodnému bádání ve vědách.

— Svata církev slunko jisti jasné,
všickna mondrost jima v chýzi časné
luna jen jst, jento často hasne.
Svnt.

Ob den zagnívají ze strany nepřá-
telské hlasy, vytykající nám katoli-
kům, že svobodného bádání a svo-
bodného vývoje věd u nás není,
ano, že katolická nauka valnému
ve vědě ustátna xjavně na odpor
se staví. — Největší hluk však
v ohledu tomto za nynější doby
činí novověký protestantismus ratio-
nalistický, jehož přívrženci, napl-
něni jsouce představy a bezednou
nevěrou, všecko, což člověkem nymé-
rozatím svatým jst a býti musí,
podporující a nohama šlapající, vy-
chvalují do nebe „pravou osvíceností“,
kteráto nemá jiného účelu, než aby
hověla bezuzdné svyslosti a vyba-

vila se z veškeré autority, jae
světové, tak božské. — Účelu toho
nelze nepoznati přes všechny frasy
a vytáčky, kterými spísově never-
eiv opřádají. Tu pak nás pře-
svědčují chytří, že svobodná věda
u protestantů výhradně domovem
jst, ano, že při reformaci věku
XVI. ho Luther započala se jinou
příčinou se neděla, než odporom
katoliku proti „vědi svobodní“, a
že tedy Luther byl, takřka tím-
cem ery nové, ve které se věda
svobodně vyvíjeti mohla, vytrétil
z moři předstívaných úmrtí.
Patrný důkaz toho podal
nám asi před čtyřmi roky sbor

professori na vysokých školách kraloveckých. - Když se totiž na čí-
nu tom vyjadřovalo, že by se i
učitelin katolických a židovských
vědeckých přednášek svědci měly,
jal se ve své příjizatosi jeden
z professorů na oboru v tento
rozum mluvit, že pro své židov-
ské učitelé připustěmí bytí mo-
hou, nikoliv ale katolick, joni-
vají se a katolicko věda sbo-
bodně pěstovati nedá (!) A tle-
ral snižší o nás na vysokých
školách, Tubinských? Tam se-
nal zvláštní spis vláde předlo-
žit, v němž se professorové bo-
hosloví katolického za zcela ne-
schopné vyhlásili, aby se stali
členy senátu, aneb zastupovali v
du slobodnou; a toho příčinou by-
lo, že v konvenci z 8. dub. 1857.
tiskopis dano bylo právo, pro-
fessory na vysokých školách do-
razovati a srazovati a nad před-
náškami jejich bráti. Počevají
tedy katolické hodnostářům církevním
odpovědným se čini, nemá práva
svatí zastupcem vědy slobodné?
Kteru, podivná! Důslednost, kteru
jenom rozum, přirodně ztemněný
ze Dobron uznati umí! - Joni-
vají ale domněli maturovi vědy
chloubným samých sebe vynášením
a frazám dvojmyslnými, lid, ji-
ný větší část z takových poh-

vydělanců sestává, všemožně oskupiti
hledí, aby jej západem svým nakloni-
li, nastává nám iluka, stávkati šta-
božka s pokrytectých tváří jejich a
dokazati mállost a lichost zápas ji-
mi do světa hlávaných. Bude nám
pevy dokazovati, že slobodným vývo-
ji věd v katolicismu se nicim ani
našim smírnějším, ježby v něm samém
získal svůj svět, a pak, že církve mi-
šerab hloupy vývoji vědeckému nátha-
la geometricko nicim. -

Nejhlavnější a nejvýznamnější člá-
nek nicim Entrova jest nauka o
hříchu prarodičov našich, že šel
pozbyl člověk následem pádu svého
v ráji věškerých výšších schopností
svojích. Že nicim toho ovšem oговари,
že, cokolivěk člověk čini, samo v so-
bě zle jest, a že tudíž člověk
ani "přirození" dobrého činiti nelze,
neru-či nadpřirození dobrého. Tova-
váne že na příklad vlastní slova
Entrova: "Jest člověk přirozeno
hříšit, hřích jest podstatou člověka;
táže podstata byla po pádu zji-
načena; a jinde opět pravi: "člo-
věk s celou podstatou a přiroze-
ností svou nejen že jest hříšný, ný-
brž že jest hříchem samým." Že
tom ovšem nezpomněl, že o hříchu
nemůže mluvit tam, kde se a přiro-
zenost poznání Boha a u-
čes vlastního upíná, kde se mo-
hříšností, chytí dobře, ano, kde

se ani svobody není. — A koho je
tajno, že Luther porovnává člověka
po pádu jeho s „křtem a dřevem“?
Jedliž ale dle něho Lutherova vše-
sky mohlůstosti. Sně v člověka ze-
la porušeny jsou, tedy i rozum jeho
takovou mrákovou je obklopen, že
myšlenka, která má v člověka se
zrodit, nemůže býti, leč blud a
klam. Hlavní věc této přívěsť An-
tra též kn náuce o ospravedlnění
seže potkov víru. Ospravedlnění
pak záleží dle učení reformatora
v pouhém zastření hříchu sprá-
vností Kristovou (místu ve vni-
terním člověka posvěcení). Vta-
lových osobnostech nemohou duše-
vní síly člověka souhlasiti s mi-
lostí Kristem Janem nám udělova-
nou. Pravda věčná a spravedlnost
Kristova stojí tudíž s úplnou sa-
lepením rozumem a zevnějším pou-
ze odporu. A toho však nutně
vyplývá, že panuje vnitřní, neroz-
umitelná protiva mezi přirozeným
rozumem člověka a mezi zjevením.
Tedy však rozum v člověka zcela
porušen, a následkem toho pro
člověka ztracen, která mohou pro-
testanti nahlídi o vědě svobodné?
— Kde nalijnou onen souzní, jenž
spojovatí ná výsledky přirozeného
rozumu s pravdou zjevenou? —
Těž jest stav člověka dle učení
toho něco jiného, než ohromná

protiva mezi Duchem myslícím a
mezi přirozeným rozumem? A která může
člověk vestře porušiny zjednatí sobě
porušenou onou „solam fides“, o které
Luther nahlídi? — Nemůže-li z člo-
věka pocházeti, leč zle, tedy by i ře-
čena „solam fides“ byla zlem; je-li
však „solam fides“ dobrem, která dle
Luthera zásluhou Kristovy nám přivodí,
nemůže ji člověk sobě zjednat; poně-
vadž jest dobrem, přirozenosti naší na-
stře porušenou nedostupitelným. —

V učení takém nemůže zajiště-
býti vědy svobodné, ano nemůže bý-
ti vědy vůbec; vždyť bykům sobě
při všech svých výsledcích, z posta-
ženého rozumu, čerpaných, říci mu-
seli, že pravdy nemáme, aniž jí
dodělali se můžeme, nýbrž, že svo-
bodnému vývoji vědy nitro naše od-
poruje. A koho sobě též přiroze-
nou vysvětlíme nechtí, ano zjevují
odpor Lutherův proti vědám. —

(Pokračování.)

Také něco o Jezuitech.

Lomysk si snad někde z čte-
nářů, že o Jezuitech se již dosti
namluví a napíše, a proto že jest
věci zcela zbytečnou, o nich zase
psáti. Jest to sice pravda, ale
bráním přec, že nebude zcela od-
místa, objasní-li se některé věci
a zločiny, téměř po celém světě Je-
zuitům vytyčované, a dokážem-li, na

jedylh zásluhách pravdy a křiv i
věrohodnosti spouívají.

Slyšíme nyní ze všech stran,
že Jezuité, Egozobu se usadili
chtějí, téměř všude s odporom se
pokládají všeobecným. Tu napadá
mnohému myšlenka mimoválně, že
Jezuité musí býti přece jen lidé
nebezpeční, že někde šepěti jich
nechtějí, a že tedy ničím vinní by-
ti musí. Avšak avéjice blíže pu-
sobemí tohoto řádu nagnáme, že
pro svou došlost právě a vy-
tečnost svých úlovů a nástiku
zakoušují. Všude se jim namítají
a předstírají zločiny, po nichž v ce-
lém řádu po celý čas jeho trvá-
ní ani stopy nelze nalézati.
Předovky by proti Jezuitům jsou
tak zakoreněné, že mnozí, nepá-
trají dále po pravdě na Jezuitu
nevraží, a to takto proto, poní-
vají to také jiní čini. Ano,
mnozí se nedají ani pravdou pod-
smysly parádit o lichosti svého ko-
zemí přesvědčit. Představují si mo-
zí až podnes pod Jezuitou člově-
ka, života společenským jakož i
politickým nanejvýš nebezpečného,
člověka to oš neshledávosti siko-
pného. Imeno Jezuitův prý jest
na věky v dějinách člověčenstva
odsouzeno, pokatem lidské prý
vždy jména jejich jin o kletbou
vyslovovati bude. Pláne-li se

po příčině, tu nám načítají ihned
celou řadu zločinů, na posledním ho-
skem od Jezuitů spáchaných. Hlavně
na našich dob. Še Jezuité u nás za-
se činně vystupovali počinají, rozví-
řují se tyto předovky tak vlně,
že i stěchtní lidé jich za právě a
odvůdně povážují. Mnohé tyto zá-
lohy jsou již zastaralé a tak nepa-
tne a nabežeré, že duch i méně
sondný lichost jejich nahlédne. Avšak
odpírci církve katolické odvolávají
se až dosud na tyto domnělé vady
a zločiny, dokazující křiv, že, ačkoli
slovo „pobídky“ vždy na jezuitu mají,
předce předovky zastaralé, do vetové
středověké již nalezající, vstávají
jsem jim náletem, Egozobu se jedná,
utok učiniti na vinn katolika a
její nejhorlivější zastávatele, na Jezui-
ty. Stěžují si do níh, že v ohledu
mravním na dráže velmi vlně trá-
čili, a tak svět jedem mravně glé-
gy naplnili. Vyvílen tuto jim čini
protestanté, kalvinisté a francouzští
encyklopedisté, nedávající příslon: „křiv
v pevi bývá, jiného tak ožkem kře-
da“.

Jak vysoko protestantism země,
v kterých se zahníval, mravně po-
vznest, nagnáme ze života reformáto-
rův svých. Luther zotřil přísah
řehotní, pojal v manželství Kateřinu
Borovnu, rovněž vystoupil blažermi-
ci. Zwingli postavil se osobně v čelo

svých ozbrojených převrženeců a past s
mečem v ruce na bojišti. Vůbec šel-
čil, cely jeho život více živému
vojínovi, než pokornému sluhovi láne.
A co máme konečně říci o encyklo-
pedistech? Nebyli oni hlavní pákou
pozdější francouzské revoluce? Nehlá-
sali oni veřejně, že bráda jest skut-
kem dovoleným? neb každý boháč
jest prý tyranem pokorného chudáka?
A jakých mravů byli jejich všemo-
housi ochránci a podporovatelé, jako
na př. markýzka Compaudurovi a
pan Choiseul? - V jejich domech do-
bývali se schůze tak zvaných mňá-
osvícených, jejich osvěcenost ale spočí-
vala na pohrůžce všech špatných zá-
sad mravových; v schůzích a kroma-
dách saturových páchaly se ohavností
a nečistotou, jež vypisovali pero se
šlehi.

Destotina Farnik namítají je-
jich řádu, že prý nejednotně hleděl
hluboko v nevědomosti a duševní te-
mnosti uvěřiti, by z ní sám co nej-
více křivky a korupce mohl; prote-
stantism prý však vydobyl chré-
stianstvu pravé svobody. - Zohlední-
me povědomí blíže na tuto pověst-
nou osobu. Luther rozšiřoval téměř
výhradně nauky své rámcem svě-
tým a nešel a nikoho miněm
oprávněno. Podobně učil se mezi
drahým reformátory. Ano jednoli-
vá sekty protestantské v královém
čase povstávají, k státní římské ani

sak nestály příbři, jako mezi se-
bou. Tak na př. Luther, zvědiv o
nálostech v Monastýrn se zbl-
hlých, rozhortil se tak, že vřeh-
nost světovou důrazně napomí-
nal, aby mečem a ohněm otpra-
dily a burči vyhubila. Podobně
Luther na sebe sekta kalvinská a
jansenická. A jaké pak zásady roz-
mítly v Německu váleku selstvou, která
velikou část Německa poplombila a sym-
skovala? Nebyl to Luther sám, jenž to
to váleku vlastně rozmítal?

Vyvírá se dále Farnik, že
oni všech rálek náboženských byli pra-
vou příčinou a původem. - Farnik
se prohlašuje při rálkách těchto v
tom, že katolíkům přesnou pravdu
Křesťanstva neobjevně hlásali, a při
ní věrně stáli, důrazně napomínali.
V tom spočívá jejich zločin. Oni bo-
jovali proti protestantismu, nikoho ale
mečem, nýbrž pravdu neomyšlenou, nez-
orabnou. Protestante zbraní těchto
nžívali nemohli, a proto chopivše se
něč, jím a ohněm rozbívali přicho-
du zjevně učením svém. Katol-
íci hleděli všemožně cestou míru
s nimi se vyrovnati, avšak vše bylo
darmo! Protestante byli vždy výpravní-
jší! On nepřijímal katolíkům nic
jiného, než svou důraznou se jím opí-
sti. Oni měli šťastně všech svých
práv se vydati a tak rozšiřování
se protestantismu snadným učinit. -
Že katolík se ze svých státek vyhán-

než, že nedali, že za všem stáli svých
životy a statky nasugovali, to byh
arci gáštajným dílem Jezuitů. A
za to mají vykáširování býti co jin-
vodecovi válek náboženských? Nemí
kážem dovolno zálohem božím i
lidským, učiní-li kdo nic na ji-
vos jeho, aby se bránil směl? Co
kážem - i bránu dovoleno, z toho ně-
li jestni Jezuité byti vyloučení?
Ladný člověk kdo ještě citu pro
víc spravedlivou zcela zbaven nemí,
koho bránu nemůže, a nebude. A proč
se nestyží nepříteli církve katoli-
cké tvrditi, že Jezuité přivodili jsou
vátky 30. let a jiných válek ná-
boženských. - I za domů našich
obviňují se Jezuité z mnohých vy-
středností; tak na př. my jsou Je-
zuité všimni nepotají nedávno v
Lucernách ve Švýcarských vypankly-
mi. Tvrdí, že se má zcela jinak.

Stlasy svatých.

Neopovrhuj všemim křičky, po-
nívať jsou malí, než bojí se jich,
ponívať jsou mnozí; neboť i malí
zvěřátka usmrcují, když jest jich
mnoho. - Jakkoliv malí jsou zra-
ka přecíná, přec potopí nejvyšší
jich lůž sebe větší; či neap-
ní kapky dešťové, jakkoliv malé
jsou, řeky a nebori domy?

Dr. Josef z Lipska.

V srdci lidském jest dvě my-
šlenky, jako dvou kohoutů na

V Lucernách v tohýz jednalo o uvedení
Jezuitů do kantonu šikoz jmena. Fran-
koni ale protestantské opíraly se všem-
možně provedení tohoto posmění. Lucern-
ští ale neváhali se ve svých právech mý-
liti. Tu vprávní protestantská ghet skel-
ních kantoni jako rola lupičnická
do Lucern, chtějí měšťany lucernské do-
mítiti, by od úmyslu svého upustili. En-
cernští chopili se zbraní a vrazili ú-
kyni nitok roty nepřátelské. Kdo jest
tedy vinen výstupu tímto krvavým?
Chtějí se Lucernští práva svého svate-
ho vzdáti a kantoni protestantským
po vůli býti? Právě jako k těmto
výstupům Jezuité potřeby gádali, ro-
něž tak obcovali i dřívější bojům
náboženským. Těto poněkud dějiny tři
posledních století gá, nahlédni za-
jistě, že boží ony z pramene zcela
jiného se vyvinuly, a celou Evropu
zaplavily. (Lokalizování.)

jednom místě. Nebyráme proto zabra-
ceni, ponívať gí myšlenky nam se
stirají, nýbrž pentrské, když myslé-
nek navrhíváme, mýšlet se také státi,
že pro myšlenky korunování býváme.
Může ostrov v moři vadit vlnám,
aby se od něho neodvrážely? než
vlny naň odvrážejí přec odvrátiti
dovek. Tak nemůžeme i my toho
dovíli, abychom neměli gých myšle-
nek, avšak jim vřelati máme a
můžeme.

Dr. Efrem.

MUSEUM.

*Bud' váš život jedná Boží chodla,
Slasti Kristus, tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása
Fr. Sušil.*

Číslo 4.

V prosinci 1866.

1. ročník.

*2
Lnětky.*

I

*Díve moře vlnobitné hnučí,
vln se spousta věží km nebeskm
s miliony hromných bouře vřestů
z jicem, z něhož bol a hoře pučí.
Kolem loďky slabé vichr skučí,
mnoho zatkvilí tu z loďky stesků,
veslání však sbor-gj- v bouři, v blestku
v divém ve jasotu jenom hlučí...*

*Vlasti, bys ta loďka v nížto kvilí
národ nbokij; to děsné moře
svět jest, jenž tě v propast vrhnout pílí.*

*Všecoré však tvoji, jaké hoře!
nevěrou ti nblamují síly,
Km z kláze ti jsou, ne Km podpore...*

*Jestli nezhojeny rány tvoje,
od cizinců jakžs zatkusila,
by však síla tvá se ndušila
nové vyprýstují bolů zdroje.
Vrhnu na sebe se besné roje,
nutí tě bys jedu kalich pila,
bez Boha bys ve nevěře žila,
smrtící bys podstoupila boje.*

*Drzou rukou chrám se pzní Boha,
v lichou cátku osvětn se klade,
svatyně své Drzá slape noha.*

*Svlčí národ chlice z naboženství
mamem ničtí tělo jeho mlade;
či blud života je rukojemství?—*

Kardinal Bellarmín

Na otzoru církevního života v prvé polovici
a. XVIII. století žil i s velkou láskou k bohu
i k lidem kardinal Robert Franc. Romulus Bel-
larmín.

Mám za to, že nepochybím proti účelu listů
těmto vytknutému, pokud-li stručný nástin
prekrásného života vytknutí tohoto, řídě se
hlavně včelodárným pojednáním: „*Psychologia
libra sua brevissima Synonyma ad 3. v. v. v.
ninthm ad 12. Synonyma*“ ve výborném
časopise, „*Sanctus*“.

Bellarmin naročil se 4. října 1576 v
Monte-Pulciano v Toskánsku. Již v nejú-
klejší mládí vedl život tak nevinný, že ani
u věcí nejmatušnějších nikdy tou nejmen-
ší nepravdou se neprohřešil. Spolužákům svým
byl příkladem vraní zbožnosti a mírnosti a
proto jej též všichni nad míru milovali. Ni-
kdo nepovažil se u přítomnosti jeho mluviti
něco nestátního. To, co v domě Páně slyšel,
vyprávěl doma, používaje k tomu slovíčky ní-
sto kázací; jindy pak rád mluvil o
umění Páně. Již tehdá časť v noci vsta-
val k modlitbě, lícoval tělo své a dlouho dle-
val na modlitbách před nejv. svatostí, kterou
každěho týždne přijímal. I kádní o obřá-
dění záležel, o čemž vedl v roždějším
věku od něho složený hymnus o sv. Marii Magd.
Do breviáře přijal: „*Pater superius luminis*“.
Tea 18. let star dohodl se výhost dáti světu
a chléje býti docela prost církevních důstojen-
ství rozhodl se pro řád Jesuitův. Otec však
zamýšleje k vlastní povolání synovo po celý rok
jej zdržoval. Casu tohoto nábožný jinou pou-
žil, aby se tím lépe připravil k budoucímu po-
volání světu; i odebral se se soudařem svým
Richardem Cervinem do zlaté venturového, Ró. se ja-
lyval dle studijní a duchovního cvičení, dle
učování venturového ve sv. náboženství. Po roce tomu
jenz mu zároveň s noviciát, pokládán byl, odžer od
ote povolání, vstoupil dne 20. září 1590 do lovary,
stva Jesuova pod generálem Laynezem. Po itálském
noviciátu poslán byl na studia filosofická do kole-
je římské, kdež, ač stále churav, předce vynikal
nade všechny soudruhy. Po dle tých studiích žil,
sofických ustanoven byl učitelem gymnasiálního.
Choroba však jeho dále trvala, tak že lékařové
se domnívali, že by již nikdy nebyl. Ve slavu tomto
obrátil se B. pln důvěry a oddanosti do vůle Boží,
k lékařům nebeským úpěl živě prose o první zdraví,
aby mnoho pro Boha pracovati mohl. I byl od Bo-
ha vyslyšen, tak že již příštího léta 1594 v Mon-
doře rhetoriku přednáseti a zároveň i slovo Bo-
ží kázat mohl. Mluvil při tom takou silou a
tak rád i jej všichni poslouchali, že představený jeho
o něm poslal do Říma zprávu tuto: „*Jsíste někdo
tak nemluvil jako tento. Při tom byl velmi uslu-
žným; první vstával, aby ostatní hrdil, při sto-
le předčítal, ba i úvod vrátného časťi gáslával.*“
Po 3 letech poslán byl do Padovy na studia boho-
slovná při tom však i kázat musel. Sv. Franc.
Borgia slyše o podivuhodném úspěchu kázání
jeho umínil si poslati jej do Lovane, kdež stu-
dia bohoslovná dokonati, zároveň pak studiji-
cím latinsky přednáseti měl. I byl 1599 na
kněžství vysvěcen, podrobil se rozkazu onomu
a přednášel tak úspěšně, že prostory nemohly
ani obdržeti všeho posluchačstva a že pře-

mnoho bludárů do lůna církve sv. se navrátilo. Ba i scholastici, nemohoucí jej slyšeti, chtěli mít s. psané přednášky jeho, aby z nich při stole předčítali mohli. Poněst o tom došla až sv. Karla Boromejského, jenž si jej proto přal mít v Miláně; bylo mu však veleno vyučovati theologii scholastické, což on — první z tovaryšstva Ježíšova v Lovani — konal. Zároveň studoval jazyk hebrejský, spisy sv. otců, koncilia a práva kanonická. Pakýž v tom nabyl vědomosti, o tom svědčí jeho věrné slovo: „De scriptoribus ecclesiasticis.“ Námahami těmi však zdraví jeho velice utrpělo; i odebral se do otčiny své, odkudž zotaven po volání do Říma za profesora polemnily. Nával kn přednáškám jeho byl nesmírný. Na všeobecnou žádost je uveřejnil i potkaly se s takovou oblibou, že pouze v Německu do kráse vydány byly. Právě o nich slovítný professor Kuhn (Kühn) (Grunthalpfriff): „Oceně spisy B. je jeden klad ode dávna, ba i na straně protivné, kterého dočká uznání. Disputace jeho vynikají důkladnou a nalostivě, ei, obsáhlou učeností a výjimečnou jasností slohu. K tomu přijde, že B. prost jest, věcť vášnivých výbuchů, všechněch složek a zlomyšlného přetváření. ni nanky protivné atd.“ Avšak přece všechnu slávu již zřítal Vilem tím, nešel B. přede žárlivostí, pomlou a závistí. —

B. nezábýval se pouze pracemi vědeckými, než vždy ještě poklady starati se o duchovní blaho jiných; k čemuž mu úřad spěšivě v roli římské, jež mimo professura zastával, hojně poskytoval příležitosti. Byl tehdy zprovoznětem sv. Aloisia, jemuž pomáhal v poslední nemoci i oboji smutném. — (Pokr.)

Katolické učení

není na újmu svobodnému bádání ve vědách.

(Pokračování.)

Proti učení právě řečenému církev katolická vždy bojovala s nejvyšší učitostí. Ona učí, že člověk křičem prvotním sice všechny milosti nadpřirozené ztratil, avšak přirozených darů v podobě člověka záležících, rozumu a svobodné vůle, přikl milosrdný člověk ponechal. Mohliť ovšem tyto přádem člověka byly toliko utlumeny a zatemněny, nikoli však naprosto zmařeny. Může tedy člověk i po pádu přirozené dobré skutky provzati a pravdy přirozené poznati sám ze sebe, což neodolatelné důkazy jsou nám dějiny národů pohanických o Božském zjevení poněkud nepochybné. Nadpřirozené dobré skutků činění a pravdy nadpřirozené poznati člověk po pádu ne mohl; bylot mu v tomto ohledu třeba vysoko,

jehož se člověk též dostalo Kristem Ježíšem, ne však ve smyslu protestantském, co pouhé zastření křičem zásluhami Krista Pana, nýbrž co skutečné řešení a vnitřní prosvícení. —

Z řečeného učení církve katolické jasné vysítá, na jak nepravém místě jest intelektuální khabba na křesťanstvo a lid katolický upána. Mimo to jistě velmi podivné jest, že moderní protestantským rationalistický katolickou církev co nepřítel lidského rozumu a svobody vyhláší, kteréhožto mohutnosti proti přirozeným protestantským zastávají. To se dá vysvětliti tím, že rationalisté, poznavše nesmyslnost náhle,

Ve Lhutoušce v opácný upadl: blud, klisajice
totiž absolutnou nezávislost rozumu a vůle
lidské.

Přesvědčili jsme se nyní, že církev katolická
 nám motíní v naší křesťanské víře, a že
 nám nevěří, co do nás, žádná nevěří přeháňky
 vývoj, vědy. —

Avšak na tom racionalismu nyní již nepře-
stává. „Arcit“, praví přivrženci jeho, „církve
katolická ponechala vám díl rozumu a fro-
dobné vůle, mohlítnosti těch věcí nesmíte
upotřebiti. Vyšší nemůže na vás ani věci bý-
ti o myšlence svobodné, o přesvědčení svo-
bodném a o volném hledání pravdy. Vy za-
jistě věříte moudro, co vám přikazuje cí-
kev, a co vám kněží, biskupí a papež uklá-
dají. U vás nemůže býti ani gminky o vě-
dě svobodné, která se nedá upravit napro-
stky biskupím, nýbrž vždy dále pokračuje;
myslíte jest vám zcela zakázáno.“ Tože
v skutku na rozpacích nevědoucí, máme-li
lisovati křátkozrakost a předandly oních pa-
mí, aneb jasnosti nad jejich nestodností,
kterouž nám dokazati chtějí, že rozum náš
v odporu stojí s vírou naší. Proti ničemu
na světě církev svatá nebojovala více, než
proti víře slepé. Vždy držela se hesla, že se
nesmí věřiti, co by bylo proti rozumu lidské-
mu. Nepon-li slova odpůrcův našich pou-
hý nám a nerozumné žvástání, nýž at nám
podají důkazů, že církev naše rozum nluh-
muje. Lajisť, jakž žádný nevěrec všech vě-
kiv toho nedověděl, i nyní již nepřítelů naší
toho nedovědou, každý takový odpůrce jen po-
tordí nevědomost svou, regnaje bojiv církve

v 16 slověti, kdežto katolíci hájili svobodné, sp.
hříchobení člověka smilostí Boží. —

Církev svatá vždy podávála důkazy, že v lůně
svém chová vědu světoovou i vědeckou; ona ukázala
svět, že základní princip katolické víry dokonal
se srovnává s předním zákonem lidského ducha, a
že v sobě chová pramen všeho dobrého, krásného
a užitečného. Církev katolická již zvěstí než 18. st.,
letí nezvratně stojí v učení svém; pastorem lidem
spojila máti církev všechny síly světa, a hle, jaké
vychovala sobě děti! Nesčíslný počet moudrců
a vynálezců ve všech vědách odvědných, svatí a svě-
tice Boží ztělesnění církve a všichni podávající jí
svědectví, že učením katolickým dosáhli vs-
chov učnosti a svatosti své.

Připouštíme, že i nevěra mnoho vysoce učených
ve svém shledá; však jako stromový jest po,
čistější a jako slabá důvěrná síla jejího a po,
vnímá tu křesťanské moudrosti! Věhlevce
avšak k tomu, aby nás snad nepřátelé naší
shannictví a nelaskavosti neřárali, vidíme
ob ten, kterák mezi nevěci jedna pochybnost
drahou sítá, Růže n nás paměť nejvyšší jednota,
kteráž o nestoleném pramenní či zdrojů pravdy
jasného vydává svědectví.

Chybohem zecenimn lepe porozumeli, a tim
drive nvereli, uvazujme stanovisko, jaké gauji,
maji nepratele nasi.

Časopisník prodávající naši všílňovou auctori-
tu a všílňový výše řád. Měřitkem jediným, vše-
ho jednání jest v ničem bezúspěšná samovůle. Jsa-
liž pak jest stanovisko takové rozumné? Ne,
prozrazuje ono více nerozum? -

By mžeme sobě svobodu vysvětliti co úplnou subjektivnou nevázanost? Vskutku taková svoboda tu pravdě nevede aniž užíti kdy věta

protestantismu neb jiný živel jim nepřátelský, který slepon vášni byv poháněn, proti nim živil. Ať však pronásledování toto trvalo výše tak dlouho, dokud slava ona více nevyživila. Odtud se dá také vysvětlit, proč Teguisté obvykle nedostali ve vymanství dříve zase do svých vlastí volání bývali. Patrný příklad máme na Francii. Dlouho čekali již republikáni jejich na vhodnou příležitost, by Teguisty ze stý složitosti mohli. Vato se jim naskytla zapařování Ludvíka IV. Tento punovník přestoupil od protestantismu k církvi katolické stal se mocným ochráncem čej mívů francouzských. Je dno i čas byl Ludvík, rostoucí se za hlavním městem napaden d'orana jmenem Chastola. Teguisté neopouštěli se ihned této příležitosti. Podězívali Teguisty co přivodce tohoto uplácení. Proč, odpírala v dlouho povolil konečně tímto žalobám a vypověděl Teguisty ze země. Ve královském čase předsedčí se o nevině jejich povolal je nazpět a stal věrně do své smrti na straně jejich.

Co se týká vypuzení Teguistů z jiných říší evropských poznáme i ten stopníček činné Teguistů, slonických, jakými zbraněmi i zde proti nim bojovalo. Anglie upělí hlavně, pod Alžbětu pod jménem nábožní a světlí. Alžběta jistě nebude povolovat oňto schvalovati, jinak by mu, sed i ony slavné zločiny po dvě stě let na katolické anglické a irodých přechané za slavné a bohumilné vyhlásovati, než bylo zločiny, byly z pronásledování Teguistů už se spoje. T císar uvínil hlavní Teguisté? Je nechtě, li hlásat, katolickým anglickým, aby círu katolickou zrušili a k anglické přistoupili. Roku 1598 vyšel vypovězení také z Holandska. Toho času od, patřil Holanďané pod vůdcovstvím Viléma Oran-

ského od vlády španělské. Filipo II., král španělský, vysadil 50.000 dolů na hlavu jeho. Viatý Burgundčan, Baltazar Gerard jménem, chleje oně sumy zločiti, zavraždil Viléma a Defflu r. 1584. Teguisté, vřídlní zprávu slavné Teguisty. Tím příj dokázali, že ovrakem ozpuznění byli, ano že ho sami vyslali. Proto příj byli z Holandska vypuzeni. Také d' jejich přátel. Jest však věci dokázanou, že Teguisté ve vraždě oně podílů prajádného nebrali. A d'jme tomu, že Teguisté skutečně po činn onom Teguisty jeli. Vilém byl podle práva búrtem a veleprávcem. Teguisté držice se věrně vrechovali zatkoniše, nemožili nikterak Vilémovi nadřizovati a to tím méně, an Vilém proti katolické církvi si počínal. I to svědčí proti nepřátelům jejich, že teprv r. 1595 byly 11 roků po skutečném tom vypuzení byli. Jedenáct roků se pře o vraždu a spoluvinné Teguisty gají, ale nešťala. O vypuzení Teguistů ze země konunýče, ské r. 1618 nepotřebují se čiviti slovy podstatným-li to, iko, že roků toho vypukla válka třicetiletá. Protestanti ve vlasti naší nemohli nikterak připsa, na odporu proti církvi a státu vyzývati, dokud ne zrušili nejprv jejich podporu, Teguisty. Také z Křesťanů nebyli za příčinou nebezpečných vřech zasah vystěhání. Petr Veliký chleje všechny poddané říše své spojit s církvi pravoslavnou, naly na Teguistech mocného odporu. Petr nemohal jich nikterak přemluvit, jed notně jich z říše vypověděl. Podobně se dělo i v ostatních státech evropských, jako ve Francii za Ludvíka IV. ve Španělsku za Karla III. a v Portugalsku za Josefa I.*

Dále se vycítá Teguistů špatné vlastenectví. Každý Teguist, ský jest především kosmopolitický. Z tohoto stano, *) Viz: Osnípliny vng. Inpřitunordung von Dr. Kaspar Riffel a dr. clane: Clemens III i dr. Inpřitun v, Historische pol. Blätter für dng Roff. Inpřitun od roku 1847.

vistka mnei byti také posuzován.

Ale byl on nestavem jedného národu, jedného státu,
 jeho náhonu byli, celý svět ^{získat} pro Krista. Protože
 nemohli obmezovat svého na obor v jedné zemi aneb
 v jedné říši činnosti jejich vykládaný. Nemohli rovněž
 pro to neb pro onu národnost vyhradně působiti, jejich
 úkolem bylo všechny různé národnosti v jednotě spo-
 jovat víry Kristovy. Prce se ale vane podrobně,
 ligákonům říše, kteří působili, a plnili vše, co vzor-
 ným státním občanům činiti zapotřebí. Mimo to vyu-
 čování mladéže, literárními pracemi, náboženskou
 horlivostí, skutky božsky a bližním propeřovali svým
 soustředěným zájmem více, než mnozí křesťanští
 vlastenci.

U nás Čechoslovani * vytykají se zejména nejvíce ger-
manizování našeho národa. Trvalá doba po bitvě bělo-
horské při jest toliko dílem zejména. Uvažme však
kdy té něco blíže. Poněmčování v Čechách a na Moravě
v počáte leprivo za Marie Terezie a to hlavně vlá-
dem Habsburským. Jeho přisobením získala M. Tere-
zie r. 1749 českou doorní kancelář. Tím provnítkost
učiněn kn dalšímu zkracování práv koruny sv.
václavské a tak i kn poněmčování. C. M. Tere-
zie začala v tom Josef II. pokračoval. Dostup-
na trůn, byl dlouho na rozpacích, jakou politickou
se má řídit; politickou zájmem slovanským při
živou či živnou němectvím. Rozhodnu se k
něčemu pro politickou němectvou (práv či práv, toho
rozlišovat zřet. nebudeme) gústal jť pro celý život svůj
veren. Od té doby rozvířil se a ný germanisace
ižty valněji a valněji. Dostoupila končine lastové
v ochotu, že již celý národ českoslovanský protleovat
bývá němectvím se sice hned po bitvě bělohorské, sta-
lou, několik ale zejména neodgovářelo, ale se nějakým
systematickým poněmčování nebylo ani stopy. Proto

jest to pravda již, snadli-li se, že jezuité ne bít,
věhlasnost své národnosti. Nám se nejvíce
Tungmann se své literatury české věděl,
že jez. hned co ovšem uvedení do Řech jistě čestný
hlavěti. Stáhližli oni sami, když se jazyka národní
ho neznajíce s malým anet prázdným nepotkali
prosperem a užitoem. Toto učení jazyka národn.
ního se jim samými stanovami přikazuje, o kterých
se výslovně praví, že členové řádu co nejvíce jazyk
ka lokálního užívatí mají, o něm ráčce, zpo,
vět špičky a nerozvíjí se. Proto se státní
po ovšem uvedení do Řech r. 1855 n. národnosti
ných mladších do jejich řádu vstupujících, me
zi nimiž n. p. Baltazara Hostenka, Ondře
je Šedina, Václava Šurma do Řechy tam
na kněžství posvěceni byli. Ano měli učitelé
diny jazy, o nichž se čestně přičinili. Odhad po
šlo, že jezuité většinu toho Dobré český psali. Jez.
vědi pracovali ve všech vědách tehdy pěstovaných
také jazykem českým. Počet knih jimi český se
psaných pách se na pět Druhého sta. *) Dávo
li také každoročně o Řechu šel v Praze kny
nem celným mysliteriím podobné. Z toho vyvitá
patrně, že jez. Čechů a Moravanů nikdy ne,
němčili. Ač se upírali, že řeci české také ne
pěstovali, jako německé, avšak učinili rozdíln
ci celé Evropy? Neptadali téměř veškerý jazykem svým
materiálním latinským nevěřeli dávatice. O tomto o
hledu se miže říci, že latinizovali, nikoliv ale že
germanizovali. Potom prý jez. rádi knihy české
a tak prý přišli mnohé plochy z nich českých k
zničení. Konají prý sám na 60. 000 knih popá
til. Je Konají 60. 000 knih upálit, jest téměř
nemožno a dejme tomu, že jich tolik bylo, neby
ly to knihy

* Dig: Gov. náuč.: „Tejmir v Čechách.“

* Viz. Cas. Nat. Duch. roi. & les. &c.

toliko české, než by byly to knihy rozličných jazyků, jichž Štorníč v Čechách našel. Nímto to byly to naskrz polemiky náboženské, které, kdyby se byly zachovaly, ani by tolik nevážily, by vytištěny byly. Máme až posud množství takových spisů, které pomálu někde ve starých knihovnách práchní, veji Varsovie, ať pokolení lidské sto bude, genia jejich slušně oceniti. Ale dejme tomu, že by se skutečně národ český neměl, knihy jemu páli, zkrátka že národ náš co do kulturního, slove zničiti chtěl, přec z toho ještě nenásleduje, že i by náš Dob národ náš germanisuje a tak mravně hnil. To by byla zajisté podivná logika, která by řekla středověké omýšlení, tímto totožnosti chtěl, neboť že i Řekové naši Dob národu slovanskému nepou nepřiznají, do klady nám muži tohoto řádu, kteří o slovanstvo si velikých zásluh dobyli. Na př. uvede, me zde toliko Balbina, známého historika českého a Jana Gagarina, jenž uiluje se vši pi, li o sjednocení naší církve s římskou. Koj,

více se proto divíme, že slavná redakce Národních Listů, ačkoliv na přípor své snahy napsala: „žádná vláda nesmí s národem některým podle zřady práva propadlého zacházeti,“ přeci Řekům podle zřady této ošměňuje. (Tak známo zásadu tu o Rakou, kterga novějších Dob ministr Schmerling nebláhle, měti horlivě zastával, když že vláda npr. s Maďary mize činiti co chce, poněmž jejich práva zpravou roku 1848 propadla, nově s Čechy, kteří parádkou belohorskou rovněž práv svých pozbyli.)
Ka našich Dob nesmíme také již proto na to, nové podzřívání vlády, protože všichni rozhodni a rázni katolíci dupení bývali, a to za příčinou, že papeže za pravou, Bohem ustanovenou hlavu církve uznávajíce, žádné světské moci práva neposlupují ve věcech náboženských nějaké předpis dáváti.

(Pokračování.)

Duchaplné potyknutí.

Božný kardinál Bellarmín navštívil jednou knížecí osobu. Osobní domovní uhlídal mnoho obrazů na nichž osoby v neslušném oděvu a pohyblivé nahotě napodoběny byly. Ulekl se nemá, lo a zachytil se, neb se zpoměl jak lehce po, hlíd na také obrazy mize neřízené žádosti vyh, diti v ordích diváků rozličných. Votoupil však přec a setkal se s knížetem tovořil s nim obvyklou mu přívětivostí dráhnou dobu. Když ale louci se s knížetem se přiblížil k obrazům vyvěšeným, pravil: „Nesmím zapome, nouti Vaši Milost providi za několik chvil, kteří ničeho nemají, čím by nahotu svou,

byli.“ Kníže přislíbil že milerád vyhoví přání kardinála, jen aby mu jmenoval chudí, kteří tak vyne, ženého přimlouvčím si vyvoliti. Tri sloubech těchto právě přišli k nečinným oněm obrazům. „Jte“, pravil Bellarmín, „kterga o pohledem významným na obrazy, „jte jsou ti chudí, kteří se mizují mizně potřebovati oděvu; zajisté jich za minulé zimy dosti pomělo a dosti setřa, si. Kníže poznal smysl slov těch, lo a kázal bez odkladu odstrani, ti obrazy tyto.

MUSEUM.

*Bud' váš život jedna Boží chvátka,
Slasti Christus, tužbou cnosti krása,
Choť církev a mzdou lidí spása.*
Fr. Sušil.

Číslo 5.

Vlednu, 1867.

1. ročník.

Kněží.

I

*Jarčí by se, mladá Čechie,
Narod svůj je věd v strašli!
Ka své činy, vě, že ve slasti
Jádný se ti ještě nevíje!*

*Naroda kdo víru rozruje,
Kdo kdo hájí čisté ve slasti,
Kdo se o bludné kochá praplasti—
Toto pro slast srdce nevíje!—*

*Pravou věřuj o srdce své vědu,
„S Bohem“ opírej se o rozum,
Do vyšších ho věř do světů,*

*Tam mu pravá myne i oběť,
Kdo mu jasně káže křesťanství,
Kdo mu plyně bláhy lahová!—*

*Ony, co jsem se sam, strachem žíral?—
K komu vysoke jsem smutným oheň
Ka šumícím křivěl řeky potken,
Dál mi mocně srdce o hrudi svíral!—*

*Ha! tu přede mnou se dobor rozebral,
Kozložil se v dolu ve hlubokém,
Ohraný se řekla slata motem,
Moby hlava sbor vyšetlil sjíral!—*

*J líbí se všem proud se blýskal,
— Mlýnsko korym hlod ten nevyhlíčí—
Mrazem slyšel jsem, když sbor ten vyžal!—*

*Na to sbory ka mně kovály:
„Až, výtěl my jsme národ holubičí—
Osvícení jsa— nás zpodvořili!—
„Jav.“*

i živolem již nevládne tou měrou, jakten napl-
ňovalo svět věru. Avšak přičinu toho zajisté
nesmíme hledati v něm, katolickém, nýbrž pou-
ze v selcičnosti jednolichosti.

Musíme proto gláseť za poslední doby užijí-
mek mezi katolíky, na proti vědy katolické
pracují se nyní s obecnými silami. avšak
mek ten jižte nepře onen slupen šotkanalost;
jakové požadovati musíme věci, tak činných
na jejím na os. církev naši. Slepým zajisté
by byl, kdo by toho propírati chtěl. Na nás je-
st, abychom spojenými silami, oživení me-
im, soubu katolické opět a opět skutkem,
vědu i živolem šotkajeli, kterak mocný jest
mei náš, jiný přetkovi naši, tak časté jistě
li na nepřáteli, ale již živějšími. ~

Dokážme světu, že nepředáváme za ostatními v
nečinnosti pro vědu a pro umy, nýbrž že je i před-
čine, a sice jistě, že pravý katolicismus pravítko
vzrhuje ústroby naše, že katolicismus sám podává
podnět ku hlubšímu bádání i vynešnému rozlu-
stění věštkých záhad i živodu lidstvem.

Zajisté, je pak protivníci naši zahanbení u-
mlknou, a na vážky spravedlivé položí snahy
a skutky naše, a věda prokatolická, jako
byla věru, nebavě blouditi v neověké ovíer-
nosti racionalistů, kteraj se tme úplně pro-
ká, nýbrž bude pravým světem všech národů,
pramenem světla, naučností a živého pra-
vy nezvratné. ~

"Jav."

Shod vánoční.

Doba trudu - zimní čas! -
Sark a lev jen pole kůže,
v jem si mraz svůj probýl ryje,
v luhu uměti pívá hlas.

Jedné květy noční lež
mrakosou si tráhu kládí,
černé noci zprávu věští,
ukloněn je trutný slest.

Syn a žena spíje dnes
z látky, z bligky ku domovu,
daru mračných za obnovu
pět jakoy to nebes.

U písicru divných krad
slunce vychází na obzoru,
omluví pěti dary v obnovu,
líbí světlí žní hlas.

Je nebeských ze světél
jitřnosti v tu světi dobu:
"Lidčensrovo vstane z trohu,
narodil se spravedel!"

Svět jej přijal v živý chlév! -
Ma jradě tam vrah stráni
krali jen se parkyř klání,
malka lka! Mu krpětku z pív.

U jeslech vřel, nebes kral,
jleška kradá - šarlát vraný,
v palác vřel vichr chladný,
býh me věchy k službě val.

Tak se snijil tvíro - Bůh! -
Ve chudobě vřel světlo,
daru mnoho pro nás vřel světlo
z velkých Jeho ze zaslub.

"-a."

Kardinál Bellarmín.

(Potlačování.)

Papež Sixt V. vytrhl jej však z rodného kraje toho, z studií a knih, přivádí jej co ráveo legátu Kapetanovi v oněch bouřlivých dobách do Francie, proslavenému. Bellarmín sice umínil, že se možná nejmeně sčastlivě se záležitosti politických, jenom o blaho církve Katolické horlivě se staral a přičiněním svým zamezil neblahý rozkol. Při obležení města Paříže králem Františkem II. stál všeliké 'fialy' s obleženými, k vytrvalosti je napomínaje. Po smrti Sixta V. navrátil se opět do Říma.

Následce Sixta, Klement VIII. velice sice vážil Bellarmína a použil jej k opravě vulgáty, sčistě. Byl rektorem Koleje římské a později provincialem v Kapeli, povalán byl od papeže nazpět do Říma a jmenován theologem papežským, později pak radou ischivice, examinatorem biskupův a ředitelem poenitenciarie, zároveň pak ušel Klement VIII. Katechismus Bellarmínův do všech škol a chrámů vlastních.

Čím se však Klement VIII. ještě nespokojil. Chtěl mnohdy a zásluhy Bellarmínovy purpurem vyznačiti. Předváděje však odpor Bellarmínův uvěří a aby sčistěm chápělo, neměl, se obdovaje, hájal mu proti smrti klady nepravděk obytí bez dovolení papežského. Dovoleno toho však dosáhl jen proto, aby sice došel pro purpur. Když Bellarmín na kolenou papeži prosl, aby jej včítal důstojnosti, zahájil mu tento, kloubem hvoje, veliký odpor; i musel tedy se slzami v očích oděvati se do své bryži. Avšak i n vysloven proslavení tom zůstal Bell. věrně provinností

své řeholy; se všim pivil se radou generála svého.

Či sice obzvláště předezal, iť plnil až na konec svého života, totiž: 1) nevánil nic ani v potra-
vě ani v duchovních cvičeních s řehole obvyklých; 2) nehaněl žádného bohatství ku podpoře potřebných, neboť všechny přebytky rozděloval mezi chudé aneb chrámům roztával; 3) nenechal se s duchovů u sv. Otce, ani nepřijímal jakých daní ode knížat. Bydle na blýhu kláštera a znamení zvonkem, távaná shýchaje, zavířil sice všeho, potkuv možno; svůj domů přiváděl.

Římské koleji chtěli flavit jmenováním jeho klan-
dinalem, on však dověděl se, žeby se mnoho chvalitebného o něm přenášelo, přijal pozvání k tomu pouze s tou výjimkou, aby se obrala za the-
ma básně privilegiování slova: Včelitka plst jest
soli co práva a všechna slova jest co křivá, podně.

Každoročně uchýloval se na jeden měsíc do noviciátu, Monacho by duchovní cvičení sv. Ignacia. Při tom se tak uplňoval, že kromě toho, jenž mu při stole posluchoval, nikoho k sice nepřijm-
řel, ba že ani do zahrady nechodil, úplně po-
krojen byl chleje. Dobřeoval-li jaké knihy, šel s přem a ingourdem do knihovny, aby zařadil učitel řeholnému pravistvu, jenž zapovídal, brati knihy s sebou do přibytí. Mluvil-li nějakou koleji řeholy své, předevím na ne-
možné se vřazoval a i kmet je navštěvoval. Mluvil, kř promluvy ke svým bývalým souo-
holníkům, při čemž jednou pravil: Mnohá
lela projev pro sv. Otce nevěda, co jest záruček;
co však jsem kardinálem, nevím, co jest veselí. A
jednaje křvi o moudrosti, svědské, sáhlo pro

Klobouku Kardinále klen, rcha se slyšami: Co jsem
za křičky, mé ušlech, mi šel, purpur tento, při
čímž takto jím byl, že musel v řeči uplatit. V
advantě a poště Kájal, což zachovávalice ar-
cibiskupem Capuanstý. Odříkal se všeho po-
hosti, nenechával se noriti v noritkoích, ste
obyčje dty se, ač mnohdy churavosti jiline
moha. Je Kardinál pro 20 let nosil blyžňák,
jijž nov Klement III. daroval, v jiné nedá-
val sobě popiti, bi Kříž dával slyšeni a
bi Kříž po slyšení bylo, ihned ohen zha-
bi Kájal. Šel Kříž i v lité, ba i v posledních
měsících života svého ničím nechtěl se obě-
roviti. Šel Kříž v jímání se poště, v pondělí
jen nejce jítal, večer Kroměka chleba, dč oina
namočeným se uotkojil, při tom stroze se bi-
čoval a nřádného zotavení, ne se Kromě sobě ne
přel.

Klement III. vyžádal Bellarmina, aby, co
uynová za prospěné, sta blahu clothae, svo-
bodně vyslovil. Kardinál se učinil se vši úctou
rice, avšak zároveň s apostolskou přímostí.
R. 1602 jmenoval jej papež arcibiskupem Ca-
puanstým a sám jej posvětil. Bellarmin
ihned odšel do svoje diecese, chtěje zavěditi u-
činiti perimosti biskupů, kteří ve rozřadě
se riditi mají, jakž i pracovali s spásou
duši, ste řeholného povolání svého. Jijž pau-
ha' zpáta s jmenování jeho blage působila
na státa mn věřné, jilichoj mnozí tím byli
pohnuti aby změnili dosavadný život svůj.
Je arcibiskup Kájal po všechny neděle a vá-
tky a skvau sám, že slovo velepastýřovo zlatě
velitý má dčraz v věřících a blatým byv i po-
jino výsledkem, radil papeži, aby při jmenová-
ní biskupů obzvláštní ohled bral na obhy

Kapalehke. Horkil o cft byt synodami diecesal-
ním, mřil papetlité nepravosti a gloriav, a
převal s mavnou a vědeckou nápravu. Vichovm
stva větrného a řeholného. Sam Dobrym přeř-
cháje je přitklantem, o se přitklantem byl v šlehu,
ač se breviář jij byl pomodil. Dřichovy fje roz-
dával chudým, ba jednon i ne Kromě prostal, št-
boně náčini jakž i pusek biskupstý zastaril, jen
aby přispěti mohl, nřyným, a připomenal bi
mávece jeho, aby něco pro nepřevřivane' připa-
dy se zachovalo, odvětil, že jioe se starosti dč
ještě jijho. Při obrazování far, nedal se vřiti
nřádným oblevy, e by prange obaje, Kdeč při
Kroměsoun pětou a enoři vynikli. Obroči utě-
loval prange diecesním, mřitý pak přitelim
a chraděním / štěním / svým. Křáždovně diece-
zu elou visitoval, šřive vřak na šřáždou vřavě
e jezuitý předětal, aby bi na Kroměsthou vřista-
ci připrasiti, sam pak Kájal a Kromě vřádefti
bimování i nejro. světoft, olšotim vřičim vř-
tel. Čeloval na vřatni útraty, mřitý vřavě ne-
přijmal aniž připrasitel, aby se jaké činily
přuvodim jeho, vřitomu břemenem byti nechto.
je. Byl bi nřádný chřem chudý, ihned mu nové
paramenty, ne nářoby povatně daroval. Tím
se stalo, že cft jeho velice byli požeňnane'. Aby
faráče přiměl k břetivim vyhlášením Kadectismu,
sám Dobry dčvaje přitklant, Křáždou neděli ne p-
deli jej vyhlával, zároveň ořmny vřitým vřlaje.
De napomenut' v. Pavla byl, velice pohoršeným.
Vřichni vřichovněci směti, ba museli v něho byti
pohoršim, ořdy je Křstolu přavol, při nřmž
vřak vřdytly nřjáke čtení se Kromělo. Pak je sám
uveřl dč rořtoun jim připrasených, v vřitlou
Kroměnu je břitil, sam jim vřělo rořžar, aby slu-
him obřitým nebyl.

často navštěvoval nemocné v chorobnici i v městě. „nejen o jejich duchovním stavu se staral, častěji i o jejich hlučném zarytém spory umělosti, nebyť i zlébne, dobro značnými prostředky pečoval. Za tak vřelého působení již na papež Klement VIII. zolašským biskupem pochodil. Zdálo se, že Biskup sám nadpřirozenými milostmi dobrozrůtí, moc moudrosti a odměňující velikosti jeho slávy jeho.“

Do smrti Klementa VIII. musel jíti do Římu ku volbě nového papeže. Tu již do Lapy se nenavrátil, což i v poslední své řeči klidu vyjádřil, prosíť i jeho odjezd veliký spůsobit žalosti. Ve všech svých koutkách měl při prvních volbách nejvíce hlasů. Zolašské

Baronius on se ucházel. Bellarmín však prohlásil, že zapřísahal již, aby usel, v Loko, kým Martinákem, kterým by to proti vůli jeho, obzvlášť v věčnosti a iudu prokázal. Just sám již prohlásil, nebylo mu lze vrátiti se do Lapy, jakliž papežové již u sebe měli chůli. Pavel V. dovolil mu vše, aby ani biskupství nebyl prozřel, šel však odřekl se ho, a sám jšiel, a velikou část příjmu nechť se pochybyti proti zákonům Kanonickým, aniž dáti nikomu pohoršení a předsomněti v řízení věci.

(Dokonečno.)

Ze života Jindřáka.

Protestantský kazatel jatký vyprávěl se již na misijnářství mezi Jindřáky, znamená, že nic neprosívá, chýlil se jiného výnosnějšího nemerka — jak se kupit v Říjímami. Zláto se jím, že ošidil Jindřáka, který seznal, že jest ošlaman, řekne: „Děti, dva dítka, ukažte. Jindřák tento byl nevěstou na věru obrácen, a je s ním zvalo, vědomí, prosíval ku knězi mému, vyjvíl mu, což byl učinil. Kněz ovšem zamračil se na glóře a pokročil, že mu nevěřil rozhrnutí, nenavrátili-li křesťanové své obrácením. Avšak již tu nebylo protestantského kazatelníka. Tím se ale nedal zapřísahati Jindřák. Vyprávěl se, že sám na cestu a nevěstě nic na hory a dohly, ba stíny a bry, běžel dříve, i nos, až posleže šokněl by valého kazatele. Rozmluvou mezi ním a obrácením

právem byla křesťanská a pevná. —

„Ty mne ošidil“ řekl Jindřák „a já tě ošadím, a nemám potřeby, potkat ti dva kusy peněz nenavrátilim. A to jsi tím, že jsi mne vna lapa, než ta poje.“

„Když máš peníze a jsi mi křesťan.“

„Když křesťan?“ řekne jatký zmataný kazatel.

„Tvůj otec — čestkhabádník u nás, ti na slovo.“

„Ten ošidil“ řekne jatký spouště. „Když ale jsi buď jatký, měl jsi, že ne, a ro. Děti, mne jatký jsi u Jindřáka a pláče se mne: Synu, kde máš křesťana od mne, křesťan, Jindřák, ošadil? Li snad si mám potom křesťan jiti pro mne za sebou — to přetla?“

Z paměti jatkého misijnáře
Jg. Stelziga.

Křesťan: Amos Vlast.

MUSEUM.

*Bud' váš život jedná Boží chodla,
Slasti Kristus, tuřbou enosti krása
Chotě církev a moudrou lidě spása.
M. Sušil.*

Číslo 6.

Vlednu 1867.

1. ročník.

Jitro.

Jasnou jitřenka se zavře září.
Ať, tot' příchod slunce zvěstuje!
Toužebno, ktere' Pán Bůh přestuje,
O vyjasněním probudit se počín.
Na blížící se dři,
Boha vše chválí
Ohl' Mu přivítá za nový den:
Květ — vonné věchy,
Slavík — své vzdechy,
Políněk květ Mu Mu slávi jen.
Kvítlo mu o půtku
Věnuje slávkou,
Písně se ozývají hájů i les;
Vody a slávy
Moc jeho chválí —
Jeden vše souzrouh, a jeden jen ples.
Jlásl slunce proslavuje pláňe,
Ranní hvězdy zhasl jasný sloník.
Zvoněti cínka — kukačka zbožný lid,
Zvířet mu pozdrav line: „Anděl Páně“ —

„Jav.“

Moravy a obyčejy Molokánů.

St. čas. Konstantin.

Mohlíme-li na dogmatickou nauku Molokánů, sektáru to mysticko-konáboženských v Rusku, jež někteří naši spisovatelé nazývají „sielnyky“ čili obrazovci, lid však je za hraniče pod všeobecným názvem „fanazary“, nacházíme v mravech a obyčejích jejich mnoho zorného.

Prvníme-li v domě Klerichotko-li Molokána, najdeme správo u vchodu sbo učinou dřevnítku, namnoze s jedním oknem, které naprostě jest kuchyně; pak vstoupíme do obecné větší světnice, která u mnohých ve dva díly přepážena jest. První, naprostě kuchyni býti světnička, jest určena pro staré, nechtějí již rodice, neb věřové a babičky neb přibuzní; jež žijou sami pro sebe, modlí se, pijou svůj čaj, a pijí mají ostatní vždy rodiny, tudíž je vyúčovali, neb aby je napomínali. Člověk jest, že staré u Molokánů se čli jest. Molokáni praví: „Starci jsou lidé čli hodni, a nesluší se jim, mluví se mezi mládeží, tím méně mezi oženými syny a provdanými dcerami, a proto u nás obyčej, jim zlatělně byl vykazati.“ Na poklady prokazují se starcům a staránám nejvyšší čest a úcta. Jeli starce Kolon Klerichotko-li domu, vstanou všichni před ním sedíce a pozdravují; sotíž děje se všem Kolon zloucím. Dětky již od prvého mládí jsou k domu věrné. Sprá-

vedlivě soudíce, musíme starým Molokánům za práci diti, jež oni úcty zasluhují, klenout jim čini; neb chození se jejich jest šle-šné a vážné; nikdy z nich není ani pijákem, ani hráčivcem, neb šaškivcem, a jejich řád-aj, mao nemá sobě rovného v životě ruských sedlácku. Všecek nepijou Molokáni žádné Mo-řalky a proto nenajdeme u nich žádné Mo-řalky; ano ani nádob k pití nemají. Čil-šlů pokládají především za hřích stá slovo pít- ma a za druhé za člověka nehodné, an jest sloven stá obrázu božského. Molokáni říkají: „Pravoslavní se diti; je nepijeme prálenky, a my nemijeme se vodu se vynavítiti, je prá- vě oni opilství se od dávají.“ O toho si uvědomíme, proč Molokáni vesměs jámo-žni jsou;

Pracovitost Molokánů stala se v Ru- si příslovím. Po šest dní v týdnu pracují- malí, selci- státi, sedmého dne nekonají nejmenší práce, není-li půstovní. Mluví- trdvi takto: o hodné, samé shromáždě se k bohoslužbě, která trvá až do jedné hodi- ny; nato zasednou k jídlu, při kterémž se v každém domě otevře bible, z které starce přečte. Všichni obyvatelé domu, ať dětky, ať dospělí, jsou posinni, čtené a vyklád- poslechnati; článkem viny a pravidlům živo- ta, nappamět se pítí a vůbec toho dne půstově se zabývají. Němým býti mkle- sak se nepovoluje a již výraz „odpočinek“ jest v jejich řeči slovo neznáme. K práci každé dítě již patřička od Maléky se

přivýje, a tak nikdy nějakého vyražení
nepoznávají. Na olázkách, proč se děstě,
necht' i sebe menší jsou, když ještě amě-
kati nedovědou, jakých kraček viděti není,
odpovídají rodičů: kračky navýstají. Děl-
ky zahále a vyražení; když pak po-
vyslou, chtějí mít i jiné vyražení a
kračky, a k tomu prý není člověk stvořen,
než Bůh nařídil: v postu tvář své máš
chleba svíj jísti. To není ještě vše. Dětky
Molokánů nehrají nikdy na ulici, nezpí-
vají veselých písni, nebačí, neveselí se na
klouzačkách, ano, ani ulcet sobě nehoupi,
jáker slušně nevyplavují, aniž ořechů ne-
loustka. Pláče-li se, co pak nacházíte na
loustkách ořechů křísňého, není to nesinné vy-
ražení? "odpovídají: křísňého nenachá-
me nic, to jest pravda, avšak jest to
zbytek nezdravý, člověk jen sedí, kroupě, vě-
ci bitěné. . . a čas plyne bez užitku.
Trápí dětky dnes, trápí je zítra a bude je
trápit i pozítřku, a během roku proma-
ní nezdravě mnoho času, který měl věno-
vat Dobru svého hospodářství a své duši.
Jest nám tedy odprovo, vidíme-li dětky trá-
ti. Dovoluje-li čas, slušně ožiti knihy, do-
mky, čísti, rozvažovati, naučení pro ži-
vot si bráti — to jsou ořechy, které my
loustáme, a zrna, které vyklupujeme." —
Namítáme-li: "Dobře, což jest i hra, a mi-
čem dětkám něco křísňého, pohyb jest ch-
větu přeco zapotřebí a on jím mít musí,
aby rostl." — odpovídají: "v tom vidíme
rovněž něco křísňého pro mladý. Dnes hra
dětky s míčem, zítra a pozítřku opět, a
později bude chtít jiné hry a mnohem

křísňejší, hrajte vyražení, vede to křísňým
marnostem." Takový puritanismus jest ovšem
přechraný.

Batě na chlapce a dětky Molokán-
ské, pravi přátel čtenářů tohoto, J. Li-
vanov, a domnívají se, že jsou od přiro-
dy těla slabého, musel jsem se ku svému
podivění přesvědčit, že jsou dětky zcela
jarní, žíraví a červených tváří. Je vyška-
du hádanky, tělo jsem dospěl, přesvědčiv
se, že jsou dětky stále domácí a pobní
práci zaměstnány. Do šest dnů v týdnu
jsou s dospělými na žíravém ozduchu, po-
máhajíce tímto při práci, což jim na-
hraňuje pohyb potřebný k vývoji těla.
Já byl ku př. očitým svědkem, jak se ka-
do theorie tělesného vývoje se pravi pro-
vádě. Jirky Molokán měl mne vésti do
sousední dělny; nejstarší syn přivlekl
koně, mladší syni ohodili na ně cho-
mondy, malí koši pak přinesli kře-
če (rustky: vuga) a ošije, ševčata na-
nesla sena na vůz, upravila podušky
a potřebné věci na cestu, otec a matka
ak sedíce na schůrkách přihlíželi. "Proč
jste pobouřili celý dům?" olágal jsem
se starých. "To jest u nás obyčej" odvě-
tili. — Tak si vyřídají hospodářství a
práci; kdyžby dětky naše na ulici, si
prakti nedostal byde nikoho ku práci,
a pak bychom my starší sami pře pra-
covati museli, což by nebylo v pořádku."

Puritanismus Molokánů u vycho-
vání dětí táhne se i k tomu, že ženám
jejich žádného stvoření ani o zláta ani
o stříbra noviti dovoleno není, baťže

neuvěřím u žen a šlecht ani náučník, prode-
ní aneb rozličných zvlášť na Řetku.
„Megavířil šlechtý naše zvlášť a skroplu
šlechtám pravoslavným“? olágal jsem
se já svou, mladěj přece jest mlouva stro-
jili se a šperkovati.“ „Dcery naše mi-
luje zvlášť ducha: která z nich nejvíce
se psati a čísti dovede, která nejlepše
vo boji zná aneb o skromajření nejkrás-
něji zpívá, ta platí za nejkrásnějšího děvče.“
(Pokračování)

Duchů stráž.

(Kallada)

„Ha, toť údatná je chasa,
Kotvího se bojí masa!
Byť by bylo tisíc bíchů,
Před nimi se nezahívá!“

Jónu oheň z očí svítí,
Koukání mu z úst jin prší;
Je Duchů patk kolem stola
Takto k němu jinde volá:

„Na našem dnes hrobitovu
Sotk loží v novém ležé rovu,
Aha strážě dnes sám jin stojí,
At se Jóna k němu stroj!“

„Budiž!“ zní to kolem stola,
„Budiž!“ Jóna své zvolá,
Ať, až se vrátím z rovu
At se vno perlí znovu!“

A již Jóna právným krotem
Ja zemělým spěchá sotkem,
Spěchá k rovu jako se sně-
Za chvíli mu kuličk děsně.

Ostatně musíme se vyznati, že šlechtý Moloka-
ní neškodný nejsou, zlaťš jejich ženské
snosti, jako oslíkavost, styblivost plachost
a jakýsi sichý jemný, ano trůdnomyšlný
výraz v tváři v oči bije.

Jeli obličej zrcadlem duše, mají šlech-
ty Molokánie dobrou a vychovaním spora-
danou mysl, z toho jde, že šlechtý se stává
výbornou hospodyní, věrnou družkou a rozum-
nou matkou.

Mutně luna bledá svítí
Na by rovy, na to kuli;
Z říže zvonec zvoněc bije,
Jeden hrob se otevírá.

Šelha mha se z rovu vine,
Mha se po hlavu splýne,
Postava se k rovům slavi,
Čikade rovy šelha praví:

„Šlo, vy Duchy, v noční rej,
Sejčtív k nim k němu hrej;
Lebka nechat klepe v leb

Klepy klep — jak sepecep —
Sám patk střehu Duchů davy,
Až mne strážě jiný zbaví.“

Tu se hroby otvírají,
Sejčtí k rejí hrušku hrají,
Lebka klepe v holou leb
Klepy klep — tak sepecep.

Přijde Jóna ku hřbitovu,
Už se reje kolem roví —
Hlodi, stýdne, hrne, bledne,
Kde sotku klášť otlo zvevne. —

„Hoi, vy duchy, v noční rej,
Siva, klidich k němu hrěj,
Kechat s knádem křepce, knad
Něgli opět přijde sprá. —“

Sám pak střihu duchů rov,
Až nám přijde strážník noví. —

Tu se duchy sočím kolem,
Sivy klidich lesem, polem,
S knádem Jónu křepce knad,
Křepce, než-li přijde sprá. —

Slyš, tu jedná z věže hrímá,
Rej již opět s rovech trámů;
Duch klášť strážný k pravu bříž,
Jóna vřak — ten bezduch leží. —

Kardinál Bellarmine.

„Jar“

(Doklonění)

Bellarmin byl nad míru činným v kongregacích, ve kterých náhled jeho roz-
hodoval, což zvláště dovozděje Kardinál
Monte, předseda shromáždění katolických
strávní. S apokalyptickou přímou míně
svě i u přitomnosti sv. Akce projevilo
val, i pokřtě, klášť předváděl, že s nelibo-
stí se přijme. Užítky hrotil proti vy-
jimkam od předpisů koncilie tridentské
ho. Proti jej prapěťové náři proslouchali,
velikou příkládající váhu výrokům jeho.
Těch, kteří se u něho o to ucházeli, k m
koním důstojně svým nitky nenavrhoval,
již pro to očekávaní se je za méně hoře.

Strážný duch ku Jónu goč,
Kolem Jóny světl se soč;
Gratky se mu kladi — kladi,
Strážný duch vřak nad ním plesd.

„Hoi, vy duchy, v noční rej
Ty nám, Jónu, k němu hrěj;
Ja siveho pral k rána
Smutně odzvoní hrana. —“

Jitra klidich duchů davy
Až k strážu jiný gbasí. —

Duchy rejde v nočním jasu,
Jóna složí bez klasu;
S chechtolom se divým šlebi
Klidič kochu Jónu lby. —

považujíc. Neostýchal se ani katoli-
cké osoby, klášť u nich neslušného
něco upozoroval. Tak k. p. jednou v ko-
mnatách jednoho kardinála vidal obra-
zy předslavující nahé osoby, pravil,
žertem, že kardinálově zvláště odporou-
ci chudáky, jež viděl v komnatách je-
ho a klášť z nedostatků oděvu jsou na-
zí, čemuž kardinál ihned porozuměl.
I dal vše odstraniti, což neslušným se
mohlo zdáti.

Bellarmin až do konce života svého
zachoval praneškovu čistotu. Nikdy oso-
bě druhého poklav nepoklátil, obličeje,

výdoby chránil se rozmluv se ženskými a musel-li se ženštinou mluvit, činil to pouze u přítomnosti jiných. Hned při pohledu naň Kažibý zanechal byl pro cnoti čistoty. P. mohl sám sobě dáti svědectví, že nikdy svévolně všeobecně chvil se nepouštěl. Časné ráno vstáváje v hodinu používal k rozjímání ke mši sv. a k modlení se breviáře. Hned po obědi modlil se říjence i jiné modlitby. Ostatní prázdný čas obzvláště na cestách žito. vil rozjímáním Božských věcí. J hlubokou pokorou slyšel. Nikdy nepřipustil, aby ku vydání spisů přidala se podobizna jeho. Každý spis ové podrobil úsudku jiných, ve rady jejich se řídil. Vzálen byl všeobecného neposlušnosti, nikdy Dáři nepřijímal a nemoha jich oděviti, dával je pro dání a peníze za ně utrožené chudým rozdáti. Vím gíthal, všeobecně vážnosti u papežů, mocnářů, Kardinálů a Knižat. Všichni dleli jej co svátce. Urban VIII. s jidně bolení své ku sv. Karlu Boromejskému jej přirovnával.

Čtyři let na sobě cítil a přemnohými nemocemi oslabenmu tužil blízký konec života svého. J potařilo se mu zbavit se mnohých prací stavu svého a odebrat se do zátěží noviciátu u sv. Ondřeje. Jenom o vyhlášení sv. Filipa Nerejského žitě se přičinil. Pozvy strážná zimnice s velikou silou se dostavila. Mlčel, sám nad znašky blízké smrti, pro něj končil tak snažně, že jej nikdo nemohl více potěšiti, než když jej ujistil, že smrt jeho blíka jest. Nechtěl ani aby se konaly modlit

by za uzdravení jeho. K nemoci navštívil jej papež Řehoř IV. a se slzami jej objal Kardinál Barbarini (později papež Urban VIII.) rukou mu líbaje pravil, aby v nebi za ctěte sv. oradoval. Nešťastně v nemoci jeho bylo všeobecné. Kardinálové a Knižata spěchali, aby poslední požehnání od něho obdržeti a ruce mu zulíbati mohli. J jako v životě, tak i na smrtelném loži Belarmin prokřádal se bítí rukou v cnoti. Ani v největším návalu zimnice žádného občerstvení nepřijal. Sv. přičast přijmá-li na Kolenou Klič přijmouti se zdráhal, ai mu po i křákové i duchovní hrázovali. Kvůli s velikou pečlivostí ku poslední zprovědi se připravoval, nenalezl však, co by rozhrěšení zaslukovalo, prosíť na radu zprovědníka svého musel z dřívějšího života svého si zprovidati.

Chvíť v jedendebý den choroby jeho generál ho upozornil na blízkou smrt, zvolal P. pln radosti: „O to bláhé gndsy!“ J dával sobě přestřelati prapři smrti některých světců, zelaťte patk sv. Karla Boromejského. Chvíť této Dáři Klič mu přineseno bylo, vohl se na Kolenou poslední síly svoje sebrav a se slzami je přijal. K nokou sv. Kříže žádal sobě umřiti, proto dal sobě K. křížku proflaviti Kříž, jedině s u křížovaným vepřidelen se zabývaje. V posledním boji jeho divně lidé se hrnli k němu, chli se se ozvělati smrti jeho, a Kažibý chtěl mlti nějakou pro něm památku.

Tak, poznenáhla rozebrány sady jeho, ano
i Karvinálové a předtím jiné sady k němu
posílali, aby užívaním je posvětil. Tak k.
p. na 150. epistoli k němu posláno v úmyslu
tomto. Umřel dne 17. září 1681, starý již
79 let. Katafalk stráž svcarská,
aby jej ochránila před návalem lidu. Přesto
vsácký Karvinálfky Klobouk jeho na Rusy
byl rozebrán. A říjenec jímž byl volý.
Klob, bylo jen na 20000. Položen byl do kro-
ku, v němž odpočíval sv. Jgndl. Umřel

v pulj slavnost, která snahou jeho
v církvi zavedena jest (s. impressio
stigmatum s. Franc. Ser. dne 17. září)
Episy Bellarminovy v exegesi, astheti-
ce, obzvláště pak v polemice o vi-
kajích již pro omezenost místa vy-
sknoucí nemíníme. Podotýkáme ještě,
že za papeže Benedikta IV. jednalo se
o prohlášení Karvinálov Bellarminov
za blahoslaveného

A.H.

Poměry země České k říši Německé vzhledem k samostatnosti Čech.

Když dějin českých vysvětlujeme se vstava-
lečně z polohy Čech v prostředí jako v srd-
ci Evropy a záležejí hlavně o slyškání se
všechterých živlů po všechny časy Evropy
slábnoucích, ve vzájemném jich se kiení
a broušení, přičemž vše okolnosti bozo-
ten bozojonev navoloval. Hlavně pak
slyška se dvou živlů, od kterých jich vy-
stykání až na naše časy sobě odporých,
živlů slovanského a německého,
které se nejprve spoli se svázeli v dvé-
ky boj vedouce avšak jeden na druhého i
divisně působící: mironie tuto přirozenou
suovost, tam přílišnou lehkost a
chodnost, kterou moudřeti učice. A prá-
ně toto obapobné slyškání se dvou předních
národů pevniny Evropské a jednoho v dru-
héto přirobení jest toho příčinou, že až po
dnes bývají vedeny přítky, jdiči čechy sa-
mostatnosti prožívaly čili nic, vůbec ja-
ké poměry mezi Čechami a říší německou pa-
novaly. Jedna strana upínajíc čechám do-
la jakoukoli samostatnost kláse, že Če-

chy byly línem německých císařův, že z
Čech posílány do Německ proplakty, jistě
prýto důtky odvislosti Čech od říše ně-
mecké, a že prý severský národní
hádot Čechův upíná, nřkdyjící odvislost
nou i všechen výjev důsevní, jenž z Ně-
mec Čechy obložoval, křžto z druhé stra-
ny samostatnost hájena a chráněna Či-
stě Králem Německým na roven stave-
ní bývají.

Jednající tuto o poměrech země české
k říši německé budeme obrátiti zřetel
svůj zvláště k vytknuté sporné stránce,
ovšem nebudeme vynášeti zprávy nových,
nevřaných prosud a neslychaných, nř-
tož přestaneme na tom, prodati-li se namo-
to o čemž již od vytknutých klar mnoho na-
psáno, v jiné formě prováděti, berance kvi-
ti z kylek našich výjevuů budeme vřto
kylek novou, řátem provede toho, abychom
ji přirovnávali kylek již uvědom.

Potud se nám toho zprávy řokovaly,
vime, že již za časů samozých bylo se Če-

chím protýkali s francky proti franským
Králem Dagobudem, který však u Roma-
žlie úplně poražen byl. J nemít tedy to-
mu co živiti se, že již za časů Libuši-
ných zvyky a správa německá byla Če-
chům známa a že výstředníostí se zachti-
valo spravování byli v té práci něme-
ckých. Tedy již v dobách, kdy Čechy byly
ještě země pohanstvou, bylo slyšeno se
Čechů s Němci dohody živé i na poli válci-
ném i v dobách míru. A ačkoliv v té vše-
ho zdání v pohanstvé době malokdy
mírné rozumění mezi německým náro-
dem a českým panovalo, přece se s nimi
negachovaly ani u franských Křovníků
ni jaké patké zpydvy, že by byly Čechy
v boji Křovním franským kdy protěhly.

Až dosavadě nezmínuji se patké o
puncie nyní již dojde k poplatnosti Čech pa-
nováním franským. Jejich, jak star-
ších patk nových kluh počiná se pro
Karlom Velikým. Danovník tento, jehož
síla charakteru, vítězná bojovnost i stat-
níká monidnost ve vychované mívě Křo-
stily, přitmanio vše téměř všechny země
někdejšího císařství západního, mohl patké
na to promysleti, aby mimo mo-
ci patké i slávu někdejších císařů Ří-
mských se ozdobil, a tím, jako předchůdce
práva k panování nad všemi náro-
dy nabyt. Tak se tedy korunovali od pa-

peře, hlavy Křestanských zemí, na císaře,
vstoupil tím Karel V. ve zlatou pomeř,
Křesťanstvím nejen již pokřesťaněným, nýbrž
i Křem, Křechi se pro Křestanství jistě
byťi měli. Papež a císař v té všeobecné př-
věstě toho větu byli ozdoboři dvojí, mo-
nejvyšší o Boha pro pořádek pozemšťstva.
nověnou majíce v upřímanosti spojené věsti
národy jim věřené K blahu, císař K ceno-
mu, papež K věčnému.

Ačkoliv císař Karel, ještě pak více
jeho potomci majíce byli jediné ochránce i
se Křestanské a církve Křesťanské křesťo-
vojinnosti moc vládnoucí pod pláštěm
víry Křestanské. J kje choudky umiril si
Karel Veliký patké Čechy podmaniti; neboť
jiné přičina války nemí známa a Křovníká-
ti byli by nám jistě již ušli, kdyby
nějaké jiné bylo. Božské potkusil se Ka-
rel v porobené Čech. Roku 805. vyruko se fran-
cké vojsko třemi prapky do Čech a popleniv-
ši země široko daleko po čtyřech stranách
se oddalo. Neboť jakkoliv tehdejší spirovate-
le jiný Křlový zlebovati umlevali, přece
jádny nepoznamenal, že by se Křmžala vší
Křlovi byli protivali, aneb mu poplatnost se
javžali. Druhý důvod, že Karel v. 805. v Čechách
níčko nepotřídil, kereme odtud, že hned přišli
ho potlu Střocí, sousedé Čechů, potkusili se
jho francké je sebe strážiti.

(Pokračování)

P. a. Postrádáme u nás naryvce ustále-
nosti myslé a náhledů; duch janyší blo-
zinný, zabíhající ve světáckých remin-
iscencí bzuje ož posud proti mírněj-

ším náhledům, a vzpírá se podrobiti se
vidi, rozumu ustálenému. Odtud ona ml-
havost a neurčitost, kterou se jví v každé
naší práci více nebo méně.

P. D. A. J. M. H. a. n.

MUSEUM.

*Bud' váš život jedna Boží chvilka,
Slasti Christus, tužbou cnosti krása
Choť církev a moudrou lidí spása
Fr. Sušil.*

Číslo 7.

V únoru 1867.

1. ročník.

Dumka.

*Choďoval jsem s druhem milým
Na rok. přehrá hory,
Vítaly nás z daleka již
Věkovité bory.*

*Vítaly nás zpěvem ladným
Plác, lesů dítky,
Pode mechem, líbým ohem
Vítaly nás kvítky.*

*Čelý les nám pozdrav skýtal
Tajněm ve šumění,
I ten vánek galasoval
V sladkém políbení*

*Dávno Džněl zpěv ten ladný,
Hradly kvítky milé,
Došurněly dávno stromy,
Kasly blahé chvíle.*

*Modlím se již na rovech,
Přítele mé tělo tlí; -
Až já budu v zemi chladné,
Lá mne kdo se pomodlí? -
"Já"*

*Poměry země české k říši Německé
vzhledem k samostatnosti (ik až do r. 1197. (P. K.))*

*Roku 840 roztržila se říše franská
ve své přirozené části ve Francii a Ita-
lii a v Německo, od kterých byly byly
já. Slovanské činnosti a moct
říši franskou, ale jen v krátké době
chýmly.*

Ludvík Němec, ktera se po nastolení Rastislava skrze Čechy byl na hlavu porážejícího, kterou vítězové odjali. Němcem byla velká, i arci sám ušel s třími zajetí. Utěje se za tuto ránu. Čechům pomotiti povdihl r. 847 novou proti nim válku, která snova čtyry leta trvala. První dvě leta bojováno s obou stran by prospěchu, neboť kronikáři německí mluvíce o vítězství nad Čechy dosti široce v hloubně, nemohli se spolu tajiti také o spáscech od Čechů do Bavor žitných, dávajíce takto na jevo, že vítězství ta byla obvyčejné olivdání se štěstí valčího. V třetím rohu války, sebrav vojsko silnější, než před tím, byl Ludvík od Čechů více odražen ale s velkou ztrátou. Avšak nešlechtnou věrolomností a čas vyjednávání o svém přepadení a tím rozdráždění potloukli Čechové náramně kufy, nepřátelské a stíhající je na útek do ležení jejich obklíčili je ze všech stran. Nyní Němcům bylo prositi o pokoj a postavili rukojímě, kterými sobě vykoupiili návrat do vlasti. Esty, kadý se vrátili měli jim předepsána, všechna zavazadla, zbraně a nářadí muselo odejít, ne byti vítězi. Pahanění takové bylo v Němcích nešlechtné a zrovna z něho veliký a všeobecný. Ludvík maje co šiti s Normany, nemohl pomýšlet na nějakou třeť s várou proti Čechům, nýbrž mu-

sel se spokojiti s mírem uzavřeným. Flanba tehdejších kronikářů německých nedovolila jim, aby nám byli udali obsah jeho, z čehož opět souditi můžeme, jak byla více Německá pohorěna před germi Čestou. Ti dějepiscové, kteří nítke, jak přesvědčili se nedají, že Čechové Karlovi V. poplatni nebyli, dobře snad nahlédnou, že aspoň této doby žitných poplatků do Němce posíláno nebylo. Vítězství Čechů mělo ostatně také na Moravě velké účinky, dodávaje jim grunžikosti a přispělo planím slávy, který Moravu z poslušnosti Moravské více osvobodil a zhlad k ní i Velho Moravské položil, k níž za Svatopluka i Čechové co spojenci patřili. Tím zaplatili se opět do nových bojů s Němci. Linthrecht arcibiskup Mohušský, vraziv s jedním oddělením vojska do Čech, byl však od Bořivoje utkán poražen a až k řece Vltavě pronásledován.

Synem Dobou, co Svatopluk, umřel v Čechách Bořivoj, věrný jeho spojenec. Arnulf, jemuž více špat plukova nebezpečnou se býti zdála, staral se všemajně o to, aby ji sešlabil. K tomu účelu nejen že mezi syny Svato-plukovými nesvěrnost rozíral, než i syny Bořivojovy k tomu přiměl, aby, odtrhše se od Moravy, jemu v ochranu se poddali. Synové Bořivojovi, Spilihněv a Vratislav, zabrali se r. 845. na sněm říšský do Řýma, kdežto se dali dobrovolně v ochranu

říše Německé. Arnulf velmi čestně
je přijal slyšel žaloby jejich o bez-
práví, které se Moravanů při nás-
tupu musili a sliboval pomoci, kdyby
Mejmir měl utáhnout se bojem.

Tento skutek synů Bořivojových jest
důležitý, tak že se u něho pozastavili mu-
síme. Neboť jest to první případ v ději-
nách českých, že se kníže český dobro-
volně s ochranou poddal králi Německé-
mu, kdežto dosavad ani kové ani živo-
tů setrpně nebylo, hrozilo-li jen dost
malé nebezpečí české země. Obrátíme-
li skutek ten na líce arneb na rub,
jeví se nám vždy co velká chyba po-
litičká, která s jinými okolnostmi
přispěla hlavně k tomu, že výcho-
dní Evropa natýkla jinné tvárnosti, než
se až dosud utvářovala, že nabude.

Neboť říše Moravská odvržením se
těch zeslabena, ačkoliv ještě nějakou
dobu dovedla se udržeti, přece
koncem Maďarům podlehlá. A
tak odvržení se těch od Moravy a
války, které z toho mezi oběma po-
měrně příleži Arnulfovými po-
vstaly, protáhly za sebou a asnaďni-
ly usazení se Maďarů v nyněj-
ším království Uherském, čímž nej-
ocudnější pohromy na svět slov-
anský uvalena. Tenkrát rozprostíra-
li se Slované od hranic Polohy-
ských až k Peloponnesu. V pro-
střed toho slovanského světa, jako
jádro, počala se tvořiti a šířiti
říše Moravská, podporována přízní

i Římskou i Uhradskou, k níž
přilnoucí všichni římskové slo-
vanští, byli by od ní přijali osv-
tu národní, jednotu jazyka pí-
smu i literatury. Než u Říma
jinak uzavřeno. Maďari usadivši
se u prostřed vznikající říše zni-
čili takovéto záhy navždy.

Ostatní samostatnost těch nepo-
bitelným tím skutkem nebyla
ještě zrušena, neboť knížata česká
podali se Arnulfovi dobrovolně s
ochranou a vstupili k říši ně-
mecké asi v takový poměr, v
jakém byli k říši Moravské.
Není také pochybnosti, že by
jejich vzdorný skutek zůstal bez
následků, kdyby byl oddolila
trium Moravský nával Ma-
ďarském. Čechové nenalehající na
slabém Ludvíkovi dítěti ochra-
ny, kteréž očekávali a poznavše
neklady domnělých přátel, byli-
by se kajícně opět vrátili ku
příbuzné Moravě. Je Německí
panovníci v českých záležitostech
moci ani sebe menší ne-
měli, vímě dobře. Ovšem Arnulf
vrátiv se v dubně 896 co císař z
Říma, zdržoval se mnoho na
blízkých hranicích českých, aby je-
chy proti Moravanům k boji
propyngoval. A když Čechové ne-
šťastní byli, pomáhali jim, až
ovšem bez prospěchu a bez roz-
hodnutí až do své smrti. Těmto

ne mohli jeho nástupcové
Ludvík II., Karel I. a Jindřich
Čáslavský před rokem 928. žáné.

ho práva nad Čechami. Ano děje sa.
mého roku 928. Dověděný, že aj po tu
dobu byly Čechy nepodléhly a samy sobě
zřídleny.

Rozhled časový III.

Mluvíli jsme o všestranném
boji, jaký za dnů našich jest
církvi bojovati, a o nestrasti pe-
vného bojování a ozbrojení se k
boji tomu. Dví se pak ohromný
boj, jak již vytknutý hlavně
materialismem za dnů našich
o to, co a více se šířící, ohro-
žuje u všech národů, které dlu-
holetým přestováním liché filoso-
fie, nyní takřka mojí moci
jsem k prantským výsledkům
a pravdě dějovným rovněž tak
jako kámen o ohromné výše
se stihl nížežnou přerážkou
a letu svým zastaven býti ne-
může. U národa našeho, jenž
Polský v jádru, svým dosud
vůdčím jest morálním duchem
lichých soustav filosofických za
hranicemi křesťanských, nelze do-
vozu stěhovati si do úpadku podo-
bného, avšak tu jeví se směr
náš, směr protisřekný, jenž
zajisté, nepolejí-li se mu a čas me-
je, zhlaví ho náš Bohem pohled,
jemný věrný právním odlati se
má v důvěře a autoritu církve

a ve své pravé přátelské. Někde již
věrně právním poukázáno k to-
mu, a musíme to věrně důrazem
opakovati, že to vášnivě zuřeni pro-
ti Teguistům směřuje vlastně proti
církvi celé, proti pšolení křesťanstva
katolického, jenž nechce a bohuže ne-
bude povolným gábulným gábul-
ním světlonošů našich. Neboť pravý,
pro své vznešení povolání nadšený
kněz katolický jest v jistém smy-
slu Teguistou, neb i on stral sobě
za úhel věrnožně pracovati o vě-
cí spásu člověčenstva a proto sta-
tně vstoupil o nebezpečným bludy,
které onu spásu ohrožují, ať si
vystupují v jakékoli podobě, a toť
právě úhel Teguistů, neboť viny,
jím vytkané, buď zcela nepravdi-
vé jsou, buď upřímným histori-
ckým bádáním na pravou míru
přesnadně uvéstí se dají. Onu-
*) Potěšitelný jest to zájisté pro nás úkaz,
že v Čechách dno nižší vrch odjeli při-
volání na sněm český, ač nebyli na
středním volebním výbořem v Praze
množeni. Přesvědčení jest to zájisté protest
proti pšolení si „Národních“ a konsortů.

slépote, jakáž se u věci této jeví, že
tedy, skoro výhradně přičítati glo-
snosti a liché osvětě, již povolání
svému věrně kněžstvo katolické ne-
pohodlným, ba ohlížným býti začíná.

A však nemíníme tu zaváděti po-
hříšek s náhledy již dávno a dle
hladně dosouzenými, poukazuje v
ohledu tomu na spisem: "Jesuité v Praze"
prave vydaný goldste pák na vstěni
dilo: Die Jesuiten. Ihre Lehre ihr Un-
terrichtswesen, ihr Apostolat v. d. V. d. n. u.

A však musíme tu projásati hlubo-
ké políkování nad počínáním li-
di, kteří se vydávají za nejupří-
mější přátele národa, ježž svůj ku
prave vzdělanosti přivesti usilují.

Náš naše z těch kterých hravě ran
politické poměry jsou dosud u velké
míře rozervány, neboť nepodařilo
se dosud snahám nejvíce lovnější
získati národu našem existenci
jeho důstojnost, literatura naše pracnou
mnoholetou plí vyzářenou nedosáhla

Dosud žádných rozvrácení, hmotný
blahobyť, bez toho nevalný, hlu-
bohé utopení rány, hlavně rátkou
poslední na Torriaci jinde naší
vedenou a přes to všechno s
oblibou neslychanou nepřestá-
vají ti, kteří národě nejvěrněj-
šími býti se vychloubojí, rozr-
vati glosumylně četné rány jeho,
chvíli jej sloupiti s nejdražší hle-
not, jenž již dosud chradně záhu-
by. Leda se, že Jila Hora, o níž
bez toho nadšení blouzní, není
jím dostatečnou vystrachou, je-
likož úprokem snazí se do vlasti
naši uvést poměry tuhé, jichž
naturný výsledkem byla nava-
stota z r. 1820, a vcelité by bý-
jdou s gápnutím za ní. S ochotou
odracují se do Dozi motoučné
polemiky, jakáž se s oné strany
věde u věci té, vyslovujemní př-
svědčení všech, vyjádřem-li tu
úplný souhlas s náhledy oněch

největších nepřátelů Jguistů čopa-
ných, čím spis tento zbraní nepřemo-
žitelnou v rukou každého pravého
katolíka. Proč, že se spisovatel obme-
zil na pouhou Francii.

Tam výhradně, u ne v tak skvě-
lém rouše, psán jest obranný spis
P. T. Salys, Di. Ch. klym gagan di
Gafallp. i. d. n. u. Wien Mayer & Comp.
O přebení Jguistů v Čechách na
Moravě a v Polsku viz čas. pro kat.
Anghovenstvo ročník 7. sv. 7. a 8.
30. 1. 1867.

Wien bei Carl Dentori 1867. Čtením důleži-
tý a v nevědní plí složený spis ten-
to nemalého nás to stále nármahání,
nej jasně se odhodlali k tomu, jej na chvil-
ku odložit, abychom se mohli zabývat
věcmi pro nás důležitějšími. Spisova-
tel této obrany ověřal se zde co do ná-
sy slohu a vzhledu myšlenek co pravý
Fránek, co do důkladnosti ale zahav-
bil i vědecké věcně, kteří co do
důkladnosti první národní býti se
horosí. Složnost citátů ze spisů

obhájení pravdy a práva, kteří s
onemí zatečenými illumináty
mestjny postoupili boj. Bylo by
arci moui naše právo, aby jediný
časopis církevní na Moravě
„*Flas*“ rázně projádřil smýšlení
moravského kněžstva v všech spra-
vedlivých kálkách. Du věci této,
aby nepřítelé naši viděli, že ohrom-
ná většina národa dovedl nepozby-
la iku pro právo a pravdu, ač
jij dlouho navěreckými a nestou-
pnými pamflety o tom se fraem
je, ale přesto je, že při jakési
neodhodlanosti a příslušné míro-
sti právo naše zůstane v ohledu
tom „*pinum desiderium*“ jejich v
záležitosti. *Flas*u máme více, o-
čím se příležitostně onaf- ač bu-
de-li to vhod, - blže vyslovíme.

Ob o onom žalostném směru,
jenz předevírně a tupením tesni-
tvejevi, patří též zajisté navěre-
ná pojednání o slavném Nuiém,
na něj přecasto již a to veleráznými
hlasy louženo a k nimž se důle-
ně druzí mynovější články, *Renan*
jenz obaňuje upřímné vyznání
*) *Deu* to hlavně *kanovní* *Dina-*
riany, a *Stu* a *proh* a *rodopole*.

Přání p. spisovatele nás nemalo po-
tíšilo, byliť jsme tohohle náhledu.
Avšak *Doba* nyní již nedovoluje
nám jednati, jak bychom si přáli.
Až později vystoupíme, bude-li
nám jinak dovoleno, s návrhem
svým.

viry oné strany, která si obrala u-
lohu *memmori* očitosti (c) národ
nás. *Renan* jest de toho největší u-
ienec, jenz *Donagali*, je *Kristus P.* jest
poutným ilověmem a proto křesťan-
ství jenom dilem lidovým. *Spisy*
obratně psané proti *Renanovi* ni-
čho pro nedonagaly, nébrž *R.* jen
potupily, jehož spis došel takového
rozšíření v vzdělaných národů
proto, že ve nyníjší svět vymánil
ze mnohých dogmat theologických
a pak pro ten krásný, květnatý
sloh, atd. (Poukazujieme soude čtenáře
na ono pojednání *Sik*) *Lola* se, že
pisatelé podobných článků vy-
manili se nejen ze mnohých
dogmat theologických, nébrž i z dog-
mat, jenz dirkuje zdravý rozum,
jelikoz myslí, že protivníci *R.* ne-
donagali ničeho, nébrž že *R.* onoho
rouhasého torzení *Donagali*. Co o
tom mysliti, v tom zajisté vši-
chni jednoho budeme usoudit.
Běda nám, vymůželi se zrážonový
směr tento, běda, nepostavíme-li
mu na odpor mocné brady
pravdy a viry.

d.

*) *Nai* pro drážditi, ponud se nebylo. My-
slí, je by od přírovi *teguat* vyznání
takové nepovažovali za vyznání k boji,
který by se, s lidem jejího rágu veden-
istým nijak nazvati nemohl?
Dobře, je *Flas* mluví.

***) *Jen* se.

Mravy a obyčaje Molonariu

(Dle slov. Blätter: Coar.)

Výraz tváří hochů v této spartáckém puritanismu vychovaní, jest zcela jiný. Nápadná jest jejich podrobenost osobám starším, pan napnutá pozornost a zároveň jejich skromnost. Chování se jejich jest mírné, avšak o nějaké ost. Šarvátka nemá samí říci; neb jsou vždy s dospělými pohromadě a do žádných společností goldstě dítka se necházejí. Rovněž i při návštěvách, nikdy neodcházejí ze světnice, nejbrž naslouchají pozorně rozprávám, které starší jejich bratři neb sestry aneb rodičové s nimi mají, a nikdy ne také svou bedlivému naslouchání nuceni nebývají.

Ai divny Mol. nádhery mívají, nemají se přec o nich říci, žeby se nedbale odívaly. Čistá košile, čisté bílé rukávky, často i s vyšívanou obrubou, plati u nich za gramozitlou ozdabu divny; všechni ostatní skvost z drahokamů a novu postlávají za poharinný oběd.

Výasná jest u maten, jejich sečtenost a záměst tisícerych pravidel života, jak je bible udává. Objeví-li se jich jáně dítka mi zacházejí a za tyto pro přestupky trestají, bez rozpaku ti odpoví; dítka máme vésti svým vlastním přikl.

Dem a slovy přiváděti a rozumu - a hnedle uvedou ti místo z bible; jen u dítka nenapravitelných musí me užití metly - ai že citují přemo v., avšak k tomu jen zřídka

přijde, neb dítka naše jsou vždy poslušný. (Coar.)

Cesta do špitálu

(Frage. neminej p. r.)

Poslehněte, moji dragi,
o letošni o nesnazi;
přesmutná to doba byla,
když ta nemoc glá zuřila.
Špitály, či nemocnice
měly pacientů více,
něli za přemnohá leta jindy,
apatyry dost vydalý byndy.
Pro lékaře byla slavná era,
neboť d rana až do večera
veždy kumtů měli po rce dost,
z nichž jim ledajaky capast vrosti.
Negen doktorů však medicína,
měli letos dbyť náde jiné,
i ten profekt naši nemocnice
ma těch svojich zasluk o kaš více.
Doprovodte, dragi, moji mufu
směle do našeho do lirkubusu,
ale at si každý na nos pozor dá,
že mu radí moje láska pečlivá.
Ale tu slyšel z jedné strany bolný
srdcelomně ach! -

ale, ariž bys znal léni, poznáš že to
pouhý strach, -
povzdychneš si s hlubokosti
své tějnosti

a pak bez oddechu
můžeš dál jít s spěchem.
Nebo tam ten chudák smutně odyhá,
návka si na bolení břicha
a ty hnedle křestanském u soucitu

na choroby žaludku su mas pričinu smrti,
a nijč podle diagnózy pulu muš ohledat,
sohneš na jagyn a na proc pars poklepáš,
reč bys jistě že to trapná nemoc hřeš,
ta si soušed jeho: „Ale jděte jděte,
vždyt to nemůže byt k podivení,
vždy má něčo coj za napoj denní,
svatojánskeho pak chleba
přijje vic nežli třeba,
při tom nesetři ni zemžlucie,
na mžj pždy paprky hrot slunce,
pak si naprav, rumus časem lžne,
němoli kout za den chleba vřizne.
A vždy to vše potom smise,
křeslíku pžl pžre mžj -
paz dím, mami k podivení,
že natřná na bolení.“

Tuto soušed jeho - a unaven se vrhá
na své lžje, neboť zimnice jím lžhá.

Co pak soudíš o nemocném onom hostě?

Archt, archt, astři Dni tukeho postu

tomu Dobrodruhu

jemný nejde k Dubu,

pro by četré lannary,

rozmanité vžvary

nikterak nebude na škodu -

potom pacient mžj svobodu!

Však ten jím lomenje ká křulá zimnice,
hoden náčeho snad soušed jest nejše?

Byla lásky, moji dragi,

jest on u velkí při mestráji,

jak by byje vš; žlí bez díminky

mohl pohovět si u maminky.

Proto chudá nejš ani nepije

montě se a všeb koná studie,

jakby pždařil se zaměr krásný -

Prostě myslíme si a vždych jsmž

ubohému pžejem na cestu

k jeho ředinnému kš mšestu,

by snad nestal se gas recidiv

a pak bylo hře nežli Dřiv!?

A teď představitě si, dragi moji,
přesenta, jenz chudáca tu staji
celj omámenj, nevěda co počte,
ma-li pacientum sloužit či snad kouřit?

Jeden přes Druheho stěná, Druhý kvíle,

onen o pomoc gas volá raztous chvíle,

ten by něčo lepšího rád k snědku,

jimž pžje si jen mšli pětku,

to by nejlepší by bylo pomoci

v jeho trapné přeholestné nemocí -

a ten všechen hluk a nehoráznj křik

poslouchat má nemocnice náčelní,

a vždy k tomu všemu miva hluché uši,

neslouží pak pacientum, jak se sluší,

vžykhaj mš, že křde srdce má -

coj však zajisté jest křivda jžtívá,

vždyt on vžycky živě Džat bývá,

vždy se nani - kus - masa pomosivá -

coj však horší pro jeho jest Dží věrnou,

Dostanet on ga to často Kaň Ku černou!

Ale oddalme se od té stránky smutné,

chtětt jsem ukládat jen na by jenz smutné,

jakých nad všelkou mšm Dost

lečší nám dáva zkušenost,

při tom zamýšlel jsem žřetel obrátit:

k tomu, jehož všichni máme vroucně ctít,

Neb komu čest, komu čest

zášedat at' naši jest,

On však mnohem vic mž variv - moněj

protož najj at' mu něčo lakového věnuje,

při tom jeho zásluhám tž „Sláva!“

jeplného křla at' se provolává!

Sproadili jste mne tž na té špitalské pžm,

jenz kě v Dantově komedii podobnou mžj slentu,

mž na porohu svět gas vžjđete

a tž z hlubky srdce sobě vždychněte:

„Da finden ist als finden!“

„Das Manne ist ein Dämon!“

„Das Manne ist ein Dämon!“

„Das Manne ist ein Dämon!“

„Das Manne ist ein Dämon!“

„Das Manne ist ein Dämon!“

„Das Manne ist ein Dämon!“

MUSEUM.

*Bud' váš život jedna Boží chvála,
Slasti Christus, tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása.
Fr. Sušil.*

Číslo 8.

V únoru 1867.

1. ročník.

Na tužba.

Citi mojih mooná síla
hrudi moji bouři jen,
nutí, bych se chopil díla,
nutí, bych byl připraven,

vystupovat se každé vady,
šířet stnosti svěkání,
bych mohl vlastní do zahrady
vsadit květky některé.

Děže! pane všechněch tvorů
ráč mě rámě xpružit,
abych mohl bez odporu
cestu k cíli hledět.

Cesta k tomu cíli jesti
ještě příliš daleká,
vmtioní klar můj však mně všeti,
toho se se neleká.

Mravy a obyčje Molokánů. — y.

Ste „Star. lant. k.“ (Pokrač.)

Všude jest stav žen Molokán-
ských velmi dobrý. Co dítě bý-
vá díška od matky své psaní
a čtení učena. — U Molokánů
jest obyč, že každý s to být
musí, správně čísti a psati. —

Pak se stane zpíváním s kro-
maděch, a provádě-li se, má od
sotí církve tichý život poji-
stěný, a žena dle dogmat
Molokánských požívá úplně
stejněho práva s mužem.

Hromada církevní loží u Molokánů veřejnou soudní stolicí, která vykonává nadě všemi hroznou moc. Stane-li se muž žení nevěrným, neb tordým-li slovy na ni se opová, aneb snad docela ji bije, oznámí to ona sama hromadě církevní, která při příležitosti pohoslužbě vinníka vyjde, aby se zodpovídal, veřejně její vyšetřuje, ačiz vynese trest, žalující v tom, že buď vinník se odsoudí, při pohoslužbě dvakrát neb i vícekrát obličejem ke zří obráceným sedět v klobouku, buď že se na nicholikhře z podílu na pohoslužbě vyplou - a to plati u nich za velkí neštěstí. „Ktíž ná milovati ženu svou tak, jako Kristus církev svou miluje“ doložá se Molokáni; „a snad Kristus někdy církev svou zarmoutil?“ K té příčině jest život rodinný u Molokánů velmi kichý. Co do muže, oznámí tento podobně přestupky své ženy sboru, který ji veřejně odsoudí. Takým způsobem udržuje se jednotu a svornost stále mezi mužem a ženou. - Prav ženy Molokánské býva často přičinou a lakadlem

pro ženy pravoslavné, že se dávají na víru Molokánů, aby s nimi v manželství vstupiti mohly. Na dětinách s obyvateli Molokánskými a pravoslavnými často přichází výjev tento: žena pravoslavná, majíc muže heřtáveho, jenž rá i holovými vyplácí, křozí tomuto obyčejně: „stýš muž, proč snad Molokánský? Já k nim přestoupím, a pak uhlídáš, zda mne Bůh najde!“

Vyrnati se musíme, že Molokáni okolnosti této užiti dovedou. V nesvornosti žijící manželé obvyklým způsobem ještě více rozdvíhají, dávajíce ženi pravoslavné vždy na rozuměnou, že opustí svého muže a Pána - takovou pravoslavnou - a přestoupí na víru jejich, bídnic života se zbaví a skromného a strážlivého muže dostane. Lakadla taková nebývají bez výsledku. Molokáni při také příležitosti nejsou leniví, nýbrž oddávají ženu takovou znova, nikoliv ale veřejně, jak se obvyčejně děje, nýbrž tajně, v nějakém mlýně stranou vědiny, při čemž ji ze strachu, aby se taková přeběhlce, ve víře jejich ještě dosti impu - vněma nejsou, nenavrátila, a snad osoby, které ji oddávaly, u ošádu nedala, oči zavazují, aby takami místo, kde s mužem oddána

byla, ani osoby, které přičinny by-
ly, zavadit nemohla. „Nestydíte se,
něco takového učinit?“ ptal jsem
se v přičině této některých Mo-
káňů. I odpověděli: „nečiníme při-
tom nic, co bychom ve svém svědo-
mí zastupovat nemohli. Nikoho mi-
no jako vůli mezi nás nepřijímáme,
avšak, chce-li si člověk ze svého bi-
dného života vyprobovati, neměli bychom
jemu v tom býti pomocnými?“ „Laska
a blízkému sis k tomu vede?“ než,
proč ji odstavate znovu?“ Věste,
bratři příteli, my nepokládáme vaše

odstavky za svaté, a vy jste naši.
A jin k vůli prvnímu utrození o-
stavíme žemě kalovou, k nám přetékou,
znova do spůsobu našeho. Ostatní
neplati nám stav manželský za svá-
rost, jako pravoslavným, a když mi-
koliv co přistáka snoubence a snoubené,
aby se vzájemně milovali, chvilí a ja-
den svákému až do smrti věrni byli.
neboť, když muž pravoslavný již
tak sváke se zapomněl, že svou
ženu bije, tu jest tato, že našeho mi-
něm, své povinnosti prašťa, a my ji
dáme muže z lidu našeho.“ (Dokončím.)

Žejhulka

Do květného háječku
Hana vedla Minu,
žejhuličku volala
v ohladném stromu stívu.

„Žejhulíčko rozmilá
na zeleném buku,
kolik let mi srážených
zakukej mi: kuku!“

Žejhulka šedrá - obě-
kuká bez přestání,
až se rochoe Haničce
více do čítání. —

„Mlé, ty milá věštkyně,
kukáš let mi mnoho;
havič ale, přijde-li
milý roku buho?“ —

Hamě z růží vlněček
k klucné svatbě vřel,

Zakukala žejhulka,
Hana zaplesala;
ze milostných kváříček
růže vykvétala.

Žejhulka rozmilá,
na zeleném buku,
kolik let mi srážených
zakukej mi: kuku!“

Odletěla žejhulka
Mině bledý líce,
a ta milá věštkyně
nekukala více. —

Minulo jen lita půl,
dvůj platby vlněk;
v ovom růže smály se,
v tom truchlil barviněk. —
vlněm z myty, z barviněk,
Mině ověk kryty. —
Tav.

Doměry země české k říši německé
vzhledem k samostatnosti Čech až do r. 1197.
(Pokračování.)

Uvrácením říše velkomoravské
střezem Maďarů a nastoupením pa-
novníků rodu saského na trůn
německý staly se Čechy jednak
zemí osamostatnou, anž nemohla
proti obnovení síle říše něme-
cké samostatnost svou dlouho udr-
žeti. Jediný prostředek ku zach-
ování samostatnosti záležel v utvo-
ření nově říše slovancké na
územích říše velkomoravské. Než
pokus takový nebyl možný, nče-
vadž Čechové, byvše ovlátni vz-
vrácením moravské říše a usaze-
ním se Maďarů na Dunaji a Car-
bavě, museli zrak svůj obrátiti
k Němcům, aby se jim jeho zpro-
středování osvobodily náboženské z
jina postavalo.

V labovém bádru postavem
byly Čechy, když Jindřich Šta-
ník rozšířil a upomíná maza říše
německé, pokusil se také o po-
dobení Čech. Stěžejší příčina vál-
ky byla, tuíme asi, ta, že Dra-
homyra poslala severním Slovanům
v boj proti Jindřichovi válečnou
pomoc. Jin Řech sebral ze všech
krajů německých sílu vojsko,
vstáti s ním r. 928. až ku Praze.

Zatím byl Václav přezal vládu. Za
kříže mírumilovné a nábožné, jenž
rozšířil křesťanství a ustanovení pa-
novníků říši církevních křibsko na
světi lžeb, zavázal se bez braven-
ho boje k roční dani 500. hřiven
stříbra a 120. voliv, a slibil bráti
německou věrnu ovdanu byti.

Jaloz Dobrověh synů Bo-
řivojových potkání se traufovi
v ochranu státek za křivých dob
nejvýše neprospěšným bylo, tak
proto státek Václavův dá se ve-
jin opravedlniti, nčbyž zaslouží
opíše pochvaly? neboť vžitek a
blaho nicda ovšem pochvívati byl
větší, nežli škoda. Jak už říčeno,
záleželo, brato svatému knížeti,
Václavovi mnoho na tom, aby kř-
stianství v jeho zemi se uper-
lo. Za tou příčinou hledal
půjiny s tou říši obcování,
která jediná mohla oné době
jemu k dosažení účelů jeho
nápomocnou býti. Čechy, ne-
mělo ještě vlastního biskupa,
nemohly dříve než z Němec
aneb z Itálie střež Němce
nabýti Masatelův evangelia
a tím spolu státi se účastnými

všech dobrodiní evropské vřelosti.
 Oni Čichové vznikli osudu Obodritů,
 Luticů a jiných pokrevních svých,
 za to nejvíce dělovali máme vša-
 sněm a upřímnému pokřestění
 národa českého, k němuž sv. Cyril
 a Metoděj základ položili, na němž
 pak česká knížata a jmenovitě
 sv. Václav zdárně stáli. Jinak
 nebyli Čichové o samotu s to, do-
 láhli nájezdům maďarským, a sv. Vác-
 slav, nechtěje podlehnout. Divokým
 davům pohanských ještě Maďarů lbe-
 dal ve spojení s Jindřichem abramu
 proti nim, neboť novou říši slovan-
 skou utvořit; jež by Maďarům zdo-
 rovala, nebylo by. A tak Spytih-
 knév a Vratislav, synové Dobryše-
 vi přispěvši říši moravské nědy
 ku pádu, nejsou vůči nimž prosili
 i této poplatnosti, ačkoliv sami
 poplatní nebyli.

Tak se staly Čichy poplat-
 ními. Avšak z celého pásmu
 dějin českých vyvstá, že poplat-
 nost ta neztahovala se na ná-
 rod, nýbrž pouze na panovníka, ba
 je to bývaly toliko smlouvy me-
 dou sobě rovných panovníků
 uzavřené. To se stázuje stázuje
 také u sv. Václava. Když se
 navštívil říšský sněm, nepropou-
 štěl ho Jindřich bez bohatých
 darů a čil ho ned jina kni-

žaral. Václavovi jindřichovi, jaký i jeho
 nástupcem na jachování dobře přiznán
 s knížaty českými. A toho také pozná-
 váme, že poměr Václava ku králi ně-
 meckému byl zcela jiný, než poměr
 knížete německého ku králi českému, kte-
 rý jen své věci s ním o líc pro-
 půjčoval, když Václav byl kníže
 cizí, samostatný, který se byl dobrovol-
 ně, krev na poli bojovním prolévati
 nechtěl, zavázal ku poplatku, a
 jemu svazek s říší německou zaku-
 pal se na smlouvu, uzavření ote-
 dou sobě rovných, neodvolných pano-
 vníků.

Že o souvěkých letopiscích ně-
 meckých zavraždění sv. Václava po-
 čítáno mezi nejtěžší neštěstí, které
 potkaly slavného císaře Otta I., mi-
 jeme vysvětliti jen z toho, že kníže
 český byl císařem německým silnou
 podporou proti odbojným knížatům
 německým, a že národ český poklá-
 dal ještě za dosti silný, aby i
 každý stín divlosti oť sebe za-
 pudil. Celý svět a Otta I. sám vě-
 děl dobře, že, nastoupí-li na trůn
 český muž rychl. hrdý, než byl
 sv. Václav, jistě proti poplatku
 vzpírat se bude. A takového mu-
 že bylo se mu nadíti v bratřích-
 ci Boleslavu. Ili všeho zlého
 sloužila vraždě sv. Václava za po-
 můcku také žalost a nána, vy-

maniti se z poplatku Němcům a na-
vrátiti zemi starou její neotřístou, čehož
to s. Václava z příčin výše uvedených
nadíti se nebylo. Neboť Boleslav dře-
le na svém bez odporu, což
nám důkazem jest, že národ při své
obliběnosti Václavově u lidu obec-
ného nemění přece s novým kníž-
kem, a byl babrobijcem, souhlasil
ve snaze navrátiti zemi nepodlehlost.
A skutečně neměkal Boleslav voj-
skovou svazek Štýrskými s říší
německou. Čtrnáctiletá válka, jíž
z toho povstala, nerozhodla nic, a
až seprav r. 950. potrotil se Boleslav
přesile německé a zavázal se
císaři poplaten a věren býti,
s. j. nic, prok. němu nepří-
stelného nepočínati. Žaby však
Boleslav (Cechy) od Olgy I. v lén
byl přijal, vojenskou povinnost
se mu byl zavázal, shvem, v
tenký poměr k císaři vstupil, ja-
ko jiná tehdy knížata německá,
pochopiti neby a dokázati se nedá.
Proti tomu svědci sama poplat-
nost Boleslavova, neboť knížata
bavorská, saská, švábská atd. po-
platní nebyla. Pak ani Olgy I. ani
potomeci jeho ve vládě neprovozova-
li v Čechách té moci ani zákono-
dárni ani soudni ani vykonávací,
která jim bez odporu ve všech ze-
měch německých příslušela. Konečně

neprokazoval Boleslav Olvi vojenských slu-
žeb; neboť když Olga skhčen byl neby-
pčiným porostáním všech téměř knížat ně-
meckých, Boleslav nic, prok. Olvi své
nepodniknul, avšak také žádné pomoci
mu neposkytnul. K této poslední okol-
nosti souditi lze na obsah smlouvy me-
zi císařem a Boleslavem uzavřené, kto-
rá zajisté nic jiného neobsahovala, le-
stli knížata českého, že budoucně vše-
zachováti mir s říší německou, a císaři
jistý, skrovný poplatek odváděti. Tému
smlouvu také Boleslav zadost učinil,
zůstav neutrálním mezi Olou a odboj-
nými knížaty.

Tepu tenkrát, když se jednalo
o pokorění společných nepřátel, totiž
Maďarů, spojil Boleslav válečnou moc
svou s mocí německou; poslal Olvi
pomoc zůstal sám na hranicích če-
ských, když zbytky Maďarů po bitvě
na Lechu úplně zničil. K této
okolnosti kušim povstalo bůženi, že se
byl Boleslav pravi Olvi k vojenské
službě zavázal. Ale Boleslav po celý
čas války zdřžoval se na hranicích
českých, a že Olvi pomoci postal,
neučinil toho ze žádné povinnosti; vy-
bř měl na gřechi výhody, které
mu po porážení Maďarů vyplýnou.
Pomýšlel na vybojování celí ně-
dejší Moravy na Maďarích a spo-
jení její s Čechami, což se na-
taky podařilo. Tím rozšířením

hranic a upevňováním jednotlívých Bole-
slavův nabýly Čechy nejen více jedno-
tý a pokoje v sobě, ale i větší pod-
staty proti sousedům. Moc pak kněž-
te českého byla taková, že souvěci
spisovatelé zahraniční, proti obvyklé
světlé, jeho nejenak leč "králem" nazý-
vali, čehož by jistě nebyli či-

niti, kdyby mezi českým a německým
panovníkem velkého rozdílu bylo. Ještě
těžší knížata německá nikdy tak
váznou neměli, aniž kdy samostatně
ve válkách počínati si směli, jako
Boleslav, jenž v dobývání Moravy
císaři nepřekážel. Aniž vláda němec-
ká rozsáhlými genemi, jako kníže české. (Pob.)

Stav učitelství a vliv jeho na veřejný život.

Století 19. honosí se hlavně
praktickým směřem, po jakém všichni
vynalézají duchové se svým badáním se
shání. Opírajíce se o hypotézu již
v předešlém století známé a na moze
pokázané, snaží se výsledky mnohaleté
badání ku prospěchu obrátiti ku
skutku. Jakkoliv sním tento chvatný
být se vrtí, není přec bez vady, jak
by si snad mnozí na první pohled po-
myslí. Než jakmile se utěší Duch
český v jisté koleji, vymyslí se o ji-
sté formy, jakmile si vytkne jisté
pravidla za řídícího svého myšlení a
jednání, jižž noví nevolatelé hnán
jím ku předu, o též se výšně více z
koleji, v které Ducha svého omešnal.
Tím přechází jest jeho hlesto, an nebere o
hlad, zda ku spáse neb ztracení se
ám. Mnoho se ku němu o pokroku,
něž o jakém, na to se neptá nikdo. Něm
se nezdá aspoň pokrok za našich časů
ničím jiným býti než variací na latě
přech, kterou stálo století 18. zvláště

škola francouzských filosofů. Tludba
k této přechi přidalo století 19. Než
celostí se a nás zrod, atsi již na
poli filosofie neb. v oboru publickém,
všechny novoty, po kterých tluží kte-
rákoliv z nevůstných stran ve spo-
lečnosti lidské, nejsou leč výsledky
svědomitého nebo přepjatého sledo-
vání a v život uvedení všech
těch, promyšlených v předešlém sto-
letí. Nenaleziť tedy nálezu sto-
letí jiná zásluha, leč že pro-
vést se snaží, co v 18.ém stole-
tí ve francii tak strašně ve
skutek uvedeno bylo.

Ohlídněme se jen kolem sebe,
a pozorujme bedlivě výjevy, které
se před zraky našima vyvíjí.
Nevidíme tu mavnou spustlost, vni-
ternou rozervanost a volkavost již u
lidu sprostého? A co máme říci
o těch, kteří hlasem národa býti se
honosí? Jím na koni záležej, aby
náhledy své vdechl v celý národ,

a aby tím snáze dosáhli toho, pro čem boží. — Kde však hledati vinu této mravní zakornosti? Odpověď na tuto otázku nebude lehká, nikde jin tam, kde se klade základ ku vzdělání pro život, kde se dítě připravuje na úlohu, kterou jednou co muž, co občan hrátí má — totiž ve školách.

Nikdo nám snad upírat nebude, že dítě nejurovněnějším polem pro každé buď dobré, buď zlé obor. Srdce dítěte jest tak plastické, že se z něho dá utvořiti nejen něco nejvyššího, nýbrž i nejohrovenější a nejšerednější ohava. Také ale ku každému dítěti třeba jest péče, také i ku vzdělání a výchování dítěte zkušeného jest zapotřebí vychovatele. Svorní vychovatelé dítěte jsou ovšem rodiče sami, jejichž úlohou jest, dítě ošetrovati, jemu ochotou a ochranou, jakož i pomocí svou zcela se propůjčiti, a také dostati úlohu, kterou jim Stvořitel sám byl vytkl. Než sly rodiči nestáčí, aby se doopravdy dítěti jimi napořádali. Ano ani dospělí lidé nelze jim vychováti úplně tak, jak to porpohití náš život aneb budoucí dítěte povolání vyžaduje. Rodičové buď sami nemají namnoze oně vzdě-

lanosti, jako čas náš aneb poměry, v nichž dítě žiti má, vyžadují; nemohou tedy i dětem dáti, čeho nemají. Finá překážka jest nemítost rodičů, věnovati dětem svým dostatečný čas, aby je naučili věcem, které jim budou pro budoucnost v životě nejvlastnější potřeby. Bylo promyšleno tedy již o pravěku na to, jakby se této neštěstí odpomoci dalo. Na oku jest, že poněm tu byla snada. Co neměla jedna, měla snad jiná. A tak odevzdávali rodiče o pravěku děti své mužům zkušeným a na slovo vzatým, aby je na budoucí jejich povolání připravovali a schopnými činili. Tak povstaly sbornice nebo dle řeckého / *σχοδῆ* / školy, poněvadž se tu mladíci se větším počtem čili ve sboru, vyučovali. *σχοδῆ*

V jedné z nemocnic města N. byl jistý pruský důstojník, maje kulku v zápišti tak zraněnou, že všem lékařům namáhání narydov vytáhnouti se nešlo. Lékař měl již nastati, a proto jsa o knize napsanous ku zprávi, an život jeho a nebezpečí byl, odevřel, že není, z čeho by se zprávil. „Oho“, zvolal jiný raněný důstojník, „uvídíme, dovedle, abych se zprávil napřed.“ Druhý příklad účinkoval, náš důstojník ve vypravoval, a kře — kulka šive tak hrobověná, došla se by namáhání vyndati.

Red: *Arnost Vlček*

MUSEUM.

*Bud' všs život jedna Boží chůle,
Slasti Christus, tužbou cnosti krása
Chotě církev a moudrou lidě spása
Fr. Šustl.*

Číslo 9.

V dubnu 1867.

1. ročník.

Moje idoli.

Nikdo ještě krásy tvoje
nepěl, moje idoli,
že mně skýtáš slasti zdroje,
že mně tam nic neboli.

Drahý otec, drahá máti
mně tam křídli přestupí,
by moh' libý vánek vátí,
až svůj příchod zvěstují.

Tam mně kyne každý domek,
tam mně kyne každá chýš,
tam mně vítá každý stromek,
každé srdce slunce vjše.

Tam skrývámek libeznější
Panu Bohu děkují,
tam laštorha domácíjší
z hlíny hnízdo přestupí.

Také tam ta nebes síce
teplo dává Teplejší,
Bůh je tam i štědrý více,
lidé jsou tam lidštější.

Ta však mým uzařím
bohé cily v hrudi své,
neb tam grádka na té girám,
obdivuju krásy tvé.

Křím-li ale tváří ve tvář
tebe zase po čase,
změníš bol ve slasti ve jář,
zmizív jak mha na jase.

-j.

Mravy a obyčejy Molokánů.

Dle „Star. Centbl.“ (Dokončení.)

Skutčně u Molokánů stav manželský za svatost se nepovažuje, a rozvedení jest vesměs dovoleno. Než divno, že u nich velmi zřídka manželé se rozvádějí, a to z těchto příčin. Za prvé se oddávky tak snadno konají, že později těžko je zrušiti. Tu vdachám dostává se celá ves, a mezi tím, co se konají, věnují se snoubenci několikrát veřejně před vším lidem vzájemné lásky a věrnosti, jakou Kristus svou církev miluje, a slibují, dítky své v lázni boží vychovávat. Při tom se ilou stále jistá místa a knihy Tobiašovy, a brzo otec, brzo matka aneb starce, jenž obřad koná a je zělná, ruce na ně skládají. Spolu zapřísahají rodičové dítky své, ve věrnost až do smrti sebrati, ačť všickni přítomní padnouce na kolena Boha prosí, aby novosnoubencům síly dopřál, svou manželky v svatosti a boje jejich v čistotě zachovati. Osoba, již ruce novosnoubenců sekládá a požehnání její vyjádří, jest vždy kněz nejmeně 30. letý, který jim zělná a rukou se věroucí slib jejich

před Bohem obzruje. Má-li se rozváděti, vysvětlí se celá věc před všeobecným církevním sborem veřejně; následkem toho jest osoba vinná vyřádná nebezpečí veřejného pomízení a ztrátě právo, v nové manželství vstoupiti. Otáží-li se kdo, proč se sekta Molokánů v státu nešíří, odpovídám, proto, poněvadž mnohé věci v státu nutně zamítají, stád ve státu tvořiti se snazí. Tak na př. války vyhlašují za věc, křesťanství odporou, a proto všemožným způsobem službě vojenské se vyhýbají; musí-li kdo náhodou do vojska vstoupiti, učí, a trest, jehož se mu za to dostane, jest přej koruna mučednická. Tak jmenovitě Krasin II. Molokány nad míru přísně trestala a pronásledovala, ani se službě vojenské vyhýbali. Alexander I. / nar. 1777 + 1825 / vykázal jim na jich přání v 1804. společné sídlo v gubernii Taurické, kde úplné svobody náboženské požívají, bytí na ohradních stepích mezi Donem a Tisem. Nejlépe se jim vedlo pod Schem III., jenž byl jejich přirozeným, proto ho staré přísloví a podání jejich proslavuje za zakladatele jejich učení.*

* Dle „Star. Knih“, díl II. čl. Duchabovci.

— Tak jsou v podezření, že nepohládají za hřích, nýbrž dělají, ač se k tomu přiznati nechtějí. Dále poskytnou každému zběhu útulku dle slov písma, v jejich rozumu vyložených: „cizince pojmi v dům svůj.“ Vůbec nepovažují stáť, v němž žijou, za svou vlast, k jejímuž dobru každý nejenom služby konati, nýbrž i ztráty snášeti má. Svedeni jsouce představeni v království nebeském, zavrhují stáť pozemský a táhnou bez nuzení z Rusi do Lenkora, Baku aneb na čínské hranice. Fin pláti za heslo: „ubi bene, ibi patria“.

Polokáné, již v historii též jmenem „duchaborní“ známi jsou, povstali v Rusi na počátku 18to stl. Hlavní zásady, jimiž se liší od víry pravoslavné, jsou: 1.) Duch sv.

působí výhradně jen v jejich společnosti. 2.) Tajemství víry jsou pouze obřadové. 3.) Služby boží v chrámech nepřiměřeně duši člověka pražádného užítku. 4.) Slovo boží je mluvě přímé. 5.) Tělo není nepřímým prostředkem duchem sv. osvěcen a nemá v sobě tajemně počátku vnitřního Krista, nemí křesťanem a synem bratřovství jeho. — Zavrhují vůbec veškeré obřady církevní a obmezují se na vnitřní tak zvané vzdělávání duše. Těž upírají trojici a božství Kristovo, zavrhují písmo sv. až na evangelia. Nemají kostelů, ani obřadů ani kněží a modlí se pouze obecně, odvolávajíce se na výrok Kristův: „Nemáte dělati takto slov jako pohané, ale modlete se: „Otče náš“ atd. Největší příbuznost mají s kvakry, již vůbec velmi mravní. —

Príb. — K.

Index.

Stoj, ty vraníku můj milý,
co se jasně oko tvé?
množ, že eválaš k domovinně
ku milené matic mé?

Nespícháme ku matici —
nepřítelů zde je roj!
ve rychlejším dupej evalu,
v slavný unášej mne boj!

V slavném umřítí chci být,
bojišti — můj hrabivost;
dáváš vždyť i vše mého
na bojišti kryje rov. —

Letí vraník, letí pláni,
do nepřítel v údolí,
na vraníku jonák svárný
jarost jeví sokolů.

Stechli vie pro svou matku,
v boji stuchli nemohla -
ale v chýži máti pláče,
prostý skládá u Boka.

O boji krutém mnohý z reků
junem skolen líbá gem,
uh, tu závistivá střela
juna loučí s životem.

Dívě někde vraník věrný,
někol opětuje stráž;
jiných klesá, k něbi hledě,
ve zbarvenou kvi pláň.

Slabě „s Bohem“ matka draké
z prsou se mu prořívá,
ale v draké domovině,
máti hořem umírá.

Jan.

Poměry země české k říši německé
vzhledem na samostatnost Čech až do r. 1197.
(Pražského.)

Boleslav II. Milostivý, syn a
následovce předcházejícího Boleslava, ve-
dl válku s Otou II., kterou, zdá
se, zrušil poplatnost knížat českých,
neboť, pokud trvala, nebyl aspoň
poplatek Dvůdůn. Řeč válka ta
nešťastně byla vypráda, nenalezám,
ba naopak jisto jest, že Ota u
Plzně r. 976. to na hlavu poražen
byl. Říše česká dostoupila slávy
za panovníka tohoto nevdané. Im
více zhroutil se toho, že za jeho
dětství, Boleslava III. Ryzavého, za je-
diný rok došla na minimum pře-
vedena byla. Neboť Boleslav III.
byl co člověk i co panovník o-
becný pustý ničema. Pro své ukm-
tenství vyhnán byl, a na jeho mi-
sto povolán syn knížecí české
Dubrasky a bratr Boleslava Chra-
brého, krále polského, Vladivoj, kte-
rý slyšev panství své v českých
utvořit, ku králi něm. Jindřichovi II.

do Řezna r. 1002. se odebral, hledaje
hořím se a slibů nabýti jeho pří-
zně. Takto přimlouvaje se ku manství
králově, přijal z ruky císařovy vlá-
du, již mu d národa českého svěře-
na byla, - a také jen d něho svěřena
býti mohla, - v lén, z toho sobě
podomní císařové právo k zemi české
odvozovali, jevuce v tom utvořování
i tím, že mnohá knížata česká, hle-
dající pomoc u nich, Vladivojova
příkladu následovali. Jest to sna-
hivý důkaz, kterak země vinou je-
diného panovníka daremného, ja-
kýmž byl Boleslav III. v nejkratším
času s nejvyššího stupně moci přivedena
býti mže na minimum!

O tom, že se staly Čechy za Jan-
míra provincií polskou, poněvadž to s
poměry k říši něm. nic co činiť na-
má, zmíníme se jen, že to byla skuteč-
ně velká říše slovanická, tehdyž pod zá-
plem Boleslava Chrabrého, a spojení

tak blízko sobě příbuzných národů, jako jsou český a polský, kdyby bylo poleva-
lo, tu skutečným by bylo vedle výsledkem.
Oni jistě byli by se stali nepřemo-
žitelnými a říše jejich v srdci Evropy
položena jsou byla by mocnější náde-
řecky, cokoliv jich tu v pozdějších sta-
vech povstalo, později až předem aspoň co
do literatury oba národy v jeden mocný
celek*.

Tak ostatně Jindřich v korunou
českou kramail, poznáme a toho, že
dovéděl se o důležité změně, která
se v panování českém stala, vypravil
k Boleslavovi Chrabrému posly, vka-
zuje jemu, že mu mezi české dopíše,
bude-li ji odtiště od něho přijati a
léno a jemu věren býti, jinak uleže
vátku proti němu vzalivna, byl tedy
k tomu opustiti právo Jaromíra a Oldř-
cha, k němu se před Chrabrému uchýlil,
jen kdyby jeho vlastní pretenci se bylo
Boleslav učimil. Ve válce nato vzniklé
usazen nato Jaromír na trůn český
a za pomoc od císaře jemu propůjče-
nou musil přijati potvrzení svého dů-
stojství knížecího skrze císaře. Tím
když později slabý, ač dobromyslný
Jaromír od ohnivého Oldřicha s trůna
svržen k Jindřichovi se utekl, co k
svému pánu, byl od něho zradně Ol-
dřichovi vydán.

Jednání Jindřichova v té
věci nepotřebuje žádného objasnění,
hanobnost jeho je sama sebou pa-
trná, a jako zlý příklad knížat

českých, a Němců pomoc hledavších,
Boleslav na jejich nástupce zle účinkoval,
tak se stalo i Jindřichovo jednání
slym příkladem pro pozdější nástupce
na trůnu něm., ani s knížaty českými
ohavně nezacházel, když se ve svých ro-
zepích o poslušnost k nim o pomoc
utíkali. Bohužel, Boleslav nenazna-
la knížata česká své zkažené jednání,
a tak se zle ono porádku k neštěstí
národa rozvířovalo.

Svazek Oldřichův s říší něm.
stal se tak užijm, že po smrti
Jindřicha r. 1024. účastnil se kníže
český s knížaty něm. volby nového
císaře, Konrada franského, čímž zá-
klad položil k neprotivnému důstojen-
ství volence (kurfiřta) českého. — Ze
všechny pokusů Chrabrého, aby uleže Jar-
omíra na spojení získal, marnými byly,
vysvětluje se tím, že Boleslav obzvláště
byl vše k nim patřících zemi a
rymí mezi dvěma mocnými říšemi, po-
skou a německou samostatnost udržiti ne-
mohouce, raději k Němcům přitahy,
nežli k Polákům, poněvadž spojení s
jimi větší pokoj slibovalo, neboť s
Polákem spojený jsouc by by tomu
to musely sloužiti za štít proti
Němcům, tudíž za ustavičné boji-
ště vojsk něm. a polských.

Pro Oldřichovi nastoupil na
trůn Boleslav I., který hned na
počátku vlády své nejen starých
genů, k českým náčelníkům, nýbrž i
samého Polaka dobyti a tak i mysl

* Porovnej příští sloupec.

Bateslava Ukrutného, totiž založení slovenské říše, provéstí jangšitel. Z této povstala mu válka s Jindřichem II., mýšlící to z nejmenších. panovníků něm., kterážto, u první roků svého stvoření pro Čechy přestavě do padla, přece léta příštího k nýčly Bořislavovy přetáhla. V míru, mezi oběma stranami zjednaném, upsal Bořislav od Polska, vyjma dobyté krajiny slezské, které při Čechách zůstaly, zavázav se znovu ku placení staré roční daně. Nebyť při tom císaře za svého vrchního neb šenika pána byl uzel, jak uimili předchůdce jeho, Vladimír, Jaromír, Oldřich, nenalezá se nikde, a tožení takové nřádného základu nemá; naopak je všeho vysvětlá, že Bořislav obnovil jen smluvu Bateslava Ukrutného, svého děda s Otou I, čímž vrácena jest Čechám neodvratnost o říši něm. (V však později následoval, svědčí ještě lépe, co o takové poplatnosti křivějšího něku mluví náme. Bořislav vrátil Polákům v míru s nimi uzavřeném Slezsko, ale vymánil si zato roční Daň. Tak knížata česká s jedné strany dovážejíce poplatky císaři, brali je s druhé strany od králů polských; tedy znamenalo toho času odvácení poplatku uznání nad sebou vrchní moci toho, kdo je bral. A jakž jákémenn dějepisec posud nenapadlo, aby z té okolnosti, je polští krá-

lové po dlouhý čas knížatům českým roční daň platili, uzavírali se odvážil, že tím uzavírali nějakou vrchní neb lenní moc nad sebou, rovněž ani poplatnost českých knížat císaři nemůže považována býti za důkaz nějaké podrobnosti země české císařím něm. Bořislav tedy, český Achilleův zvaný, vším právem se nazývá obavitelem říše české; neboť již za panství otce svého připojil Moravu k Čechám, a zjevnal říši té objem, který potom nikdy změněn nebyl, zasvěcen jest všem stoletím až podnes. Uspřádav dědicovu poslušnost staromskou / semiorab. / na trůnu českém, položil tím základ k nevířitéjší jednotě říše. Tedyž poměr bral i za jeho nástupce a syna Jyřikmířa, po němž opět následoval Vratislav. (Pohád.)

Výroky o Jezuitech
vyňaté z D'troaca podává — k.

Krábi Josef de Maistre, všečný jak Jezuiti pravil: „Mluo o kterémkoli nepříteli Jezuiti a staž se jej, žda tento pánu oborol, je za své přátele, zprovidníky, rádce měl, a on odpoví sobě: „nikoliv“ aneb: „toho nechovej mne Bůh!“ a buď-li se odvolával na přátele otců těchto, neopomene sobě říci: „právě proto, že přáteli jsou, víra se jim přísuzovati nesmí, neb svědectví jejich jest podezřelá.“ — Konečně tedy nejsou Jezuiti od nikoho dobře znáni, než od těch, kteří jich

neznají: toť jest jásavá, přelbá, krásná, zásluhuje na věčné časy a slávu a námcem ukrytu býti! — Tím praví byž kráčí: — všechen mladý svět žen se za věřejnými důstojnostmi, říkáje, „na jsou nám duchovní řady,“ jako by se státu jen věřejnými úřady sloužiti mlo! Ono dobrodmi nepovažujete za nic, které vám na úždě drží a nepravosti o jejich zlymi následky krotí? Kdyby se byl Robespierre stal na místě advokáta Kapucinem, bylo by se řeklo: „Můj Bože, v čem nám může ten člověk prospěti?“ Iba jiných spisovatelů působení Jezuítů z rozličných stran vypsali, já však stavím se na stanovisko, jako zůsta kdo jiný, kterak co učitelové a vůdcové mžji pevných charakterů působiti, kterak neocenitelných si vydobyli zásluh o stát, jehož hlavní zájem jest, rozličná zlá knuti uvnitř státu mírnoti, povst lidí mžjiti, kteří o státu ničeho nepotřebují.“

Pascal, pověstný svým „lettres provinciales“, to mžj Jansenisté psali, a jmmž on slevou víru dával, lážen jsa jednoho dne o markýzky v. Sablé, zda si jest toho jist, co ve svých „lettres“ napsal; „neb není-li to vše pravda, doložila dále, v jakou smlosti mžjete takou věc uvěřiti, a tak čtena společnost, jako jest Jezuítů, v globu pověst dáti?“ odvětil Pascal: „Toť není mou povinností o to se starati; nechť se o to starají ti, kteří mně látku dodávali!“

Voltaire, jež nikdo z přílišné náboženské horlivosti viniti nebude, napsal tuto knihu o „lettres prov.“: celá kniha spočívá na liském základu; umělým způsobem obvinuje se celá společnost Jezuítů z přehnaných náhledů náctových španělských a nizozemských Jezuítů. Teh obvinění mlo též z rozličných kasuistických Dominikánů a franšiskánů vzato býti: než že bylo napjato jen na Jezuítů! V „lettres“ těchto klov se dotkati, se přiz Jezuítů mli neporádaný záměr mravokaziti! Kejdalo se o to, kde je právo, nřby, aby se obecenstvo vyraželo. „Na jiném místě praví: „Pravdově řečeno: smíme o mravouce jen smiti dle satyry“ „lettres“ Soubise? — Porovnjm „lettres prov.“ s kážánmi P. Bourdaloue-a; z promích naučime se, vážnou věc směšnou činiti, lhostejné věci co glavní uměle lčiti, a s ohromnou výmluvností kápit; o P. Bourdaloue-a naučime se, přitvyni býti k sobě samým a shovívavými k jiným. A nym se páží, kde je pravá mravnost, a která z těchto dom kněh človecenstvom nřpečněji jest?“ Podobně se o těchto „lettres prov.“ vyjádřil Racine, Jouffroy de Maistre, protestant Schöll, Bayle, Leuven a j. v.

Jindřich de Bonald, syn onoho slavného filosofa praví: „Ti, kteří tak násilně proti Jezuítům kochi, nepřetáheli by zajisté zářijem nřja-

hého spolku čínského neb braminského v Paříži; rádi by však přičli, aby mňové z pudy francouzské vyhnáni byli, kterým jest neštěstím, jmenem božského zakladatele křesťanské církve se hroznit, kteří vždy hotozí jsou, za rozšíření této církve a její oslavu svou vyceřiti krev! Inkultivně, mnohé společnosti se stápi, jejichž základy neznámy jsou aneb poznány být nechtějí, společnosti to, o nichž více známo není, než jejich křasy. A my se máme lekati pouhého stánu nejznámější všech společností, která kdy zúge na byla? před společností, jejížto základy vláda vždy nejlépe znáti mňe, buď slege její učitel, buď slege její chovance, kteří z ní vycházejí."

Leibnitz píše v listu svém na Fontenay, "Jsem přesvědčen, že se přecásto Jezuitům na sti steká, a že se jim nadleady přijí- sujou, kteří jim nikdy na mysl nevstou- pily."

Voltaire: "Kto není neomyšlnějšího, nepočestnějšího, hrdy pňejšího pro celé to- věčanstvo, jako mňe, kteří v celé Evropě žival radou nejpečlivější, a na nejzajistě hranicích Itálie a Ameriky svou hledají smol, z volní viniti mravnosti."

Michalet, professor na universitě pa- rižské veřejně stoužil, že zářij mň du- chapný nebyl údem řádu Jeauitů. — filosofický stovník franc. na rok 1843, dílo to nepřítel Jeauitů praví: "Je- zuité čítají mezi svými údy spiso- vatele velkých zásluh a mňe du- chapní." (Pokračování.)

Stav učitelský a vliv jeho na veřejný život. (Pokr.)

Již od nejdávnějších časů poží- val stav učitelský nemalé přizně, jak u parovníků, ovčů i u celé- ho obyvatelstva. Víme tu př. že u Indů a Egyptanů stav kněžský staven býval nejváženějším. Tento stav ale vynikal učerosti svou na- de všechny ostatní stavy. Počevadě ale u těchto národů jednotlivé stavy přímě děti, mezozy, které se přeho- čili a sloužili některak neměly, na oku jest, že vědomosti svých rozjá- klých mohli jenom nabýti od odu- kých kady. Tih ale museli nad

jiné vynikati, alťák-li se státi učí- lily jiných. Pro svou učerost přijí- vali velké vážnosti u svých druhů, účastnili se porad svých parovníků, a stali se tak předmětem, na nějž celý národ s největší poháňal úctou.

U Řeků ovšem nebyl stav učitelský tak úzce spojen s bohosluž- bou; neměl také ani takového vlivu na krále a lid. Avšak spůsob proly, jaká se jim vzdávala, byl mnohem pří- rozenější. Vědžové ve zápasích olympi- ckých byli slavně před celým národem korunováni. (Pokračování.)

MUSEUM.

*Bud' váš život jedna Boží chvála,
Slasti Christus, tužbou enosti krásna
Choť církevo a mzdou lidí spása
Fr. Šušil.*

Číslo 10.

V březnu 1867.

1. ročník.

San světa.

Blážen, kdo se zhostil světa,
Bohu slouží o samoty,
horou rigou zemi kletá.

Či vřán v těle ve slabosti
ve středů- duch- zhorubných viru
k nádejanským tajům vzlétá:
ten si palný Dohl mívá.

Světa nemámí ho slasti,
vyšší provívá jej Duch,
k nebeské se nese vlasti,
tužbou jeho věčnost- Důh.
Stěnost těla- suchou lebi
z činnu mu jest svět klásti,
ty mu kletá Drahú k nebi.

Urod se pyšný více hoří,
pouhý živa mu náhota,
v tajnou Boha mov se, noř
naděj- nebes lahoda.
bratry vždy se Drahého krásny
jasným ohněm v Duchu hoří,
cudné ždobi těla chrámy.

Láskou obejímá světy,
v lásce mívá bratřů stesk,
tam však jmenuje Lásku světy,
že žít Jeho na odlesk.
Pak i nutná milost s hory
sheduje mu ve zářité,
a ni on pláší své chomry.

Tam kdo žije v světa hluku
prost věck jeho onovů,
v ráje mívá Ducha muků,
svědčí máš osnovu.
Velký vyššímu se kře
volně k činnu ždvihá rukou
velí mojným ve ponoře. —

Stav učitelství a slovo jeho na veřejný život (Dok.)

Učením, jímž se vítězí v zápasech před celým národem dostalo, bylo nematou, postihnutím pro vítěze, aby tím stáleji a vytrvaleji s oborů jímž v němž se mu zalíbilo, se vzdělával, aby tak dosáhl onoho stupně dokonalosti, jímž slovením vůbec dosi-
ci by. Hry olympické měly mimoto tento účel ještě jiný, mnohem vznesenější, než a výsledkem. Jejichou funkcí na hry, tak v nich síla a hbitost těla vítězství slavi, obmezeny, přiváděly i duchu čestné místo. Ano myslíme snad směle tvrditi, že zápasy duchovní, zejména pozdějších dobách, nejvíce nacházely příznivců. Tím ale se dosítil dvojí účel: Vedoucím došlo vyřešení učen-
ové zastavení odměny, jímž ale stalo se ovocem dlouholeté pilnosti a bádní vytrvalého majetkem celého národa. Byly tedy hry tyto také školou všeobecnou, v nížto národ řecký a ostatní hosté za-
jímati místa. Jásav, jímž zápas-
níci učitelé byli. Toto stýnání se veřejného národa se svým učením nemělo zajisté k tomu přispěti, že členové náda občanského národy se do vzdělanosti tak vyvíjeli.

Nad podmaněním jich snaze Římané vzaly hry tyto za své a národ řecký, svidně klesati po-
tal. Nedá se říci, že Římané

snahy Řeků v záležitostech této podpory va-
li, nej na jisto víme, že členové jen tak dlouho od Římanů podporováni byli, pokud tato výitek z toho měli. Vzdělanost vynutí mimovolně i někte su-
rovce, než toto netroudlouho. Než jakmile se tento trochu olegárnů s vědou odvrátil se od osoby, která se do vzdělanosti sice nad ním, se do postavení ale sluhou jeho jest. Tam to bývalo u náro-
du pohasínajících jímžto podmaněním ná-
rodové učitelé byli zláště u Římanů. Pokud Řekové jímž svou učenosti a svým stípním dopomáhali v hodno-
stern a slově, přijímali po ní jímž iu-
jakés tanis nadobledy, jímž ale směleji se počínati opovržili se hned bolestného se jímž dostalo křesť. Laru-
sili hned, se jest bytí stonem vzdě-
laným párou mnohého, své, avšak di-
voitého aneb polovzdělaného. Tímto s
nímž nánědáváním zotročil pozne-
náhla Duch jejich tak úplně, že se nemohl více pozvěsti k morav-
ným oněm náhledům které v dílech Sokratesa a Platóna, které až po-
dnes obdiv vybugují. Stav učitelství klesl s národem řeckým, a slo-
žil Římanům za podružný, po němž
tito ke slávě a hodnostem se vzdě-
šeli.

Tu v truchlivém tomto otroctví, s němž špěli učitelé národů, na jednou vzešla hvězda od výcho-

Du a rozpuštěl i hradce činné mravy,
které čím dále tím hrozněji veškerý
svět obklopovali. Slvěda tato
jest božský Spasitel náš. Podobou lidem
přijal spolu^{světu} učitelství na sebe, učil
pravdám nadpřirozeným a káral bez
ohledu zprůpověst a svědomí tehdejší
učitelů. Přijal i úřad učitelství
ho, posvětil Syn Boží stav tento tak
jako posvětil postupně ono Dřevo, na
němž žijeme. Apostoli a celá církev
křesťanská s ačkoliv se vynášovaly, aby
svatý tento úřad pozvedly, vynášovaly
se mu místo, na které jej Bůh sám
z prachu a tělesného i duševního stvo-
ritel povýšil.

Toto povýšení a správnění stavu
učitelství nejblahodárnějšího neslo o-
no. Nový, dříve netušený ruch povstal,
mnozí čelovčinnostem. Všichni vedl tu
Duch sv. učitele silně a podporující^{lidsk}
obliživě úřadu tohoto. Slova jejich
porážela zástupy existující a
glopovistických mudráků pohanských
a jako raný dešť ovlajovala jinné a
po pravdě toužící srdce všech slehe-
tých pohanských. A i ta, jako křes-
ťanské ke svým učitelům chovali,
nabyla již v níce podobna oné
ině, jako Římané vzdělanosti svou
na Římanech vynutili. Ona byla
trvalá, ano i ten větší. Věděl
dobře tehdejší křesťan, že učitelům
jejich nejde o slávu světskou, aniž
o prospěch nějaký hmotný, nýbrž
o více moudrosti Božího vzne-

šenějšího, o spasení totiž Duší
jejich. Učitelům ale tak vážným,
kteří spolu podpory Ducha sv.
jistě byli muselo se také dle
podniknuté podřídit.

Čím více se víra Krista Pána
šířila, tím větší se stal obor
činnosti učitelů křesťanských
tím větší vážnosti došel stav u-
čitelství. Když pak víra křesťan-
ská pronikala se stala v celé tan-
řka vzdělanější Evrope, když
vchování učnosti svou proslu-
li snaly při klášterech zřízovati
a mládež v nich vyučovati po-
čali tu chováno vše o přenost,
aby vyjevilo věčnost a nesmr-
nou iutu svou spásoborní co
nejnovějšími, da šťastné se
považovali rodiče, jejichž Dě-
tinnosti se dostalo vzdělání v
takých školách klášterních.
Ano i králové ucházeli se o
přízeň učitelů svých podda-
ných, již se ve věcech nesnad-
ných a zapletených radili a
dle jejich rady také řídili se.
A toho také snadno vplýval na-
gnání, jakýž měli učitelé
tehdejší na obecné záleži-
tosti. Dějepis neustranný
skvěle jim musí vydati
svědectví.

Než bohužel, jannoliv se uči-
tele této věcnosti vynasazo-
vali, aby Dobře jen omano

rozhodli, nemohli přec tomu zaměřiti, aby i kounal spolu s přemierou. V ten roztel a množil se tam je konečně i přemieru udusiti hrozil. Pomutné události 16. a 17. století dosvědčuje pravdu mého výroku. Hrozné boje náboženské zrušily všechny mnohostet práce obětivých učitelů dovedla. Kláštery bož hojně nadané, které opět samy vydržovaly školy, vzbudily jávist laňomých knížat, kteří na osamých čekali, kdy by násilím si osvojili mohli i jím pravou dosi nebylo možno.

Stalo se to ne však bez bojů hrozných; ještě iho dosti lidí, kteří nechtěli topěti, aby se s Dobrodinim jejími, s jejími učitelky tak násilně a nespravedlivě jednalo. Než Bůh nedal jim vítězství úplného, a tam se stalo, že lupiči zůstali pány statků klášterních a obyvatelů pouzby učitelů, se stali volnými nástrojem pány svých. Později ovšem naplnili knížata, že bez učitelů stát na dlouho se držeti nedá. Ustanovili tedy učitele světské, kteří ale nebyli nic než nájemníci a proto také vládě úplně oddáni. Tam povstalo učitelstvo nižší světské. Jde posta-vení to učitelů tím se zlepšilo,

jež tímto zavedením staručel-ský postupil ve vážnosti, o tom usouzen přemierou nejt se mi bytí potřeba. Je ale vplyv tanových učitelů nebyl tam mocný jak před tím, tomu nasvědčuje nevole, jasně proti učitelstvu se mnohých nevzdělaných osadníků panuje. Není se tomu také co diviti: neb tanovi lidé nemají ono ho bystrého ducha, aby poznali prospěch svůj. Učitel jest jim obtížný, poněvadž si jej samy vydržovati musejí. Dívá se to má u národu vzdělanějších. Tím není učitel obtížný, nýbrž Dobrodítem. Každý starostlivý otec a milující matka Dobro si je, nelze vychovati dítě tan, ani to jeho budoucí povolání vyžaduje. Vyhledává tedy něčoho, někdy o to byl úlohu tuto obtížnou na se vzíti, iho zastávati místo jejich. Dítě jest jim ale nejdražším jejich posláním. Můj tedy, tomu tento poslad svěří, musí býti v jejich ^{oček} můj neuhonný a vši etí hodern. A čím pilnějším a horlivějším tanový učitel bývá, tím větší důvěrou rodičové v němu lnu, tím větší vplyv jeho na ně a ohrze ně na věci mimo něj se nacházející. Mějeme tedy aspoň poněkud říci, že každý učitel za našich časů tím větší, vážnosti, a vlivu má čím horlivěji, hrad vdy zastává.

77.

Miloš Kobilič a Vuk Branković.

z chorvatského D...

Krásné ruměné růžičky jsou to
u slavného Dvora Lazarova,
Nikdo neví, která z nich krásnější,
která přívětivější, která hezčí.
Nějsou to však ruměné růžičky,
nybrž jsou to Dcery Lazarovy,
panovníka sobě náde slavnou,
se Lávnou hrdinou a bávnou.
Lazar Dcery své velmožům zůstal,
Vukosavu Miloš Kobilič,
Matru zas dal Vuk Branković,
a Milici činu Bajazetu.
Ne, daleno tih Selima proval
za šlechtice bohatýra,
podle jména Šiši Černovice,
jímž byl v Lintě slavným vojvodou.
Miloš ještě času uplynulo,
tři sestry jsou matku navštívily;
nepřijela však Milice zárovná,
než ji nepropustil čar Bajazet.
Sestry vesperem se navítaly;
avšak bzy ohy ve svér vešly,
chválce mluví svého jedné najdu
u slavného Dvora Lazarova.
Praví žena Šiši Branković,
podle jména Selima velmožina:
Ládná máť hrdinu nepřelodila,
jako matka Šiši Černovice
odvětila žena Branković:
Ládná máť šlechtice nepřelodila,
ni junáka ani bohatýra,
jako matka Vuka Branković.

Lasnála se žena Milošova,
podle jména Vukosava grová,
jasnála se a par odvětila:
„Klečáňte sestry mé ubohé,
Nechvalte vy Vuka Branković,
nemít' venem slavným zivanným,
aniž chvalte Šiši Černovice,
veš on není, jenom stín to venem,
nybrž chvalte Miloš Kobilič,
od Lazara nového šlechtice
on jest bohatýr všech bohatýrů
splozen on z matky vojvodky.“
Rozpálí se žena Branković,
Vukosavu rukou udeřila,
jakkoli ji lehko udeřila,
kter se jí hned z nosu vyprýstila.
Škocila hned mladá Vukosava,
kvůli spěchá na hrad na svůj slavný,
Milošovi své hoře pláče žalovala,
takto k němu tiše hovořila:
„Kdybys věděl milý bohatýre,
co pravila žena Branković
že prý nejoi šlechtice ze šlechtice
nybrž jenom ničema z ničemy,
Tak se sklubi žena Branković.
Ty prý nesmíš na souboj vyjet
proti Branković bohatýrou,
než prý nejoi pravou rukou venem.“
To Milošovi velmi trapné bylo,
ihned skočí na nehy junácké,
vskočí mluví na hrad ku souboji,
pak vyvolá Vuka Branković.

Příteli můj, Václav Brannovici!
jakože tě matka porodila,
vyjdeš mi hned na souboj jurnícký
ať vidíme kdo je lepšíím rehem.*

Souboji se nemoh' duš' vyhnouti,
tvoji ihned na kůň ku souboji,
pak vyjdeš na to pole pravě,
kde by bylo místo ku souboji.

Válečníž m' hned kopím na se hnali,
válečná vřava kopí polámali,
od loků svých šavle vytasili,
však i šavle břítky se glomily.

Uderila na se bezduhanem*)
s bezduhanem jejich podle frů,
Miloš však šlechl přiznivo jest,
orazí s koně Vuká Brannovice.

Na to pravi mu Miloš Hobilic:
"Nyní chlub se Vúce Brannovici,
pochlub se teď věrně svoji ženě,
— jsi je nesmíš v souboj s lebou vyjet.
Vemohu tě, Vúce zahubit?"

tvoji ženu ve smrti zavítí?
Ale nechci neboť jsem přátelě,
jdi teď s Bohem, nechlub se však víc."

Málo ještě času uplynulo,
na Lazara Turci udeřili,
i cele vojů všech Murat Soliman
hubí, páli všechny vsi i hrady.
Lazaru teď jineho nehlývá,
leč chromajdit voje na vše strany.
Lze k sobě Václav Brannovici
i velkého reka Hobilice.

*) zbraň válečná na rozdíl našich
palců aneb mlátů perlami aneb
drahokámy ozdobená.

Škrostonu hostinu připravil nice,
pány mnohé na hostině pozval,
a když se již vínem ponapili,
k rekům tanto jme se hovořit:

Slyšte moji dragi hodinové!
vy vylein' barů a knížata!
Litra jny na Turky udeříme,
Hobilic nás povede s boje.

Neb jest Hobilic rek přátelný,
boji se ho Turci i křesťané,
vojvodou bude on celého voj. ka,
a pak za ním potáhneš ty, Vúce."

Toto Vuků velmi trapně bylo,
neb Miloš velmi nemávil.
I vyvolal Lazara hned na dvůr,
a potajmo poine k němu mluvit:

"Lej pak nevíš, milý velmožní,
že nadarmo vojens sobě strojíš,
gradit chce je Turciim s bílí Miloš,
Turciim přije jen, k něvěře radí."

Mlel Lazar, nepravi nic na to
a když dev jny k večeru se klonil,
z číse glatě Lazar vno přije,
slze voní, koho pak hovoří:

Ni na zbraň císa ni císařá,
leč na zbraň zeti Hobilice,
který mne graditi si umínil,
jako Jidáš svého Spasitele."

Zahliná se hned Miloš Hobilic,
zahliná se Bohem Hospodinem,
že on grady nechce učinit
s nevěre nikdy pomysliti

Pan hned skočil na nohy junácké,
pan se pod svůj starý štít oděbel,
že plácnou slzy hořké cedal,
od plácnou Boha vroucně vyzval.

Když se zora na východě zablila,
a děvka líce urážala,
on osedlal rychle koně svého,
pak odjede ku vojsku carsmu.

Prosi Miloš císařovy vojiny:
„Pustite mne do stanu císařova,
všad chci mu vojsko Lazarovo,
a Lazara živa uchvatiti.“

Kobilitci Turci všem dali,
rychle jej před císařem představili,
pádne Miloš zde na zem na černou
hlav císařů luno i koleno.

Svého nože o tu ihned zmocnil,
Muratovi jej ve svém vrazil,
pak vytasí šavli do svých levrů,
sema Miloš panosce, vezíry.

Než i jemný štěstí zavidělo,
neb ho Turci na šavli vyvrhli.
To učinil vůce Brankoviči,
co učinil at v Bohu najdeš. (.)

Poměry země české k říši německé vzhledem k samostatnosti Čech až d. r. 1197. (Přehled)

Na Bratislavě nastaly velké spory me-
zi velkým a slavným papežem Řehořem
III. a Jindřichem II. císařem. Bratislav stal
přem a věrně ke straně Jindřichově až
do smrti. Za jeho věrnost a veliké služby,
by mchj seten by Jindřich byl došel
tak častým gratulacím, maně svých, snažil
se Jindřich prokázat děčinnost Bratis-
lavovi, nejen že mu chtěl dát za
Bismarck některé země své, nýbrž i
jej udělil korunu královskou popu-
stiv jej i jeho nástupce a popu-
stnosti. Přem sice z bader národa če-
ského břímně nemalé, avšak neměli
žádných jiných závatků více k něme-
ckým mocnárům, leč Doprovázeti
jich s 300 děmi ku korunování
d. Říma. Každý ale pokus Jindřichem
aneb jeho nástupce s poplatacností

uvésti Čechy, nebyla nápotom nic
jiného, ba nej neoprávnění choutky
a násilí či jinak řečeno, vyděl ná-
m a častotčení země českou.

Takom Bratislava Achilla, Dle ná-
hoj nejstarší Přemyslovec panovní-
kem byli měl, ač nebyl de všech
za Dobrý uznán, byl přec s teh-
dejších jasech pro Čechy velice
důležitý. Poskytovalť jistom ochra-
nu Čechům proti císařům, aby se
nemohli do záležitosti českých
míchati a vládyctví v mchj
vnějšm k trůnu Přemyslovcům
Čechy s leno dávat; vůbec aby
aby císařové nevydělali z ro-
zprši knížat českých o trůna
žegh. Právě jakmile zákon tento

porušen byl, aniž by se kdo proti tomuto zákonnému rušení vzpíral, otcovčina byla brána rozbrojem o poslouprnost, jak se to dle předčítavěrm. Tím ale se také podala německým císařům příležitost, učiniti sobě zem českou poddanou.

Přijel by dopustil se Přetislav II.

Druhý následce na trůnu po Přetislavě. Keť přiměl pány zemské v tom, že porušeně Oldřicha správněho následce na trůn svého, bratra jeho Bořivoje nastolili. Když tedy zákonu jednovy porušen byl, nedbal naň žádný Přemyslovec více. I toho ale nastalo napotom to, že mnohý Přemyslovec, vda že mu nelze proti sobě svému obstat, pomoci v císařův německých hledal a ji také draze dost zaplatil. Keť se ovšem upříti, že mnohdy došel rázný a statný Přemyslovec na stolec královský, který mu dle práva neměl, avšak tím se jenom čas lechy sešilý. Po smrti jeho, znova nastaly tytéž boje. Tak bylo se země česká k úplnému

pádů. Konec tímto mšarím učinil tepor obnovitel říše Přemysl Otakar, první Děšický král český, uvedením zákona provozenství.

Bořivoj byl král Dobrodejný. Nejsa ale oprávněn na trůn český, neměl jistojného panování. Oldřich, nejstarší a tudý k panování jedině oprávněný Přemyslovec, nechtěl tak zhora upustiti práva svého. Aby snadněji došel toho, co mu právem přináleželo, uchýlil se k císaři Vindřichovi II. Keť se mu podával peníze pohnouti císaře, aby jej na trůn český uvedl. Malý mu jaký i jeho předchůdci na trůn záleželo, da ten nel omn panovník došel na trůn český, jen když jemu vyhoda nějaká kynula. I poslehl slovům Oldřichovým a vyslal s ním četné vojny, které mu ke trůnu pomoci mělo. Keť však poznal Oldřich, že nic i četným vojenným svým nepomůže. Upustil tedy docela od práva svého. Keť později poradhal Dobrodejný Bořivoj císaři proti odbojnému jeho synu, a přijal ho lidně. Když se ode všech opuštěn k němu utekl.

Ponračování.

Va pracemi jinak důležitými a namáhavými zaplněnými, později i nemohl skličiti, nemohl jsem, jak jsem si toho sám přál a se programem přislíbil, pravidelně ponračovati ve vydávání listů těchto. Jest mi tedy prositi své přátele a příznivce, aby mi promínni záněmlost, které jsem se nepravdělnosti tento dopustil. Přijíjí, že čísla pro Duben i nejdrve všem doručena budou. Měsícním květnem přestane Museum vycházeti. Radamí.

V ústě 9. na str. 85. má státi místo: V dubnu 1867 - V březnu 1867.

Red. Arn. Vlček.

MUSEUM.

*Bud' váš život jedna Boží chodla,
Slasti Christus, tužbou cnosti krása
Chotí církev a madou lidí spása.*
Fr. Sušil.

Číslo 11.

V dubnu 1867.

1. ročník.

Z „nočních písní“

I.

Každ' píchou noci chodivám,
když lily vánek věje,
když v háji blížím slaviček
své písně ryce píše.

Když lilych vánek milosted
mne s šepem celoval,
tu jak by anděl perutí
mi v žloutci tváře vál.

A klavírním-li naslouchám,
když v háji klokotají,
tu mím, že struny v srdci mém
tu samou touhu hrají.

Každ' pravo noci sčítáju
svoju radost a své tóny,
a za útlukou dělenou
ji zpívám „věm písně“.

*Fiž vím, proč vždy mihuje
to světlo každé dítky -*

II.

Tam v malé chýše poutěti
se mihý vícha klopí,
a slzy z očí natáhne
na něžná líčka kropí.

Ty slzy v líce dítěte
než andělský jen smích,
a se rty strážných andělů
je nebe odjímal.

A v tiché noci májové,
když hvězdy jasné svítí,
ty slzy s nebe padají
a zdobí jarní kvítí.

Kde v sadu kvítka poutala
se smích s rosnou klobou,
tu na klavírku složenou
jim nebe rosu romí.

*„Vždy“ malý slzy zlobily
i dítku tvář i kvítka. Jav.*

Statistický nástin

diecése brněnské.

Hranice diecése br. jsou: 1.) jihovýchodně diecése mítronská v Uhřích Lékou 14. mil; 2.) na jih: a.) arcidiecése vřevěnská, Lékou 15. mil; b.) diecése sv. hypolitka Lékou asi 8. mil; 3.) na západ diecése buděj. Lékou 13. mil; 4.) severozápadně diecése královskéhradecká Lékou 16 1/2 mil, řeka pak a řeky Svitavy 5.) arcidiecése olomoucká Lékou 27. mil.

Diecése br. obnáší 180 500 d. a zaujímáje mezi všemi diecésemi rakouskými místo 23. té, tvoří asi 62. tý díl celého monárcha.

Některé osady ohledem politického rozdělení leží v diecési naší náležejí do jiných diecése. Jsou pak tyto: Waltersschlag (okr. drážský) přifařen do Kamžáku (Königsruh) diec. buděj., Kadolec, Lekovice (okr. drážský) přifařeny do Starého Města diec. buděj., Stromí Habanky, Jihlava, Vesce a Věhmet (okr. telečský) přif. do Trčelk, pak Stromí Mezivíčko (okr. teleč.) do Olgyanilova, ovšem v diec. buděj. Některé opět osady v Čechách leží přiděleny jsou k diecési br. Jsouť pak tyto něm. osady k Jihlavě přidělené: Waldhof, Silberdorf, Waldsiefel, Bedřichov (Friedrichsdorf), Hybálec (Ebersdorf), Vegelberg a Stará Hliva (Altenberg). Dale u Dvorce (Hofen) přif. do Wolframs (Walframs) v diec. jihl., Polníčka,

Stržanov a Světinov přifař. do Žďáru (Žantku), Kabátka přif. do Palupína (dět. Telčické), Sedlišť, přif. k Jimramovu (dět. hysti.). Končí pak v Dolních Rakousích doupě Ruechhof na řece Dyje k farě Heslínské (Höflin) dět. Hrádeckého (Eidberg).

Diecése naše rozdělena jest v 7. arciknihstvi, které rozpadají v 36. děkanství.

I. Arciknihstvi boskovické.

Nynější sídlo arciknihstvi jest Borítov, dět. lesovické. Děkanství: 1.) Boskovice, sídlo děkana nyní v Boskovících. 2.) Bystrice, nyn. sídlo dět. v Pozorochu. 3.) Letovice, nyn. sí. dět. v Borítově. 4.) Lozomice, nyn. sí. dět. v Dolní Louce. 5.) Nové Město, nyn. sí. dět. v Jimramově (dět. hysti.).

II. Arciknihstvi brněnské.

Nyn. sí. arcikn. jest v Brně (u sv. Tomáše). Děkanství: 1.) brněnské, sídlo dět. v Brně (u sv. Tomáše). 2.) Frančice, nyn. sí. děkanat Samže. 3.) Křtiny, nyn. sí. dět. Samže. 4.) Kounice, nyn. sí. dět. v Červených. 5.) Modřice, nyn. sí. dět. Samže. 6.) Posice, nyn. sí. dět. v Oblovanech.

III. Arciknihstvi jaroměřické.

Nyn. sí. arcikn. v Jemnici. Děkanství: 1.) Dačice, nyn. sí. dět. v Slavonicích. 2.) Jemnice, nyn. sí. dět. Samže, Škrobín pak Dozorce v Velkém Hvozdu. 3.) Jaroměřice, nyn. sí. dět. v Mor. Těchovících.

4.) Náměstí, nym. si. děk. v Mohelci. 5.) Polbita, nym. si. děk. v Heralticích.

II. Arciknížství jihlavské. Nym.

si. arcikn. v Bohdalově (dék. měřimské).

Děkanství: 1.) Jihlavské, nym. si. děk. v

Trstěti. 2.) Velká Mezivěti, nym. si. děk.

Samý. 3.) Měřim, nym. si. děk. v Bohdalově.

4.) Teleč, nym. si. děk. v Paolově (dék. žitavské).

5.) Trstěti, nym. si. děk. v Trstěti a so. Martina.

V. Arciknížství mihulovské.

Nym. si. arcikn. v Ujezdě (dék. židlochovské).

Děkanství: 1.) Sládecké (Edberg),

nym. si. děk. Samý, okr. Škaldovce v Plusovanech (Grussbach).

2.) Místopisné, nym. si. děk. v Bohlašce (dék. židloch.).

3.) Mihulovské, nym. si. děk. Samý (kapit. děk.).

4.) Pedrovičské, nym. si. děk. v Nové Vsi.

5.) Židlochovské, nym. si. děk. v Ujezdě.

III. Arciknížství slaskovské.

Nym. si. arcikn. v Tvarožně. Děkanství:

1.) Brníčské, nym. si. děk. v Trstěti.

2.) Sládkovské, nym. si. děk. v Brníčcích.

3.) Kloboucké, nym. si. děk. v Obřích.

4.) Jedovnické, nym. si. děk. v Jedovnicích.

5.) Slaskovské, nym. si. děk. v Tvarožně,

okr. Škaldovce v Dražovicích.

III. Arciknížství znojenské.

Nym. si. arcikn. v Olbramovicích. Děkanství:

1.) Sládkovské, nym. si. děk. (pro-
gatum) v Olešovicích. 2.) Jedovnické, nym.

si. děk. v Bohlašce. 3.) Olbramovi-
cké, nym. si. děk. Samý. 4.) Vranovské,

nym. si. děk. v Olbramovicích. 5.) Zno-
jemské, nym. si. děk. v Luce (Klášterbrach).

Náměstí arcibiskupství jest brněnský, obklopen
6. dekanáty, kterých ostatní mají vesměs po 5.

dekanátů. O do rozšířlosti jsou nejmenší:

dekanát kounický, slabavský, žitavský,

hustopešický, ivančický, a slaskovský, ma-
jící okolo 40 d. mil; největší pak (59 d. m.)

velkomezivětický, jihlavský, jemnický, lie-
bavský, jaroměřický, mikulovský, lesko-
vický, atd.

Obyvatelů čítá diecése br. podle
nejnovějšího výkazu 184,821, du síce 832,848

katolíků, 23,431 akátolíků a 28,542 židů.

Nejméně obyvatelů čítá dekanát jihlavský*)

a síce 40,451, po něm se řadí velkomezivětický,

s 35,969 obyv., slaskovský s 30,539 obyv. zno-
jemský s 30,129 obyv. jaroměřický s 29,372

obyv. atd. Nejvíce obyv. čítá dekanát

kounický totiž 11888.

V br. diecési obývá na 1 d. m. 4911

obyv. Nejméně obývány jsou dekanáty: by-
strický, novoměstský, slabavský, podivínský,

letovický, jedovnický, rosický, znojenský,

brníčský, židlochovský, kounický, hustopeš-
ický, mikulovský, brněnský, novický, jihlav-
ský, slaskovský (5000 na d. m.) atd. Nejvíce

obývá jest dekanát vranovský (2313 obyv. na
d. m.), pak námešický (2822 obyv. na d. m.) atd.

Obyvatelstvo se bydlí v 34 městech,

114 městečkách, 1537 vesnicích. Největší města

v diecési jsou: Brno, čítajíce 69,172 obyv. —

*) Nepočítají se do této diek. br. jenž

vlastně tvoří dva okresy, totiž a) město Brno

s 69,172 obyv. b) veškovský okres, čítající 29,13 ob.

Samo je na jaro, že tedy pouze město Brno

obv. přivádí všechny ostatní dekanáty. —

Jihlava (18,768 obyv.), Nikolov (10,317 obyv.),
Trčeb (9528 obyv.), Knojmo (8892 obyv.).

Některá města V. Pátek čítá 2000 obyv.

Některé místyby předci obyvatelstvem

vým náde mnohá města ku př. Trčeb

čítá 4480 obyv. Bořnice 3319 obyv. atd.

C do náboženství čítá br. diecése

332,848 kat. 23,431 atd. a 28,542 židů.

Některé katolické obyv. dekanáty

na hranicích českých a sice dekanát

bystřický, dačický, telečský, lesovický

a boškovický, pak v některých jejích

dekanátech, (v židochovickém a tlabouckém).

Některé dekanáty jsou již úplně práz-

dny, jako děk. jeannické, a kravické, v

některých opět počet jejich téměř se

ztrácí, tak v děk. vrannovském, podivín-

ském, mikulovském a čelavském.

Evangelici a.) výz. augustinského

(okr. 2000 duší) mají v naší diecési pou-

ze 3 pastoraáty, totiž v Bořně, v Velké

Lhotě (dék. dč.) a v Střelném Daběnkách

(okr. telč.), kteréž náležejí k seniorátu

brněn. b.) výz. telčského (procto 2500 d.)

mají v br. diecési 13. pastoraát, totiž

kloubenský, novoslavský (dék. židloch.),

prosečský, rovičenský, jimramovský,

(dék. bystř.), německý, daňkovický, novoměst-

ský, velkolhotský, hornovihomovský (dék.

trčeb), miroslavský (dék. olšam.) Některé

katolické jsou v děk. bystřickém (7763),

pak v novoměstském (4538).

Židé čítá br. die. 28,542, kteří

jsou po celém diecési rozptýleni. Některé

již obýv. dekanáty: 1.) mikulovský, 2.)

boškovický, 3.) trčebský, 4.) jihlavský 5.)

slavkovský, 6.) podivínský atd., zejména dek.

ješovický. Největšího obce jejich jsou Mi-

kulov (4218), Bořno (2746), Trčeb (1875),

V. Mezouří (1286), Nový Poustinov (935),

v duchovních věcech podléhají jsou

židé 24. rabinům.

Výroky o Jezuitěch

vynášejí z astrova. (Pohr.)

Výrok Lalande-uv, onoho astro-

noma, jenž Boha upíral, podává mno-

hemu věnci látku k rozjímání, an

praví po vyzdvžení řádu Jezuitů:

Jmeno Jezuitů ozývá se v srdci mém,

v ducha mém, ve vstálosti mé. —

Pozoroval jsem ony muže z blýzka,

byl to rod hrdin u nás křesťanské

a bojovníků za člověčenstvo. Mezi ne-

smyslnými utřížky, které vytkl prote-

stanti a Jansenisti proti nim vyke-

řtil, napadl mi výrok La Chabais-a,

jenž ve své moudrosti a slepotě tak

daleko zabídl, a v jednom svém spisu

o nich pravil, že Jezuité mezi sebou

ani jediného metafyzika nečetali. Soba-

vají tehdy své hvězdařské tabulky, při-

pojil jen články o hvězdařských řádu je-

zuitského; počel těchto naplnil mno po-

divením. Mají později příležitost La

Chabais-a vřít, vytkl jsem mu jeho

nespravedlnost, ku které se přiznal. To

bylo 20. říj. 1773, avšak již byl již dávno

zmrt. Ministrů Carvaka a Choiseul gna-

řili nenabídkou tak krásné dílo Pa-

skvi, s kterým se řádové jím zřizují zma-

rovnati řádu, a kterýž zřetelně vždy před-

mětem mého divení se, na vstálosti a mé

bolní upomínky."

D'Alembert, jehožž vědecká
je podceňována být nemůže, napsal:
"Jedna společnost, ať se zove jakkoli,
nemůže se hýbnouti rovným počtem mu-
žů, ve vědeckých znamenitých spisovatelů.
Jezuité pokoušeli se záporně ve všech
směrech: říčníci, dějepis, starověci,
měřiči, učení a svobodné literatury,
sotva se naje jako škoda spisovatelů,
v které by nechtěli svých znamenitých
učinů."

De Tradt, jehožž osobně ná-
sledy dostatečně známy jsou, píše:
"Jaka to byla společnost! bylo by co
vzácnějšího mezi lidmi? Co jsou skromné
choutky jiných mnohů naproti tomuto
duchu mýznému? A jak žili jezuité?
Jak umírali? - Kromě a podobně Ti-
pazim, na výzory a kněží spojeným ple-
skům všech bohů pozemského Olympu!
Leda pohled na trůn zlomil srdce ducha
jejich? Leda je zvrhlé srdce jen d
o krok napřed? "Budeme, činu jsme,
aneb přestane být!" bylo jejich heslo,
to jest: přimě umřít, jest královská
svrta. Tento a tak vznešený duch
Lorováil, jak asi žili muži, bý-
vali umírali. Kto může o Ignáciu
a jeho společnosti jménem "velkého" upi-
rati? Bylo by královskou neprav-
dostí, jim promístit místo mezi velký-
mi duchy Pruskými upírati. Dr. Ignát
byl dobyvatel a měl ducha dobyvatelského.
On byl velký, velkým mezi nejvě-
šim, velkost až do jeho času ne-
vňaná. Dobyvatel nového způsobu, jenž
střež bezbranné křivky po dvě stěletí

světem vládl. On nasadil strom do světa
s kořeny nikdy nehybnoucími, jenž pod sekoucí,
která jej ramí, znovu oživne. Takže to
veliký Duch není, říkají tedy, v čem
tentho galeři! Duch prostřední nedověde
nikdy spěšové (Lanz) velikány uliti."

Thy D'Huac profesora Michela
pro jeho výrok, jakoby rád Fermi uč-
en byl neměl duchaplných, studem na-
přel, jmenuje na sta znamenitých uč-
en z řady jejich, a nikdy pro nedostatek
mista jen by nejhlavnější uodime:

Ignatius a Lavericus, duchové
první velikosti; Lainer, theolog na
conciliu Trident; Salmeron, jehožž spi-
sovi od největších spisovatelů chrály
došli; Maldonatti a Bellarmin vř-
cové to vědy a vědeckého bádání;
Tollet, jenž co 15. lety jiných filosofii
učil; o něm praví Cabassut, že slabší
čekati musíme, než povstane opět muž
takových zásluh; jakým byl kardinál
Tollet, onen muž, jehož žádná chvála
nikdy nedostihne; Possavin, jenž byl
rádcem kmáat; Suarez, jemuž dal
Benedikt XIV. titul, "doctor eximius", a jeho
P. Bossuet nazývá světlem theologie;
Clavius, jenž si zasloužil jméno francouz-
ského Euklida. Guldin, pro svého vý-
carského, jenž bez věcho předchozích ži-
lání do řádu vstoupiv, později s největší
slávou na výsostech stálých v Římě a Vi-
dni mathematice učil; Pothau, co 10. lety
výborný básník lat. a řecký, co 19. lety ji-
nové učil filosofii v městě Bourges, poz-
ději po 22. let s největší slávou v Paříži
positivní theologii.
(Pokrač.)

Soměry země české k říši německé
vzhledem na samostatnost Čech až do r. 1197 (Pokrač.)

Nezplněním zákona Františlavova přímě a zasloužení bylo potrestáno. Štátopluk obnovený vřel na přímě českém seděti panovníka, který s ním o nic většího práva neměl, nežli on sám, dovedl dle tem svou ráznost. Dletem loží, že Břivoj vřel opustiti a k Vpřechslavi grojstěmu se utéci musel.

A nyní rozvinuje se před námi divadlo pro obě strany, jež se s ním zúčastnily, stejně nešťastné. Tím český od císaře, nýčdného práva naň nemajícího, jako veřejnou dražbou ušlechval se tomu, kdo potával více. Doba tato ješl dle nejvíčšího úpadku a poměmí národa. Nešťastně šel si vybraný Břivoj stážívat k císaři, tehdy Jindřichovi V., a ušlechval na velikou sumu peněz, aby mu zase k přímě dopomohl. Tónu jia císař vděčen s přitavými vyhrůžkami obestál k sobě Štátopluka, který na přímě nedostí upraven jia, uposlechl vyprávění. Velice však oklamal se Štátopluk, že neobyčejná smélost, poslušnost a důvěra jeho najve v rdeci Jindřichovi ohlas soucitný; k tomu už byby musel předváděti hluboké ušlechtilým slovem ještě a větší míře, nežli Břivoj. Nešťastně ale nic podobného, byl bez výsledku zatčen a pod stráží nehorodnou v Gochanu džen. Ačkoli císař již s Břivoji sumu slíbenou byl odřizel, přece se svolvil s jeho protivníkem o sumu

10,000. křiven stříbra a požad do zástavy bratra Štátopluka, Otě, propustil Štátopluka a nas křivělní české potvrdil. Břivoj, jehož počet křiven menší byl, zanechal jist na holičkách. Ale Štátopluk nemoha vřel sehnati než 7000 křiven, dal, co měl, a Jindřich se také s ním spojil, byž Otě z vězení utekl a jímho prostředkem neměl, aby zbytek vymanil. Aby ale z té věci slušně se vyvedl, nabídl se novorozenému synu Štátoplukovi za kněza a zbyvajícím Pluk dal novorozenému vázaného. Po smrti Štátoplukovi potýkali se o trůn jeho bratr Otě a Břivojův bratr Vladislav. Císař potvrdil za dobrý dar Vladislava za kněžstvá českého, nic toho nedbal, že již dříve Otě byl ustanovil. Jindřich V. nikdy šlova svého nedbal a našel je, jak mohl a křivělní otkrajitý prospěch toho žádal.

Tu přes všechno toho labebné zentrosím s trůnem českým všechny křivělní knížata a císař více se týkali národa samého, a že se křivělní císařem za udělení placení, národa jinak nutěly, nežli se a jeho kapes byby vybitány, naopak, že národ český se svým právem myšliti a zpracovati se nedal, stačuje, že národ sám si napřed na směnách knížata volil, nechtaje se o to, dávej-li se ještě potýgovati na trůn s císaři, už nie. Tak k př. byl Vladislav proti Otěvi zvolen, ačkoli byl císař již Otě dříve potvrdil. Nešťastně se tedy národ o potýgování aneb ne-potýgování; že pak knížata zvoleni ještě

se císaře za pobozžení a dobrou příčinu žebra-
li, bylo vinou a slabostí knížet samých, ka-
ní proti sobě svým vydatněji zášť neby-
li neměli, než sliby a dary císařům se ko-
nati. Prvníž také po smrti Vladislavo-
vě, vyvolil si národ jednoduše jeho bratra
Soběslava za knížete, ačkoli starší Pře-
myslovce, Ota Černý, čili Ota na živu byl.
Když pak Soběslavův potratil slavným
znenáhla vši platnost a na jeho mi-
sto přicházelo v obyčej vždy více sobo-
dní volení národa, když vidal, jaké nevá-
dy znenáhla zákona porušky, popadl
se po příkladu svých knížet od něho, aby
učinil něco podobného. Odtud odbral se k
císaři Lotharovi, žádaje na něm podpory
proti Soběslavovi. Lothar ochotně se cho-
pil k příležitosti, aby mohl ukázat, že
sám nad zemí českou, i vykázal Sobě-
slavovi, aby se vzdal před soud k ně-
mu za to, že dosedl bez jeho vědomí na
trůn. Soběslav neposlehl. Ve válce z
toho povstalec Lothar u Alamu na hla-
vu byl poražen, takže se všech stran
okřikem sám o pokoj prositi musel. Po-
jímají jmu prouti, poněvadž jmu nechtě-
li podati její svých podle jeho zákla-
dů nových, předešlým našim zvaných
pravit Lotharovi Soběslav. Proč tato u-
vádějí smahom všechny výměny o podda-
nosti Čech vůči němu, ať už až do té do-
by v pravě světlé. Když to, čeho Lothar
na Soběslavovi vyžadoval, aby takž na-
před císaři oznámil, že žžž z rukou jeho
prijímá, byl požádán nový, předešlým na-
zvaný. Oba panovníci uzavřeli přátelsko-
st, za svou dobrovolnost obdán Soběslav
úřadem nejvyššího číšníka vůči němu a

obdržel spolu právo i hlas při volbě císaře,
z čehož postupem věku stvořilo se dinstoj-
ství kurfiřtské ostatních králů českých. Po-
jmenovali však sluh, že nabytím tohoto
titulu a práva panovníci čeští ani nejmen-
ší částky práva svého ani samostatnosti své
se neodňali, ani postavení jejich zůstávalo v
rovnosti zvláštní a výmnožné, jakž uchy-
ten pomeř k Němcům zakládal se na obe-
polní a Dobrovolní úmluvě, nepocházející
z nějakého přinucení.
Trošič Soběslav, jenž při nástupu
svém na trůn tak statečně se vyslovil
gem své proti všelich předešlým Lotharovi
hájit, na slavnosti toho dne po slavném
panování a úplném zjednání mezi svými, při-
šel žebrot k Němcům, kteří o sobě za-
to, co Frice s mečem v ruce uměl do-
rovnat. D vlasti jakžto postupa národe.
Soběslav vyžadoval si totiž od Švábska III.
za propůjčnou jemu pomoci proti Sašim,
aby ještě na jeho živobytí propůjčil synu
jeho Vladislavovi Čechy v léno a tak ná-
stupnictví na trůnu švábském mu poskytl.
Prozumní se, že šval německý rád k přestě-
se naklonil. Když Frice ještě, než Soběslav
zemřel, se švalovi k volbě nového
knížete, dokazující, že nepřistupí císaři Če-
chy v léno Dávati, výboj v jejich mezi
se jest, volali si nového panovníka. A
tak Soběslavova šval, aby trůn zůstal
při jeho vědomí, přecházej užil prostředků
nezakonitých a postupně, přinutila napak,
neboť národ celý byl s úplné vědomí
právo svých. Zvolením jiného lida rodu Pře-
myslova za knížete, nežli toho, kterého něm.
král povolal, učiněn slavný přetrest pro-
ti osobovému právu krále českých něm.
obrazovati trůn český. Takovým způsobem

MUSEUM.

*Bud' váš život jedna Boží chodla,
Slasti Christus, tužbou enosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása.*
Fr. Sušil.

Číslo 12.

V dubnu 1867.

1. ročník.

IV. nočních písní II.

*Tan tisíc pluješ měsíčku,
Ty milý noci družku,
A miliony hvězdicek
Te obklopuješ v korunce.*

*Však družáctvo jasných hvězd
Se věnou září stájetí,
A spojivše se v korunu
Nebeškým leskem svítí.*

*Ta věčná hvězdná koruna
Ten ždobi Matku Boží,
A tichý měsíc s družinou
Ti slouží za podnoží. —*

*O vyslých, Matko milostná,
Nas, křehké dítky svoje
A osluníš svět září svou,
Ať pozná blaha zdroje.*

*Tou září mizí každý klam
A temné roucho bládné,
Tou hříchů spousta zoufalý
Se opět k nebi zvedne.*

*Tou moudrou panou, přemluvenou
Štít první v rouce máme,
Tenj nikdy globa nýdost
Ní šalba nepoláme.*

Jar.

Statistický nástin

Bernerské diecése. Průběhování.

*Co do národnosti obývá Bern. diec. asi
673 000 Slované 182 000 Němci a
28 542 Židé.*

*I. Slované děl se dle nářečí v
několik větvi a sice:*

*1. ti, kteří mluví českým náře-
čím od spisovného jazyka téměř
místní neliší se. Obývají počtem
asi 30 000 duší v dělní Švábském
Telečském a Laichském. Souvisí*

nejížeji s bratry svými v Čechách
2. T. jenz mluví tak zvaným
moravským nářečím, zaujímají
celou téměř dieci kromě oněch
okresů Slovanů s nářečím českým
obývaných. Odvody však, v jazyku
jejich více méně zavládají, od-
vody rozdělení jich s následu-
jící větve:

a Slováci a Podhoráci. Slováci
byli hlavně v dekanátech Bys-
trickém, Novoměstském, Letovickém
Podhorickém, Lomnickém, Mělní-
ckém, V. Hegerštickém, Trebišském,
Želetavském, Kárněstském, Rosickém
Trančickém, Kuřimském, Jedovnickém,
Jemnickém, Jaroměřickém, Seničov-
ském a částečně v Dekanátě
Mostěhradickém a Tihlavském.
Tyto dvě dekanáty jsou též obývány od
Němců a Tihl. Dek. jsou již podot-
knuto, mimo to od Slovanů náře-
cí českého, Podhoráci pak (části)
v Děk. Mostěhradickém, Olbramo-
vickém a Projeznském. Dále pak
v Děk. Litochovickém, část i v
Děk. Kounickém.

b. Čecháci, částečně v Děk.
Bučovickém

c. Slováci. Pechod od Čechá-
ků ku Slovákům tvoří dekanáty
Lišochovický, Kounický, Slav-
kovský, Brněnský a Hustopečský.
Obývatelé dekanátů těchto zvon-
níčků Poloslováci. Právě pak

Slováci byli v Děk. Hodoninském,
Mlobouckém, Podviněckém a
části též v Děk. Hustopečském a
Bučovickém.

3. Slováci krasné chorvatského
usídlili se na Moravě v 1883 ve
vesnicích Frelešdorf, Gutenfeld a
Novém Přerově (dekan. Krumlovský).
Jazyk jejich ustupuje návalu Čechů,
kteří vždy většího tam nabývají př-
dy. Chorváci čítají asi 1440 duší.

II. Němci a sú neně hovorono
rahoušského obývají jižní poměří
Moravské od vesnice Halderschlager
(ovr. Dac) až k Podolíci, par ostrovy
v Tihlavě, Brně a Kroměvísu. Něm-
ci poděl řeky Dyje usazení zvonu
se též a částech lidu Dyjský žijící
III. Lidé, s nichž žij výše řek byla,
arist. radí k Němcům se čítají u-
vedše ve svých školách vesnic jazyk
německý se vyslovují.

Jindy byla v dieci naší též hranice
Francouzů za časů čísarůvny Marie
Therapie a nám uvědomých. Bytvali
též v Podvorní a Čejnově a v o-
holi čejšském (na is. panství). Během
časů však iplně se poslovavili.
Kromě toho kouje po naší dieci
asi 300 iskání nejprve v 15. století
a nás se vytisknůvili.

Pozorujeme-li jednotlivé dekanáty
se do národnosti objeví se nám se
ryze slovarské následujících 18.
dekanátů: Jedovnický, Hodoninský,

Mloboucký, Bockovický,

Bystřický, Lelovický, Lomnický, Novoměstský, Ivančický, Dvůrský, Jaroměřický, Kamenický, Lelčavský, V. Mezirýnský, Telčský, Třebický, Měřínský a Tvrzinský.

2. ryze německé pange:

Den. Hradecký (Erdberg) s 9 farami a
Den. Mikulovský s 13 farami a 6
lon. (až na 3 lon. smíšené s chorvátý)

3. ze smísení a síce:

a. kde převládá národnost slov.
následující dekanáty:

Jemnický s 10. farami (4 něm., 2 smí-
šené a utrav., ostatní slovanští).

Jevišovský, s 8 far. a 2 lon. (pouze 2 lon. smíš.)

Hustopečský, se 7. far. a 5 lok. (1 něm., 1 smíš.)

Modřický s 10 far. 2 lon. (1 něm., 4 smíš.)

Podivínský s 12 far. a 1 lon. koop. (3 fary a 1
lok. koop. něm., 1 f. smíš.)

Lišochovický, 9 far. a 2 lon. (3 fary smíš.)

Slavonovský, 10 far. (z nichž 2 smíšené)

b. Rovnou váhu dají sobě obě ná-
rodnosti v Dekan. Děvčickém, Hostě-
hradickém, Těhlavském, Kounickém
a Brněnském.*)

c. Převahou německé jsou Dek.
Vranovský (9 far., 3 lon., z nichž 7 far.
a 2 lon. něm., 1 lon. smíšené) pak
Dek. Lněvský 15 far. a 5 lok. (z nichž
13 far. a 2 lon. z nichž 2 fary a 2 lon. slo-
va 2 fary smíšené)

* Hlavně-li místo Brno a s Dekanátním obvodem
vranovským a jedné jian aris počet Něm-
ci má převahu nad Slovany, jinak se to
má ve vranovském pouze obvodu.
*) K tomu není připočtena nově založe-
ná, avšak dvanácti neoboznamá fára v Bockbisch.

Dále Den. Olbramovský, 7 far. a 3 lon.
(z nichž 2 fary a 3 lon. něm., 2 fary smíš.)

K 408 farních obvodů jest tedy
ryze slovanstých: . . . 287. far.
německých . . . 85.
smíšených . . . 36.

Dohromady 408.

Smíšené iili utrag. farní obvody
jsou tyto: V Dek. Hustopečském:
Hustopeč, ve Slavonovském: Homořany,
Lulč, v Brněnském: 7 far. v Brně,
v Kněvickém: Kněvov, v Děvčickém:
Kudolec, ve Vranovském: Žytkov, v
Hostěhradickém: Hostěhradice,
Pustoměřice, Lérotice, v Jemnickém:
Parlize, v Jemnickém: Děsná, Staré
Holý, v Těhlavském: 2 fary v Těhla-
vě, v Kounickém: Medlov a Prav-
lov, v Podivínském: Lednice, v Mo-
dřickém: Modřice a Trčany, v Mi-
kulovském: Fréllorator, Kový Právo,
a Gutljet, v Lišochovickém: Lišo-
chovice a Pohořelice, v Olbramovském:
Lošovice, Miroslava, ve Lněvském:
Milpound a 2 fary ve Lněvě.
Počet slovanstých far. k němec-
kým má se tedy asi jako 3:1.

Klerus. Vše nat. duchovenstva
stojí biskup. Nynější nejvyšší nej-
ší pan biskup jest b. a řádě
Brněnských biskupů.

Nejvyšší duchovní společnost iili
korporace jest královská kapitola
v Brně, skládající se ze 6 smute-
čijm a 7 čestným kanovník.

První dva hodnostáři kapitoly -
1. Dekan a 2. archidiacon Berněnský
jsou infulevaní - Kromě ^{kollegiální} této
jest druhá kapitola s infulem-
ním proboskem s ičkou s Mikul-
ševě. ^{člá} s ^{skutečných} a 4 čestné
kanovníky.

Novýšim sborem poradním jest
biskupská konsistor. Odbyvá pora-
dy své každý čtvrtek, skládají se
předsedou a 12 skutečnými rada-
mi a přísedícími. Mimo to přijímá
nyní 10 duchovních titulů čestné-
ho rady konsistorního. V bisk.
konsistorii kanceláři zaměstnaní
jsou: 1. protokolista, 1. písař, 1
archivář a registrátor a 1 expeditor.

Pro záležitosti manželské usta-
noven jest soud manželský, s před-
sedou a místopředsedou 6 radami,
obhájcem svazku manželského a
zapisovatelem.

U každé farního benefícia zapotře-
bí jest zrušky před zrušením koni-
se pro farní benefícia (farní konum),
pro něj uraduje 1 předseda a 7 pro-
synodálních koordinátorů. Zrušky
ty obhájí se obvykle najednou
dvakrát, (letos 7. & 9. května, pak 12.
a 2. října).

Mimo kanovníky přidělení jsou
ku kapitole 3 vikáři, kteří dle
s kuru a při ^{pru} službě dlemi v du-
chovní správě vykonávají.

O arcikněžích mluvilo se již

spíše. Působnost jejich přešla vesměs
na Děchany, tak je nyní hodnota ^{tatna}
bývá pouhým vyznamenaním osobním.
Kaměstníci biskupovi a prostředníci ma-
si nižšího duchovenstvem a vyššími jsou
Děchan, kteří obstarávají též dozorku
nad školami národními. Děchanové
jsou zároveň faráři při chrámu, k
němuž byli investováni. Přísluší
jim všem titul čestných rad kons.
Kromě toho člá naše Děchany též má
kolik čestných Dekanů. Jsou to obvykle
Děchan na odpočinku.

Duchovní správu vedou faráři a ka-
plani (kooperatři).

Farních obvodů jest, jak již podot-
knuto, 408 a sice:

1. světských kněžích obsazených:

a. far 314

b. konatů 71

c. administr. 1

2. farních obvodů řeholných:

far 20, administratury 3.

Dohromady tedy 408.

Při těchto benefičních ustanovení jest
316 benefičiátů, 3 kon. kooperatři a
asi 140 kaplanů a kooperatů.
Jiných duchovních, kteří nejsou prá-
vě ustanoveni ve správě duchovní
[professorů, katechetů, Deficientů, řeholníků
a. t. d.] jest 184 (z nichž 20 z výzeň di-
ce) tak je souhrn veškerých kněžů
v diecési. První obnáší 60.

*) 144 míst, dlemi napl., dlemi coop. ny-
ní jest uprázdněno.

Kyrie benedikci (farních obvodů) išká Den. Angerský, par Mikulovský a Jaroměřský. Kyrie Duchovních išká místo Bona a světských 54, řeholníků 38, Dohromady tedy 86. Dale Den Angerský 23 světských, 20 řeholních kněží, uhrnem 43; par Den Mikulovský 21 světských a 18 řeholníků uhrnem 40; po něm nejblíže jest Den Šiklavský iškající 17 světských a 18 řeholníků uhrnem 35 kn. Nejméně Duchovních jest v Den Koumnickém, totiž 10. Nejméně lokali jest v Den Mikulovském par v Křestopěšském v Laické par v Flodovinském,

Tomnickém Tomnickém Podivínském Trčickém Čeletavském nejsov žádná lokalie.

Na 1 □. milí přichází 226 farních obvodů a na 1816 duší 1 kněz (v Duch. správě)

Le Do Duchovenstva vojenského nacházejí se nyní v Boni kaplan posádkový (Garnisonkaplan), par špitální kaplan v Kabodovicích, Dale 2. profesori na voj. akademii v Luce blíže Angma (důstojník) par 3 kapl. u pluků přechl. Vindr. z Roosbachu 40. pluk, hraběte Šeláice 9. pluk, a Don Miguel 36. pluk. A Duchovních těchto pouze jediný jest brněnským Diecesárem. Ponr.

Výroky o Jesuitech, vyřaty z knihy: Dis Inimicum ad D. Aroaca.

Asserius a Dollardus zvěřovali se obrovským Dilem, acta sanctorum o něm Leibnitz ve svém listu na hraběte a Keselrode píše, že by Jesuité, kdyby jen toto jediné dílo byli napsali, dosti byli učinili, aby si své tvůrčí a iktu světa zasloužili.

Saint Vincent jára a následce Flavius na stoli matematiky v Kirně. jeho sláva byla příčinou povolání jeho syna Ferdinanda II. na univerzitu pražskou, pak Do Španělska učitele Tara varouského. Podle Leibnize tvrdil Saint Vincent s Descartesem a Fermatem trojramírat v geometrii. Grimaldi jenž Keplerův hvězdařský katalog o 505 hvězd rozmnožil, objevil off domeni světla,

na němž Newton své pojednání o světlo založil; Riccioli, jenž vystoupil se obháje soustavy Gallileiov; on objevil teoné skvrny na měsíci a pojmenoval je, Farberow, polonijní Floracem napařný; Behmer, jenž helioskop zdonoval; Andrade, jenž velký Tibet objevil; Paiz, první europan, jenž prameny Nilu objevil; Pardis, přítel Newtonův, znamenitý matematik; Alhanas Kircher, onen neumdlený učec, jenž byl ve všech vědách zblhlý, ve viloppytu, přírodopisu, počítarství, medrovědě, mu. Droslov, bohovědě, starožidnostech, hbitě, motýřech a jiřých řečech. Vynalezl kon. želnu lucernu a fantometr, nástroj na yměřování úhlu a matematické var. hany, zavedl znova užívané hlásk.

trouby [Gronofsky] vymyslel všeobecně známé nové písmo, které každý bez známosti řeči čísti mohl. Byl mezi prvými, kteří řeč kiptu studovali a dal si mnoho práce písmo svatkyjné (hieroglyfické) vysvětliti. Králové pronášeli si ho za čest. P. Thircharovi peníze na vědecké jeho cesty darovali. Jeho díla jsou v římské koleji.

Tak výbornými učiteli byli se osvědčili Jezuisté, dokazuje počet nesmírný jejich posluchačů na universitách, což připisovali službě jímé jejich výborné metody v vyučování. Sam protestant Ranke praví ve svém Dějepisn papežství: „Výsledkem vyučování Jezuistického byl podivuhodný. Zpozorovali jsme, že u nich se mladí již v 6 měsících vše naučí, nej déle jinde za dvě leta, ano i protestanté dovolali syny své z Dalekých míst, aby je Jezuistům svěřili.“

Římský zákon mluví o spůsobu

vyučování Jezuistů tak, že odporci jejich zamýšleli se musí: Vychovávání mládeže tento všeobecný květ vší křesťanů byl skrze Jezuisty za náinů Snu takřka z vyhnanství zpět povolán a oživen.

Obratnost a nadání vychovatelské třídy těchto jsou tak výborné, že kdykoliv si na ně myslím, na mysl mi tanou slova, která kdys král Agesi-laus kw. Farrabagovi personěmu pravil: „Dovraď ještě se jstě, proč nejste náim?“ A na jiném místě podobně křj kanceli: „Abychom Dobrého národu v vychování se došli, třeba jenom řídit se Sd Jezuistů, lepšího nic není.“

Grotius rovněž protestant; Jezuisté měli velký vliv na veřejné mínění, jednak pro svatost svého života, jednak pro upřímnou lásku, s kterou mladě v náboženství a vědách učili.

Barabos.

Poměry země lesné k úsi Německé vzhledem v samostatnosti (až do r. 1191).

Na smrti císaře Konrata předl na trůn německý Fridrich I. Barbarossa, s nímž hned na začátku jeho panování Vladislav mnšé výbojny měl. I odporl Vladislav Barbarosovi pomoci obvyčejné od císař Vratislava, totiž 800 oděnců českých k výpravě do Píma na horování. V stanovách.

sholnostech brali sobě synové Vladislavovi ovdovělosti k Barbarosovi, Doufajíce, že nabudou trůnu. Bedřich milerád byl by nořitel z takového rozdrojení a nřizícím do ně českým a již podobalo se tomu, že se propůjčí gámičím nespo-hojencům. Těm ale nyní bránili nastale poměry politické, které

císaře přinutily hledati přízně
panovníka českého. Za pomoci kle-
rů se Vladislav Bedřichovi proti
odbojnému Milánu zavázal, obě-
jel prostředkováním biskupa Da-
niela r. 1168 na říšském sněmě
Řezenském korunou z rukou cí-
sařových a prohlášen jest za krá-
le i s budoucími následci. Takov-
ý svazek s císařem patkal se u
kmetů zemských s velikým od-
porem, i vytykali důtklivě na
sněmů pražském Vladislavovi, že
přijímá ústojenství od cizího pa-
novníka, což ukazuje na podříze-
nost. Ne menší vaky kladli také
na to, že bez jejího přivolení k
válce v cizině se zavázal. Milán
pomocí česků pokorěn jest a Vla-
dislav vrátil se hojnými dary od
Barbarossy obdařen vítězoslavně
do české. Než ještě jednou potřebo-
val Barbarossu pomoci Vladislavo-
vy proti vzpurnému Milánu.
Pokud se věci tak měly, že Barba-
rossa bez pomoci českého krále
obejít se nemohl, byl s ním
dobré vůle, a obstarával jej počta-
mi a dary, jakmile ale i bez
pomoci krále českého obstál se
domyslel, hned postavil se na to-
tý stanovisko, které předchůdci
jeho zaujímali. Nepřestával přecho-
vávati při svém dvoru vypravě-
ných kněžích českých, zejména

synů Soběslavových, kterým ne-
dovozumění mezi Vladislavem
a Barbarossou, čím větší bylo,
tím větší naděje na trůn po-
skytovalo. A když konečně zom-
řel biskup Daniel, největší to
Diplomat svého věku bez ně-
hož Barbarossa nikterak obe-
jít se nemohl, nebylo již ta-
ké více příčiny prochy s Vla-
dislavem v dobrém přátelství
jít. Jeho odklady se množily ob-
den a nepřítel vždy více a více
na jevo vycházel, tak že konečně
Vladislav, nevěda již jinak pora-
diti, jakby hrozičemu nebezpe-
čenství předešel, trůn svůj od-
stupil synu svému Bedří-
chovi. Ten také roku 1173. se
král od stavů českých slib
poslušenství přijal.

Pedagogické zásady Diesterwe-
govy.

Die, Das Religionsunterricht in der Volksschule
von Em. Prof. a. Ketteler.

V příloze n. Měsíčním listu č. 1.
oznámuje pan Red. F. P. Urbánek, že
zamýšlí vydávati spisy Diesterwegovy
v českém překlade. Hned po uveřej-
nění správy této ozval se vášný
hlas s nat. časop. „Mlázna“ jenž varuje
před tímto tímto, která pan pře-
kladatel, jak se to náleží, frígami

hledanými do nebe vynášel. Lda
v souhlasu s výborností tohoto díla
také přesvědčen s tím souditi ne
má ~~mož~~ ulohou, ač bychom v
jeho prospěch raději si přál, aby
tomu tak nebylo. Nebylo na za-
čátku nic méně, jinými činit
s tomto spisu, poněvadž jsem se
domníval, že se na to brzy zapome-
ne. Než jinak se to stalo. Podobá se
tomu, že p. Fr. Urb. nedostal povolení
ke vydávání tohoto díla, ~~mrchy~~ se
tedy ptáti bude, proč se to ať stalo.
Teto otázce abych vyhověl, podávám
výrok ~~je~~ polemický jakou věd
učený pedagog a biskup Ketteler
za příležitosti zavedení Deharbova
katechismu ve své Diecési.

Diesternog je rozený protestant,
použil volnosti, jakého mu protes-
tantismus v věcech víry poskytl,
a přidal se později ke straně terna-
rych filosofie, kteří náhledy své ve
věcech náboženských ob den méně
vše popisávají, čeho Duchem svým
dosáhnouti nemohou. Lže jen víru
jen dle jména, hlásal neobmeze-
né označení i pravd nadpřiro-
zených, které za nevyzpytatelné im-
něl. Tímto ale si přinášel za-
matat se v protivy, které vrho-
lů tanáka svého dosáhl v po-
jednání „o svobodě náboženské
učitelů“

o svobodě náboženské
učitelů v úvodu a povinnosti

každého poctivého muže, který jen to
na jazyku má, co za pravdu uznává,
hlavě si sám otázku: Může-li
učitel i v věcech náboženských také
své přesvědčení, ať se od učení církve
různí, svým žákům předati?

A předslaných vět a celého úvodu
dá se s jistotou očekávat odpověď, že
nemůže, a má, neb jest to na onu, ž.
by tanový učitel, jenž by proti svému
přesvědčení děti vyučoval v pravdách
a učení panujících církve, - se prohřešil
protivostí a upřímností, kterou ka-
ždému ze a zvláště dětem dlužen jest.
Avšak tu by přišel o chléb, neb žádný
představený nemá si libiti, aby jemu
podřízený proti jeho vůli a nařízení
jednal, jinak by největší nepořádky
povstaly. Jan tedy teď pomoci? -
Může-li učitel zůstati poctivcem, ne-
smí tomu ~~učin~~ co se nesrovnává s
jeho přesvědčením. Svě přesvědčení
ale a své náhledy o věcech, věrouky
a mravouky se týkajících dětem
vštěpovati nesmí, nechce-li přijíti
o svůj ouřad a svůj chléb. -?

Tuto otázku, která v sobě zavírá
dvojnásobnou povinnost, onaj se Diet-
filosoficky rozluštěti, doplniti se ale
tu té velké chyby, že učiní z
učitelů, - aby jím zornější poctivost
a pravdomluvnost zachoval, -
poroutky, kteří stát a običny kla-
mon, vždy jen svůj prospěch na
onu majíce.

Donošení.

Red. A. Vlček.

MUSEUM.

*Bud' váš život jedna Boží chvála,
Slasti Christus, trůnou cnosti krása
Choť církev a madrou lidí spása
Fr. Sušil.*

Číslo 13.

V květnu 1867.

1. ročník.

2. nočních písní."

I.

Dnes noc tak líka, tajemna,
jen vánek lehce šumí,
A v hrdech stromů vrcholích
to lístí píše duny.

Znáš ještě jinou, kichou noc,
vůně andělů tu pění,
a kolem nuzných jestliček
si stánek líbý zedaly.

It nad tou nocí tajemnou
svět vykoupení jáse,
vždyť Toho porodila nám,
jenz všehomíra spása.

II.

Již bílé s nebe sestoupil
a kichou xemi líbá,
již máti dítko milostné
v sen líbý ukolíbá.

It ve spaní milém anděle
to dítko v ráji spí,
a usmívá na všech dítěte
i matce slasti plodí.

It máti v kladém pocitu
se k Dítěti Kloní blůs,
a čítko jemné nevinné
mu zdobí znákem Kráče.

"Bůh s Bohem" vše šepce jíz,
by nemohla snít,
"až v ranní xáři probudí
Je matky políbení."

III.

Tam luna bledá na nebi
tak tajemná leskem svítí,
vůně leskem tím se odívá
jen na hřbitově Kříží.

It poše Křížem v rovečkou
sen mnohého jíz líbá,
a xemi máti v lůnu svém
je vše ukolíbá.

It na rovečku, nad čelem
Kříž posvátný se vřítí,
a kolem Kříže všude
se smutečného líbí.

Ty zasní snuba andělů
kdy vzjde světlo denní,
ta k věčné sláse probudí
je malý polibemí.

A Krystus, svého žadatel,
jim míru podá palmy,
by ve nebeské rozkoši
mu věčně pili šalmy. Jan.

Pedagogické zásady Piesterwegovy. (Dok.)

I. odpovídá na tuto otázku ovšem krátkými slovy „neomí a nemůže“; ale ale hned ránu, jakou tím poctivosti a upřímnosti talového šlechtického učitele zasadil, a snaží se všemi logickými a psychologickými důvody čtenáře tak po-
máti, aby nevěděl, co D. před tím pro-
nesl. První v odpovědi své: „učitel ne-
má náhledů svých, any odporňou zá-
nem o vyučování, dětem dívat, a vše,
povinný jeho povinnost kaže a pak z
příčin pedagogických. D. uznává tedy po-
vinnost učitele, děti vyučovati tomu, co
žátek valí. S tím souhlasí každý, před-
pokládaje, že vyučování musí, i co do
formy i co do látky se zákonem se sho-
dovati. Než jinak se to má použijeme-li
výrok p. D., který co pravdu hledí na
posledku svého národní stavu. Je-li povinno-
stí každého šlechtického dítě, vždy a vždy
pravdu mluviti a provini-li se ten, kdo po-
stí, svému přesvědčení mluviti a jednat, proti
upřímnosti a šlechetnosti, jak máme sou-
dit o učitel, jenž proti svému přesvědče-
ní učí věcem, která mu zákon předpísa-
je? Dalo by se očelovati, že se pouk-
je na důvěrnost a nutnost, proč se obz-
ka tak rozlišila. Než dalo by se
říci, ano snad i větším právem rozho-
dnouti, aby takový učitel místo své
popustil drahého, jehož náboženské pře-
svědčení se nákom nepřič. Nam se

myšlí, že pouze povinnost jest příčinou, proč
učitel i proti svému přesvědčení jednat m-
si, nýbrž více mravní nutnost, která buď dů-
ležitější neb vážnější byti může. V uvedeném
případu jednalo se o to, má-li učitel, jak ji-
ných náhledů, než, kterých zákon setrhl velí,
přistiti a vyučování vůli zákonodávce aneb řídit
se svým náhledem. P. D. rozhodl se ve pro-
pích písa nad sebou, tedy ve prospěch zákona;
tím ale zaprel zákonu svou: poctivce mluviti
vždy pravdu — své přesvědčení; v tom záleží
příčinnost ve všem. Dalo se sobeckých ovay-
stí, aby se tím zadržel, ze slabosti aneb
jakýchkoli jiných podřadných příčin přizná-
vá se proti svému přesvědčení k nějaké vě-
uce, upadá v nemravnost. Nemravnost tato
bije přitlu v oči, než aby ji sám D.
nenaznal, a proto se snaží oba výrocky
v jakýs takýs soustav uvést. Cíní ale
to, začínuje se třetím, mnohem horší-
ho potlesku, jenž se svých výsledcích
poměry lidské zcela převrátiti a všeob-
nou nedůvěrou vybuditi s to jest. Aby
učel výstee, že nedůsledně píše, jme se
vykládati, jak učitel svým povinností
vyhovět má. D. totiž: učitel vyučujá
s souhlasem se svou cílů. Avšak místo
jej nemůže nutiti, aby neukládali ve shora
svoji svůj subjektivní cíl a náhled ducha
svého. Tyto činitele mocnější působí na oul-
svěce dítěti, než písmě mluví. Čím mocnější
tento cíl, tím slaběji vhoření se shora

učitelova v kypřím srdce Duka. Než nezá-
leží na tom, co pravíš, nýbrž jak to pravíš,
a co sám o sobě jsi a jednáš." Jsa toh-
misto postavi, abychom poznali celý směr, ja-
kým se Duch protestantského pedagoga nesl.

Co v prvé věci praví, kněz Dubou
vypravuje. Učitel vyčnív v souhlasu se svou
církvi, mluví ho ale nemůže nutit, aby
nevlízl v slova svá svůj subjektivní cíl,
nebo jinak své vnitřní přesvědčení. Jak
pak ale, když - jak tomu v skutku jest -
přesvědčení učitelova rozdílné jest od učení
církve a společnosti, která mu své dítky svě-
řila? Jak může dle ráad D-ových učitel
vyučovati v souhlasu s církví, od které ho
veliká mezera dělí? Jenom jedna cesta jest
křesťanským učitelům možná, totiž žádati od dětí,
aby se naučili slovním knihy předepsané,
a nedbati toho, zda jsou rozumějí; ano, učí-
tel tedy se má snažit, aby dítky sázejí
jeho opočně nahlédly ve věci víry do se-
be vsažly. Můž ale faktory v Duchu církve,
jžto dítky mu svěřeny a může přimámi si
takové postojný názvám býti? Je to pravdy
mluvnost?

Pravili jsme, že souhlasíme s roz-
hnutím p. D., jaké podal v sloupcích „na-
li“ učitel ve věcech víry, ve kterých jiných jest
náhledů než církev, své náhledy dětem
předněti? předpokládajíc, že vyučování mu-
sí, jak co do formy tak i co do látky
s učem, jaké játem předpisy, se shou-
vati. Dle výkladu ale, jaký této věci p. D.
dal, nemůže s ní žádný rozumní soujste-
jeci člověk souhlasiti; neb tu opět nahlé-
dáme, že výklad opět odporuje úplně myšle-
ně této. Neuvolně a nelad, který nahlé-
dáme vady, v nás utvářejou domněnka, že
náhlední věty D-ovy jsou jen pouhou rouškou,

jež se má zakryti vnitřní jád, který
má rozhlcovati společenství a stát, a vrací
jej opět v omi propast, kde revoluce
strašná hrdy vlávi. Neboť všechny prá-
ve o poctivosti, svědomitosti, pracovit-
nosti nejsou, než pouhé dým, jímž má
sloužiti co prostředek k Dosazeni cíle,
t. j. k zailapání náboženství a utlame-
ní víry, aby pak D-ovní přátelé lid-
stva v Kahu lépe bránit mohli. Aby
ale cíle svého D-ive došel, má se kněz
z mládí připravovati srdce a mysl sv-
ská kněze a mládí a vyladiti nechal
v učení se náboženství a místo něho na-
jí se vstřívovati pilně zásady racionalis-
tické, aby v dítkách dozrály, a s nimi
vzrostle světem dle vůle a chuti novo-
věkých lichomudrů vládhly. Tuto ideu
podmítl také D., jímž za svého času
měl veliký vliv na některé učitelstvo ně-
mecké, kterjato vliv až do teď nevyhynel. Ma-
sima se přiznati, že své straně sloužil do-
brě a věrně; ždali ale také Ma prospě-
chu člověčenstva vůbec, a školstva zvláště,
tom úsudku pronést, rozdá se býti potřeba.
Kdo sledoval, jak si D. se zásadami
vychovatelskými zacházel, kdo čtl výkla-
dy, jaké pravidlům Davatí Dovede, ten
zajisté si utvořil svůj úsudek o něm
a jeho spisech.

Myšleme tedy, že by gbytečno bý-
lo, varovati čtenáře před spisy tohoto mu-
že, kterým se p. Hobánek, red. „Němckých
listů“, kterými literaturu naši, v tom ohle-
du zaměřenou, obklopi. Kečtíže podezří-
vati; nedovolíme si také předčasněho úsud-
ku o pará překladačeli, aby nám naši
ve prospěch národního školstva se vyplnili.
Shýba se spisy jeho nim nepokáže; D. za-

sluhuje i pedagogii náčil sice uznání,
kterého se mu dostalo od souvěrců jeho
s hojně míře; avšak pro nás a naše
poměry jest soustava jeho chybnou a
k tomu ještě škodlivou. Jeho učitelstvo
naše poněkud zná, ovšem nebaže pro-
stě, či až podnes nedospělo tak dalece,
aby dostatečně poznalo dosah zásad D-ových.
Přijímejme pak k tomu snahu učitelstva
po nedostatečnosti i cirkve, které bez toho
již ráz protikřesťanský jest a které jako
červona nit protkávaly všechny jejího do-
pisy do veřejných listů, uvažme dále
přirozenost školu, která více méně již-
šáto svědčí, aby bral k věcem, které

jeho samolibosti lichotí, a rozdrážděné tou-
žosti úzkou uvážení; pak uznáme, že
správně by nám poslouženo bylo řilem tak-
ovým! Učitelstvo většinou, na kterém i kněž-
stvo čítá. Dlužno, mluví se s ním právem
za takové přátelské a vlastenecké (!)
služby poděkovati; a literatura naše, a
s ohledem tím chvilou, možná tato sn-
adna ponese. Litujeme, že již tu žijícím
národa slovanského a rozkošnější literatury
jeho volati musíme: Těse, hlas nás ne-
upírávších přátel našich, a proti nepřá-
telům našim zjevným železný zbraní naší!
váž.

Poměry země české k říši německé

vzhledem na samostatnost Čech až do r. 1197. Pokr.

Po nástoupem krále Vladislava na-
stala doba ze všech dosavadních nej-
horší, když ustavičnými boji o trůn nej-
lepší síly se navzájem a jednak vnitřní
zářbou, jednak stálým vměšováním se ci-
sařů všechny veřejné záležitosti ve znatek
a pochybnost uvedeny jsou. Během
24-let Čechy 10-krát panovníky zmé-
nily, i nebylo podobné anarchie od
časů synů Soběslava II.

Knězi česko-
říšští shromáždili nároky na trůn proti
Bedřichovi. Bedřich Indorvus (Barbarefos),
jenž u sebe nepokojené kněze přech-
nával, chvil se rád příležitosti, aby svým
zámerům sobeckým vyhověl. I oběhl
k sobě starší i mladší krále s rozka-
zem, aby přišli i se Soběslavem, jenž
až do té doby věrně na Přemě byl.
Bedřich český, nejen u národa pro svou
brádu oblíben, musel se podvoliti. Když
však propuštěný Soběslav od trůnu s veli-
kým byl uvážen jistou, bývá na to

že strachu, že ho Bedřich sejměti hodlá,
k císaři utekl; Bedřich bývá na to
přibyl k roka (k němu) do Emendorfu,
a tu bylo Indorvovi snadno uloženo,
plány své provést; když měl vše kněžské
a některé paměti českých ve své moci. Ci-
sar si stěžoval si, že změna panování stala
se bez jeho vědomí; Soběslav, Přemysl
starší Přemyslovec, vzpomněl si bez prosh-
by na zámku Přemyslavci: seniorat, starším
stříti, který katekrát k jeho prospěchu
mluvil. Výnos soudní znel: Poněvadž
Bedřich bez svolení císařova došel, aby
ho byl zbaven a na místě jeho aby
panoval nad českou zemí Soběslav, však
ne co král, než co kníže. Bedřicha
přiděl císař u svého dvora. Později
však nebyl císař Bedřich Indorvus se
Soběslavem samým křesťan; i spřísobil
návodem kontu války mezi oběma Př-
myslovci, v níž pomáhal Bedřichovi. Sobe-
slav poražen jím, musel z Čech utéci, a
Bedřich nabyl opět trůnu, zaplatiti musel

cisari za prave vetilka sumu paněz.
Bedřich netěšil se dlouho tím.
Kunrát Otě, jenz' jenz' celou Moravu a jej-
du panství sobě spojil, vstěna do Čech
zmočil se Traby a za knížet českých
upjal jid. Bedřich utekl se opět k
císari, který nymí Kunráta s nepřetržej-
jimi pány oběsál. Tu zřejmě vyjevil
Přemyslu své slyšící ustrojené inkłady
o rři českou. Bedřicha nesměl opustit,
aby o plnění peníze nepřišel a Kunráta
bez náhrady nechati, nebylo rada, ano e-
xomé při něm proti vůli císařovi držela.
I zotročil tedy Bedřicha za knížet českých
a Kunráta za maskarabi moravského, tak
aby Morava jua nikdy pod knížata česká,
mytř' pod císaře samého. Pány české, kter-
i k tomu deslení své diti nechtěli, hroz-
kami ukrotil; zvaní to Dobří, z Čechy
lincem jeho nebyly. Dvě léta později Mo-
rava s Bedřicha opět s Čechami spojena,
a pak pokus Přemyslu zmařen. Co se
Přemysluovi nepodařilo s Moravou, toho
chtěl docílit s Čechami samými. Bedřich
nemohl se Jindřichem Břetislavem, biskupem
Pražským, porovnat, byl s biskupa u
císarě obžalován. Bedřich nechtěl císaři
k bradu štěti dovezeti, z ožikživa byl
biskupovi přajeti knížat českých kaplany,
a z brady práce nemají své pány před
soud pohánět. Císar prohlásil biskupa za
nířského knížet, který náleží pod paněho
císarě a nikoho pod panovníka českého.
Křiby bylo toto rozřození dle trvalo, by-
la by se musela česká rři byz rozpa-
drouti. - Pozvy na to zmočil Bedřich i
císar. (Dokonce.)

Statistický nástin

diecése brněnská. (Pokrač.)

Duchovenstvo řecké. Brně. diec. čítá mj-

ských, ženských klášterů. Ženské: 1.) Je-
monastráti v N. Přib. (12. kn. 2. kler.); 2.)
Benediktini v Rajhradě (21. kn.). 3.) An-
gastiniann na Starém Brně (14. kn. 2. kler.);
4.) Piaristi v Třebíči (13. kn. 9 kl. 1. laick.);
5.) Dominičan ve Lhote (6. kn.) 6.) Mi-
noriti: a.) v Brně (6. kn. 7 kl. 5. br. laick.)
b.) v Jihlavě (4 kn. 1. laik.); 7.) Fantiškán
v Třebíči (5. kn. 4. br. laic.); 8.) Kapucini:
a.) v Brně (9. kn. 3. kler. 6. br. laic.); b.) v
Třebíči (5 kn. 4. laic.); c.) ve Lhote (8. kn.
5. br. laic.); 9.) Milosrdných: a.) na Starém
Brně (2 kn. 22. laic.) b.) v Třebíči (1 kn. 4 laic.).

Ženské: 1.) Voršubinek v Brně
(22. mníšek, 1. novice, 2. sestry laické); 2.) Ag-
litinek na Starém Brně (14. mníšek, 1. nov.
3. sestry laické); 3. Milosrdných sester: a.)
Congregace sv. Karla Borj. (ve spojení s na-
hřivým domem prořizým) a.) v Brně (5. mn.);
b.) v Přib. (7 mníšek); 7.) v Nové Přib. (9. mn.);
b.) z Congregace sv. Václava Eulinského (ve
spojení s matrikem Slvetskobradským):
a.) v Brně (11. mníšek); b.) v Brně (5. mn.).

Kromě toho mají Kněžovni proř-
it' s červenou hvězdou v Diecézi naší
probatstvi na hore s. Hyppolita a řeh-
by dletem v diecézi naší usazeni (prema-
stati noviciátu, Benediktini rajhradě,
Dominikani projeměti, Minoriti brněněti i
jihlavě, Kapucini Třebíči) dletem z ji-
ných diecéz (Jeononstráti strahovč, ja-
roněti (Geras), Kněžovni prořeti) oba-
zujou 20. Jan řeckobizy vojni a své
přemonstráti noviciátu 3, benediktini 4,
Dominikani 1, minoriti v Brně a Jihlavě
po 1, Kapucini 1, premonst. strahov. 3,
jaroněti 2, a Kněžovni 4. -

Všech osob řeckých slojito po-
hlaví v diec. brn. jid: 256.

Ustavy pro vzdělání duchovenstva: 1.)

Seminář kněžský v Borně d. r. 1807 čítá nyní v I. roku 12. alim. 12. cat. v III. roku 17. alim. 1. cat. v II. roku 21. al. v IV. r. 25. alim. Ředitelem ústavu bývá hrdostář br. kapitolky, jemuž 2. domáci představení přinějí jsou. Vše správní se seminářem jed. bisk. ústav biskupský, tolikéž r. 1807. založený s bisk. komisařem studijním a 6. řádnými a 1. mimřádnými profesorem. Nyn. sbor profesorský čítá 1. českého kanovníka, 3. doktorů biskupství, 1. da fidele.

Seminář má již skrovnou knihovnu (r. 1861 čítala 1249. sv.). Početná jest nyní 100. - 2.) Seminář menší pro pachtily z Dobručinských domů r. 1853. povstaly k odstranění značného nedostatku kněžstva v posledních letech se jevivšího.

Čítá nyní pod dozorem ředitele (kanovníka br.) a dvou domácních představených 46. chovanců. - 3*) Školy nižší (národní) jsou buď a.) klášterní školy, spojené s jedno - neb dvouřádkovými nižšími realkami, počtem 4; b.) klášterní školy bez realky, počtem 25; c.) normální škola, spojená s přípravou (preparandii) učitelkou v Borně, sestávající ze 2. ročníků. d.) příprava pro učitelky při dívčí škole Poršnické v Borně. e.) farní, fidele a soukromé školy (mezi těmito školami jest 6. veřejných a 4. soukromé dívčí školy) počtem 732. K těchto škol jest 550. s vyučovacím jazykem českým, 139. s německým (mezi těmito jest však 17. škol židovských) a 43. s oběma jazyky vyučov. Ze nábož. jest 720 škol kat., 18. akal., 19. židovských.

Všech národních škol jest tedy s br. diec. 762. s 1025. učiteli a učitelkami, s 110890. školními dětmi. Jedna

3*) Ustavy vychovávající a střední nedopatřením opomenuté již v předešlé čísl.

škola připadá na 1208. obyv. ze 100. dílek, pro vinnovaných kn. návštěvě státní navštěvují státní 98. škol, poměr to dost. dobrý. Nejvíce škol má diec. mejiříčská (35.), zejména pak diec. áčletavská (19). Dozorství nad školami vede c. k. R. řáda, a z duchovenstva pak osobní dozorce škol diecézních, a v p. diecézních dekanátech dekanové co ta. dozorem nad školami pak akad. inspektorat dotýká jejich konfesi.

Ustavy vychovávající (kromě alumnátů a seminářů pro pachtily) jsou: a.) konvikty městské v Borně; b.) lauretanství seminář pro chlapce zpěváky u P.P. priaristů v Písněbři, založen od kard. Dieblichsteina, původně pro 9. rozděli pro 15. chovanců. c.) podobný seminář od br. Thoma založený v klášteru augustiniánů na St. Borně pro 7. chovanců; d.) vychovávající ústav mlado. seffer a Lábrdovcůch pro osiřelé dívky; e.) sestřinský ústav pro hl. chovance v Borně; f.) sestřinský ústav pro slepce v Borně d. r. 1843. g.) 5. soukromých kat. ústavů vychovávajících pro dívky v Borně; h.) 2. soukromé vych. ústavy židovské v Borně; i.) 7. opatroven (v Borně 2, v Jihlavě, Písněbři (židovská) 3. k.) večerní škola pro dívky v Borně.

Veřejných a dobročinných ústavů a spolků jest v naší diec. 44. a více: 1.) k němu náboženskému 2. fidele a.) spolek kat. farářů v Jihlavě d. r. 1855. b.) ústřední kat. jednotě v Borně, (kromě toho jest v diecézi mnohá bratrství Marianských sv. ingene, 3. fidele sv. Františka a j. v.); 2.) 46. ústavů k osvětlování nevěstých (seminář); 3.) Pro vědu a umění přirobí f. společnosti, mezi nimi diecézní sv. Cyrilla a Metoděje d. r. 1850 čítá přes 13000 lidí, a Matie moravská, dle mnoho xpiáckých spolků; nov. slg. společenství k osvětlení oby, přirodopisný a zeměpisný

„Dříve s muzeem Spatiškovým, Spolek Wernerův pro geologii a. j. - 4.) Dobročin-
ských ústavů jest 26, mezi nimi ochranná
pro zanedbaná mládež v Bohni, Spolek
vojenský v Bohni, ochranný Spolek mor. Služ-
by (pro trestance propuštěné) a množství
dobročinných nadání a. j.

Sam náleží s jistým ohledem
knihovny dekanátů i farní, která někdy
dla dosti vzácná přechovávají. Nyní
bohatší však i vzácnější jsou knihovny a
stírky rukopisů ve větších klášterech, jmeno-
vitě v Rajhradě (30,000 sv.) na St. Bohni
(18,000), v Horní Příč (14,000 sv.), dále kni-
hovna priaristická kláštera Mikulova, kni-
hovna proboštská na hoře sv. Hyshita, atd.

(Dokončení.)

Výroky o jezuitách výňatek z Petrova.

Descartes co vychovavec jezuitů zach-
oval k nim poždy svou všícnost až do konce,
a filosofie jeho u církve odpor nale-
gla nikdy, neméně praví zcela objekti-
vně: „Tomáštův filosofie jest klíč k osta-
tním vědám, mám za velmi prospěšno,
že jsem ji úplně studoval, jak ji ve
školách svých jezuité vyučujou. Tu uga-
lost masím kn svým učebním chovat,
poněvadž se filosofii nikde jinde lépe dle
náhledu mého nevyučuje, jako v koleji
La flèche; veliký nával mládeže ze
všech končin světa k tomu přitahuje, že
denním obcováním téměř takto jeden
od druhého se naučí, než snad na cestách,
a tím, že obojí toto se všemi bez
rozdílu, nehlídce na jejich původ, stej-
ně zacházejí, předobře na mladíky př-

oobí.“ - Ano i Saint Simon přizná-
vá se ve svých zápiskách, že jezuité o-
mu neobyčejným daru se lišili; mládeži
rozsádnost a lásku kn vědám věřiti.

Bedřich II, král pruský, psal
Voltaireovi: „Smíte se s tím řádem jím
vytvořil mnoze velikého ducha a pře-
stého století francii obzobáti jím ob-
daril.“

Generál Dunowicz praví ve svých
zápiskách: „Jezuité měli to velká na-
dání, cit osobní kti svých chovanců
probouzet; aby Duše jejich se šlech-
tily, odvaha a mužnost se rozvíjela,
a strach sebezapírálosti a obětivosti
se rozmáhala.“

Často zde jmenovaný kněz de
Maiskree psal r. 1816 v Petrohradu.
Považoval jsem vždy Jeany za nej-
výdatnější sílu náboženství, za nejv-
tečnější nástroj vychování a vzdělání,
která kdy na světě byla... Můj
děd miloval je, můj otec miloval je,
moji šlechtická matka milovala je,
je je miloval, můj syn se miluje,
a jeho syn bude je též milovati, ba-
da-li jistého mti.“

Lamartine chovavec jezuitů, píše
neci jiným: - „jsa kpro několik dní
v ústavu, pocítil jsem nestvůrný rozdíl
mezi vychováním za penize, a mezi vy-
chováním v lásky a Bohni, které
se uděluje v nejúšlechtilější obětivosti,
a které jen nebe za odměnu ti přije.
Spou masek jsem více nenasel, avšak
nasel jsem. Duše, čistotu, modlitbu, lá-
sku, laskavou a okorou dobrotu. -

Bylo dříve nepřístupný a katolický, stal jsem se mrtvým a sdělným, a přidal jsem se rád a dobrovolně jemu, kterému výteční učitelové lehkým a příjemným účinkem dovedli. Jejich umění záleželo v tom, v nás látkou k dobrému vzbudit, a pak, abychom sebe samy svou vlastní vůlí a snahou řídili. Jakýsi vyšší duch, zdalo se, oživoval jedním dechem učitele i chovance. Duše naše poznaly své škůdky, a nechtěly se spalečně k dobrému a krásnému; ano i dobrodruzi byli anežím prudem vřeskoným. Tam jsem poznal, co lze a člověka učiniti, nikoliv nucením, nýbrž probouzením. Cel náboženský náhled učitelův byl i v nás činným. Oni dovedli náboženství a puvinnosti studijní a příjemnými účinkem, a látkou k Bohu nás roznítiti. Oni nás stanečně milovali, jako matky své dítě a chvilu života předměl svého psychu. Já uzavřel přátelství s hochy svého stáří, neporušenými a šťastnými, a tak nás pojila páska rodinná. Konečně přišel Den Dobrot, den nejšťastnější mého života. S upřímnými díky loučil jsem se s učiteli, kteří život Duše mé obohatili, ducha mého coičili, skrze Debrosse, Variet, Deznet Vriny zůstanou vždy v paměti mé, co vzkrovi svatosti, obojovské lásky, péči, Dobroty a starosti o své chovance.

C vyhovatelům dal nejlepší svědectví Leibnitz v spisech svých, rovněž i protestant Kern, profesor na vysokých školách v Gettingen: „Viděli jsme tedy, že a jeamitických koleji

výšla taková učení, jaká potřebují nyní z hledu žití? To vše vše let učení jeamit v parížských kolejiích kvit francouzské štěstí náboženství, vědám a lásky k vlasti. Než, kolik let po jich vypuzení vzorčky byly koleji se svého člena Robespierre, Carilla, Desmoulins a mnozí jiných směřovali revoluce.“

Arsec, ktera vřel na vynětí časy, připomíná tato slova: „Více než pět století má franc. universita svobodné pole, jest sobě mojí nestmecenou, obohatila se věm, co se napavením řádu náboženského uzmulo, a co vyhovřilo? — Hlavní doktorská všech fakult, celé roji nepatrných, ješitnosti nadutých učenů, materialistů, pantheistů, politických bezu všech náhled, románopisců bez Boha, smíř, svobody, kteří na kněze světské pouta a na náboženské vyhnanství přisilávají, pisatele novin, kteří vím a nástavy většin národa navrhují a všelikou katolickou společnost pokládati se snáší.“

Chateaubriand: „Kémi Evropa utrpěla na Jeamitech velikou ztrátu. Po jich vyhovřání nemohlo dohod veřejné vychování vřem oživnouti. Jeamité byli miláči mladěm; jejich Pastase zachránili přijímali všelikou sachopárnost a coparost, která dítka od učení odráží. — Pastase lásky, jaká čitky národem milostí pojila, neroztrhla se nikdy, a tak založili mezi vysokou školkou a starým učným takové přátelské poměry, jaké panovat bydy mezi Scipionem a Laetiem“

(Dokonec.)

Pod: Arnold Plösch

MUSEUM.

*Bud' váš život jedna Boží chodí,
Slasti Christus, tužbou cnosti krása
Chotí církev a mzdou lidí spása
Fr. Šušil.*

Číslo 14.

V květnu 1867.

1. ročník.

Na rozchodnou.

Milo dítám ve domácím kruhu
v rodni hýři pětí do nebes;
milo tam, kde jeden slavný ples
blahé rodičtiny v nitru druhej.

Kde se srdci mnohých ohlas poji
v jeden souzvuk, v jeden moorný xpěr,
svorná v žilách krev se proudí krev,
tam se blahem duše hýbná krevi.

Tak i my, co v duši naší žilo,
svorně spáceli jsme v "museum"
pěstující s pětí etnost i um,
by se obě na vždy ve hruď vrylo.

Bůh i slast - jen našim bylo heslem,
heslem tm a láskou vzájemnou
stažení mojí tajemnou
směly s cíli vždy jsme plnili veslem.

Prote naši nitro v mnohé době
prochovály city plázně,
jimž zprahlé srdce zplázně
statně každé vzdorovalo zlobě.

Nyní opět jsme se v duchu sešli
svornou láskou a celk slasti,
stý vřst všechněh sepeř: lačením
se společnou smí, v níž jsme vešli!"

Tomu dík, jenž srdcem obětovným
církví křívnu svou co věnoval,
slasti své lto síly věnoval,
neslouchaje mnohým hlasům svodným.

Přijmi, slasti, skromný dílek lásky,
jakouž kříví k tobě naše křád!
tobě práce věnována buď,
svornost jíž vyvořily násky.

Převáž bratři, dejme sobě ruku
obnovme své sliby k rozchodu,
slasti své že dáme k obrodu
církví k slávě život ve ránu!

Jaro

Poměry země české k říši německé
vzhledem na samostatnost Čech až do r. 1197. (Dok.)

Na Bedřichova druhého nástupce, Václava II., děly se opět pletichy mezi císařem Jindřichem II. a bratrem zemčelů Bedřichem, Přemyslem a biskupem Jindřichem Břetislavem proti Václavovi II. Za 6000. hřiven stříbrných udělily Čechy Přemyslovi a bratru jeho Vladislavovi Morava. I když Přemysl císaři slíbenou mzdu neplatil, spojil se proti němu biskup s císařem, Přemysl spojil jest s hraběm, Morava dána Vladislavovi; nad oběma zeměmi jal se biskup panovati. Po biskupově smrti volen Vladislav; když císař, uhlavní nepřítel Přemyslov, zemřel, dosedl na trůn Přemysl a Vladislav spojil se s Moravou. Tu jest Morava opět učiněna markrabstvem, ale ne s císařským, nýbrž s hrabějším, že jíji markrabata česká knížata za své vrchní pány uznávali, nikoliv tedy císaře. Dosednutím tohoto výtečného knížete na trůn český státnice se dlouho twájící hanba Čech, která po celé století do císařů prováděna, byly více podávajícím, až země jejich přivedena byla na pokraj propasti, takže samostatnost i národnost česká byly by zahynuly, byty věci ještě náleže tak byly sevaly. - Vždyť v poslední době tu licené tak daleko to přišlo dlouhým neustítním zatlavím ho žalova státnice a nedostatkem upřímného vlasteneckosti Čechů, až země jejich nebyla ani přemociena ani dobytá stala se provincí říše cizí, její pak knížata poučkami a služebníky onoho pána, jenž byl vždy jejich nepřítel. Nebot Jindřich II. jal se usazovati a sesazovati knížata dle své libovůle, po vůli národa se ani neptaje, kteří pak neměli ani tolik dravky, aby

protestoval ostrým mečem proti tak hanebnému se sebou nakládání, proti zvrhnutí práv starosvatého práva.

Z toho, co již dříve vypravováno, je poznati, kterak panovníci německí uhlavali. Do Lány Čechy s říší svatou spojiti; když ale vše šáňti se nechtělo, kerak uhlavali knížata česká rozdělením mezi jejich oddílův úniků. Nejhrůze v tom počínal si císař Jindřich II., který netoliko porýžeti Moravu na markrabství říše německé, ale i biskupa přejelého na důstojnost kníže říšských. Ale jatkali knížata bylo porýženi, že kerak upadla politická moc a vážnost česká pro knížata Přemyslovů, u císaři o spolec knížecí sebarožů, miměně úmysly těchto dohod se rozýřily. - Avšak nastala otáčka ovšem vážná, a již dávno osnovaná, byla mají Čechy ještě dále uhlavati státem svým a samostatným, aneb mají-li se rozpadnouti na několikero knížectví říšských, a v poslední době zývala tak. Sáleto, že na dleto doba nerozhodnutou ponechati se nemohla. Ze ráku rozřešení její vřelo se ku prospěchu národa českého, za to děkovati bylo především dvojí příčině: že Jindřich II., co do politiky proti Čechám dovedl potatit, zemřel a za druhé, že českí knížata, srolov rozduvce, poznali, že bylo potřeba, a že toho se také chovali.

Přemysl Otakar I. jal se dle zatlavím novou epochu dějin českých. Čechy neuvolňovali chudši občanských až na nejmněší stupni mezi a vázanosti kleslé, počaly se opět silchat a svou zdvihati k nové co den větší znamenitosti. Zanimavý jest pohled na proměny, jakž se stala s říší českou, za panování tohoto knížete národního. Ovšem v politickém postavení jejím byl úpěl; dříve dříve trůn český visel na milosti císaře,

nastala nyní doba, kdy panovníci čísti měli
rozhodné slovo v náležiostech říše německé, na
jejímžto stolei mla neseděl bupřine, kdo si
neměl kistati pomoci a puzně kralu českých.

Statistický nástin

diecése brněnské. (Dokonečně.)

Mor. matice náboženská přispívá též na vyšší
ústav vychovatel pro kněze církevní (frataneum)
ve Vídni, kamž se ob čas posílají žáčovní na
přípravu k úřadu učitelstvámu (jmenovitě na ústavu
theologickému).

Ústavy vyučovací v diecési jsou buď
vyšší, buď střední aneb nížší školy.

1. Vyšší ústavy vyučovací jsou: a.) Ústav
bohoslovecký v Brně (o němž již vorelu řeč by-
la) vydržovaný matice náboženskou a příspěvky
luchovních správců (alumnaticum); b.) c. k. techn-
ický ústav v Brně od r. 1850 s ředitelem
a 16. profesory a učitelky a asi 250. žáky (učel-
mi. c.) c. k. rojenká Akademie v Luce (Šla-
šterbuck) s ředitelem a 28. profesory (mezi nimi
2. duch.).

2. Střední školy: a.) gymnasia: a.) vyš-
ší gymnasium v Brně (24. prof., mezi nimi 2.
duch.) má 750 žáků (polovice Slováci); b.) vyšší
gymnasium v Jihlavě (17 prof., mezi nimi 1.
duch.) čítá 380 žáků (2/3 Slováci); g.) vyšší
gymnasium ve Třebíči (16. prof., mezi nimi 3.
duch.) má 260 žáků (2/3 Slováci); d.) piaristické
gymnasium v Mikulově (15 prof.) má 230 žáků
(2/3 Slováci); e.) Reálky: a.) vyšší reálná škola
v Brně od r. 1854 má 26. prof. (mezi nimi
4. duch.) a 800 žáků (2/3 Slováci); b.) ústav tento
vydržuje stát s pomocí města Brna. b.) kon-
manční či městská nižší reálná na St. Brně
(od r. 1858) s 9 prof. (1. duch.) a 230 žáků (přes
polovici Slováci); g.) městská nižší reálná
v Jihlavě (od r. 1863). — Dále náleží v

d.) Přít žáků brán jest průměrem.

Dle tento: a.) reálná škola obecní v
Brně, v níž se vyučuje náboženství, řečem
a obecním vědomostem; b.) reálná učební
škola pro řemeslníky.

Chrámy jsou buď farní, buď fil-
ialní, buď kaply. Farních chrámů jest 407,
filialních 127, kapel pak 234, chrámy
768 budov na bohoslužbu ustanovených. —
Ohledem na účel jednotlivých chrámů jest
v diecési 1. chrám biskupský, 1. kollegiální,
10. chrám klášterních, 9. synodálních, 2. voj-
ské — ostatní pak buď farní, buď filialní
bez zvláštního účelu. — Mezi 407. farními
chrámy jest zároveň 9. poutních a dce:
v Kostelním Vydří (dět. dce.), ve Slávičích
(dět. jedov.), v Letovicích (dět. hrdých.), v
Milprouě (dět. rozj.), v Přibyslavicích (dět.
trib.), ve Slupě (dět. jedov.), v Žur-
nech (dět. mdric.), ve Vranově (dět. kním.),
a v Žaršvicích (dět. klobouk.) — 63. chrámů
vínová jest bl. Rodicev Boží, 32. sv. Jana
Křtitele, 31. sv. Petra a Pavla, 28. sv. Vác-
slava, 24. sv. Jakuba, 18. sv. Mikulášů, 18.
sv. Jiljímu, 17. sv. Vavřinci, 14. sv. Bartolomě-
ji, 14. sv. Marína, 12. sv. Jiřímu, 11. najst.
Troji, 8. sv. Protopu, atd.

Co do stáří má se za registrovan
chrám bývalého kláštera benediktinského v
Třebíči, pocházející z 2. té polovice XII. stl.
V 13. stl. povstaly chrámy klášterní v
Přibyslavě a ve Židově; dále pak chrám
farní v Želčovicích, ze 14. stl. pochází
klášterní chrám na St. Brně, pak chrám
v Komíně, v Jarčovicích, chrám P. Marie v
Jihlavě, sv. Mikulášů ve Třebíči, v Žar-
švicích a v Olešnici. V 15. stl. pocházejí
chrám sv. Jakuba a bisk. chrám v Brně atd.
Ze 16. stl. 72. chrámů, ze 17. stl. 60 chrámů,
z 18. stl. 152, a z 19. stl. 57 chrámů.

Co do staré far, dle se tyto ve sta-
ré a nové. Staré jsou ty, jichž původ
 sahá před r. 1783.; ty pak, které povstaly
 po r. 1783, jsou se novými. Původ
 fary sv. Petrské v Horní zahradě až do
 10. st. l.; v 11. st. l. potom zněna, povstaly
 fary Arzjemela (u sv. Mikuláše) a pod-
vinělská; v 12. st. l. vzhly původ 24 far,
 mezi nimi: fary sv. Jelabek v Horní,
Konšvovská, Štěpánovská, Mikulovská, Fe-
bištská (u sv. Martina), na hore sv. Hy-
polita, Zvolenská, a jakubská v Jihlavě, Ronič-
Obševská, Přibyslavská a. j. V 13. st. l.
 povstaly 113. far, mezi nimi Sádkovská, Plat-
ovická, Pastoměřická, Dobruvnická, Kněhv-
ská a. j. V 14. st. l. pochází 154. far, z 15.
 st. l. 45, z 16. st. l. 23, z 17. st. l. 5, z 18. st. l.
 77. (mezi nimi pouze některé obnoveny.)

Fráze patronátní vykonávají vy-
 ni 73. privátní, 16. moralajch. osob (ducho-
 vnických korporací nebo výborní obecních) a
 o. 4. vláda (náboženská nebo státní ma-
 kice). Z privátních obstarají nejvíce far
 kn. Jan Lehtenstein (21. far), pak osob a
 kn. Karel Lehtenstein po 12., dále kn. Col-
latte, kn. Flaugschütz a. j.

Jmenní chrámové nabytí hlavně
 dary, koupěmi, obětmi, fundacemi, po-
 slední vůlí zbožných předků zejména v
 rathéní jmenovitě v pozemcích a kapitáli-
 cích. Dle výkazu od r. 1843. obnášelo zá-
 kladni jmenní chrámové na celí Moravě
 úhrnem 1.792.614 zl. k. m., z které sumy
 na arcidiecézi olomouckou připadá část
 mnohem větší připadá. Více majetek
 chrámu jeví se býti přičís stromným
 porovnání kn. předsádky výdajem,
 jichž každý v nejchudší chrám vyjaduje.

Jmenní farní. Duchovenstvo v horn. diec.
 počínalo r. 1857. - 274,307 zl. st. ročních di-
 chodů, nadání pak duchovenstva světského ob-
náčelo 89,917 zl. (Jsem však v to počítám i
 duchovní akademické). Z toho připadá na duch.
 svetské 218,140 zl. st. duchovní, a 67,440 zl. st.
 nadání cirk. dotace, na školní pak 59,167
 zl. st. školní a 22,477 zl. st. nadání.

Největší beneficium co do duchovní
 jest proboštství na hore sv. Hypolita (3000 zl.),
 dále Salaca (5434 zl.), V. Dyjakovice (4050 zl.),
V. Újezd (4246 zl.), Křesovo (3920 zl.), Čelč
 (3843 zl.), atd. Nejmenší pak beneficium jest
Čitkov (293 zl.), rohov. H. Píse (165 zl.). -

Výroky o jezuitách

vynaté z J. Troaca. (Jok.)

Voltaire o jez. co svých učitelích
 svědčí: „Nezabývá se více mého pa-
 trónu P. Porippa, jehožto vzpomínka všem
 srdcem jest, které kdy vyučoval. Každý
 člověk nedovedl pilnost a ctnost tak pře-
 jemnou učiniti, jako on; jeho hodiny u
 vyučování byly nám hodiny slasti, a měl
 jsem si, aby každý v Paříži, jako stýti
 v Athénách, jeho vyučování přítomným byl
 mohl; já sám bych se byl častěji k ta-
 kovým učitelům navrátil.“

Jindřich de Bonald: „Obávejme se
 otci rodin všech stáří, kteří dítky své
 jezuitům svěřili, a zkusíme jejich úsudek
 o řádu tomto! Pátráme po náseďích, jaké
 mládeži vštěpujeme, zda když některý z nich
 ho chtít muel, že jim svůj poklad, svou
 budoucnost a naději své rodiny svěříl -
 pak kpro budeme schopnými, pravý úsudek
 o jez. pronést. - Jest snad otci rodin a
 celému světu něco dražšího, než výchova mládeže“

Leopold Moudrý, král belgický († 12. 1865),
nabídl Otci, Janu, při návštěvě své s to-
lejší náměsí: „Těší mne, ve středě va-
ším být; vím, že studium dobrý a moudrý
dvoře směr; proč pracujete snáze, než
mládež zasahá potřebuje nových, než nic z
toto není hlavního, zůstává za našich dob,
kde se vášně rozměňují! Tuhý panuje boj
ve světě mezi Dobrotou a zlémi úmysly;
statně bojovat musíme proti Lidské, jenž boji
po nepořádku, který státní porývá. Nepořá-
dku-li se časné s boj, budeme se mti
čelo bati v čas bouře! Kolikme-li ale,
králi Belgie vstříte budoucnosti škola,
kteráto není tak vhodnou ná polohu v Ev-
pě. - Co se má zůstává líbí, panovní, jest
ono vychovávání vlastenecké, tu kterým
mládež vedete. Pokračujte v směr přátem,
a stát bude mítí mocné podpory!“

Ditroac dáváje v příchů kapito-
lách, své knihy, jak neoprávněné jsou vyčít-
ky Jezuitů činění, jakoby z politických
bojů se mihájící svůj vho očerňováními pro-
středky ve světě rozvířiti a všemohoucí spí-
solem se obohatiti hleděti, dílem z porady
idů řádu, dílem svědeckými mnězi nestro-
dávěch, jako Montalemberta, jenž ve věci této
d.: „že všeho hříchů jmění, sálh stál jenom
po jmění klášterů; jejichžto úřad na ch. utr-
hali, ano za našich dní na všech stranách
řádu klášterů zablátili!“ - Vy království a
republiky, vy panovníci a vůdci národů, vy
jste všeho jmění, jehož se násiti musíme aneb
spokojíme soukromními a vltěoslavě nabourádky,
si vezij, ano se Revoluce je vyhlásil; -
avšak ovoc štěti, dťasy to bolesti jako smiln
onku pobrali a zabavili! Vy jste mnozí sta-
ky, které dva nejostřejší síly ve světě splodi-
ly, právě totiž svoboda a láska! Díj Bel

aby takový státní státní třetím nebyl.
Jistý parížský Dvořák pravil jedno-
ho dne k P. Ravignanovi: „Praví se, Otče,
že v přebytku plavete a nesmírně bohatství
máte; co si mám, Otče, o tom mysliti?“ -
Slavný kapitel D. Malley boží (Křtu Dame.)
usmívaje se Dvořák: „V praxi plaveme
v přebytku; 25. let jest chudoba moje
matka a já její syn.“

Dále podává Ditroac stručný nástin
historický v Ditroac, jaké politické parlament
parížský na vyhodnění jejich a francie se u-
sněsti, což se stalo dne 6. srpna 1762, čím nám
známa, jaké náhledy měl Klement XIV. o řádu,
a jaké dušovní boje přestál, než vyadvržení
řádu podepsal, dovodě a historie, že domněn-
ka, jakoby by papěš otráven býval, jest
hlou a nesmyslná. - Ukazuje na jejich
činnost závažnou v cizích dílech světa
co misijnáři a dobročinní národů, doved
kultury neznalých. - Pro nádobatku mi-
sta podává ještě doklady mnězi výroho-
dných, jak se po vypuzení řádu toho
z francie vyslovili.

„Ono usnesení / 2. srp. 1762. / nese
patrný na sobě ráz vášně a nesprave-
dnosti,“ praví protestant Schöll, „by-
dý přistoup a nestroanný mně musí ono
od sebe Dvořák. Jezuité k příklm a
pronásledováním jen mlteli; ti mně,
kteří, jak, parlament tvrdí, s nábožen-
stvem si zabývají, odmítli žádanou
na nich přísahu; že 4000. otců, kteří se
francii šli, složilo ji jenom pět!“

Longuet, učení právník d.: „Já ne-
jsem jezuita, aniž je miluji; nesluhávám
ale, gločím je mně, a moji soudní,
aby vyhnání byli mohli, xneuzítí.“

Voltaire: Co jsem za vědu led, kterej jsem jen jejích střechou zažil, u nich upozoroval? - Nejstřednější, nejhlubší, nejprádnější život, všechno čas obětovali našemu vychování, aneb Korali své přání sliby řečovali. Proč volám ony tisíce mrtví za svědky, kteří jako já jimi vychováni byli.

Salander: „Kdo nenabrádi člověčenstvu onu neocenitelnou a podivnou hodnou společnost 20. tisíců lidí, kteří nemají a bez výjedy mladý cvičili, dospělým kázali, mše konali, nesvorně mezi sebou smířovali, umírající těšili, zraněná, kteří vše podnikli, co člověčenstvu vždy nejdražší bylo.“

A konečně slechetný král de Maistre: „Uvažme-li, že tento v Lu-shu církve Kryštofův náinkující řád, jenž své panství v Paragvaji jediné na vojenských činnostech a náboženských skládá, anižby ve skromné poctivosti od slávy náboženské, třeba sebe převracenější, odloupil, jále pravím, rozjímáme-li, že tento řád v našich školách, chudobních a nemocnicích veličinnou výměnou bítosti a ohryzů, jakou jen nemoc, bída a roufalství plodí, statně po loku stál, že právě titož mnáši řádu, kteří na první zavolání spěchali, lože slavně s někým sdíleli, že titož v nejrozmáhlejších kruzích jako doma byli se zdali, že na popravišti lidem provinilem těžby plynoucí slovy dotře myslí dodávali, a od takového života strašného se vracíce na

kazatelnu stoupali, aby na křesle těch umě jako hromy nebes přímali, uvidíme-li sobě na mysl, že v číně ruky jejich obrátným špičkem vládnou a na hvězdárnách našich dalekohledy řídila, že Franchy, pustím amerických kruzla hudby znáti učila a že oni dabu Ludiva XIV. glatou učinili; povýšíme-li, že ohavné činnosti skrajného mimiffertva, úradu to zimničnou sílenosti uchváceného, a že sprostému sektářství se podávalo, tuto slavnou společnost zmíeti a z toho radost cítiti: tu jde se nám, že všíme onoho sílenec, jenž hrdinky rozslapnáv, s nevyšlovnou prohodil radosti: „já vás naučím hmot dělati!“ - Než, co mluvím? - Sílenec není schopen trestu. —

Slovo v čas.

Slyši, že časopis náš naposled v letošním školním roku kona pouh svou po alumnátě, myslím, že nebude od místa, promluvíme-li na odchodu ještě několik slov ve prospěch věci důležitě. Věk náš, obzvláště ale čas a poměry naše, s nímž říjeme, žádají na nás, abychom pilně jak ducha času znali, rovněž i zbraň pohotově měli. K tomu nás zajisté vedou časopisy katolické, za tou přičinnou obrácím pozornost čtenářův čtenářů na „Časopis kat. duchovenstva“. Jest to dílo pro důkladnost, a hloubost pojednání výborné ve všech křesťanských oborech bohovědy, jistě i pro různé křesťanské církve proti nájezdům novověkých a stranických spisů; právě takového časopisu jež každému křesťanu potřeby. Jména, která lid tento v čele nese, jsou nám milojistým,

že i přístě v křesťanském směřu pokračovali a bude; každý časopis podporovat jest povinností každého vlasteneckého kníže katolického; neb třeba k vlasti posvěcená snižkem církevním jest právem vlastenectvím. Každé jiné vlastenectví není nic než pouhé slovo bez významu; proti takovému vlastenectví se opírá, jest naší povinností. To učiníme ale nejprve podporou listu, jenž se staví do řádu prvním, již draly potlač nás, víru naši všemi prostředky porýžují. Tak dokážeme, že jsme proti vlastencové a nástupcové mizů, kteří první o nás draly klenot k nám přiseli. - Kdo nemůže výše jmenovaný "časopis" na své útraty Dobrotě, vyslovujeme to přání, necht' jest jeho příbuzný vyprávěvatelem a čtenářem!

Fr. Duda.

Čt. P. čtenářům!

Vydávaje poslední číslo "musea", jež touda po vyhlášení a horlivosti alumnů opět vykrísila, nám ještě na srdci, objasnit několika slovy stavovisko redaktora vůbec a vývoj našeho listu zvláště, aby laičtí čtenáři neznávající pravdu života našich Dobrotě prominuli vady, které přes vše má namáhání v některých číslech předešly.

Již několik let před námi cítili probuzení a duchem nábožensko-vlasteneckým provaných alumnové toho potřeby, mluvit lid, a němž by plody ducha svého ukládali a ten zejména činnosti se podobali. Dobrá znalosti mnohých náboženských knížek nejvyšší zapotřebí, ano bude jemu pravda Božskou mezi lidem roznášeti a nejlépe lidem nevěřícím hlásiti. Jde se ale měli alumnové o splnění této výzvy? - Čtením a

studováním spisů vzorných že iie oni známosti nabýti; aby ale tato hračka se stala, potřeby častého se cvičení. To dobře věděl redaktor velvážný náš bratr P. Štěpán, za svého času dlužil se u vydávání časopisu "Jara", než po odchodu jeho zaměřil k tomu; i zůstal se, že se nezvládá více; - dříve jsme to nešli; až koncem Ep. Str., a dříve na pomoc svých příatelů obdržel časopis náš, jmenem, které jsme už dříve potýželi; než netečnost a nepřátelské chování se našich ze strany našeho ztěžovali mu i nad tento rok, že jej se sebe sloužit musel. Česká byla již rážena, a ta byla jen potřeby, aby se práce s novou snahou a pílí obnovila, když se hlasy po časopisu méně ozývaly. Vybrán jest k tomu přizval jsem práci, která měla být středem pozornosti našich. Obliba časopisu lojné odměnám odměnila dosti namáhání má. Štěpán již na potřeby časové přizval jsem lidi, kteří každou práci podporou. Štěpán-li kdo největší výze vědecká, ten se vším gnužil. Přyzkou ale, že potmě, nožem každý podal práci, a kterou vniknouti se snažil. Uplného rozpuštění a bezradného zprůvodění temat nebylo žadati; k tomu zapotřebí stouholého a namáhavého studování. O to nám nešlo, žijeme ale o cvičení se o věci náboženské, kterýmž i časopis náš vyhověl.

Čt. p. spolupracovníkům mé díky za lojnost podporu a srdce přání, by horlivost jejich neschabla i po odchodu mém. Dale mé díky čt. pp. Jindři, Štěpánovi a zvláště čt. p. P., kteří mne psaním je-žnotných čísel podporovali!

Loučí se s Vámi, drazí přátelé, klade Vám na srdce: nenechte zaniknouti časopis tento, jehož objevení i v dále s radostí očekáváme.

Antonín Vlček

Obsah.

V řeci vázané

- Ambrož : Kapla čís. 2.
 " : Smilky " 4, 5.
 " : Jitro " 6.
 " : Duchů stráž, čís. 6.
 " : Důmka čís. 7.
 " : Křehutka " 8.
 " : Jevíec " 9.
 " : Z mramorů písmí čís. 11, 12, 13.
 " : Na rozchodnou " : 14.
Indra : Kněžky čís. 3.
 " : Mlýnský náhon čís. 5.
 " : Pán světa " 10.
Studička : Na hrobě " 1.
 " : Cesta do špitálu čís. 7.
Pospíšil : Má tajba čís. 8.
 " : Proje náhly " 9.
 " : Milí Bili a Václav Štěrba (ne Štěrba) čís. 10.

V řeci nevázané

- Ambrož : Křesť. učení nemá na ujmu dohodnému badání čís. 3, 4, 5.
Bačák : Mrazy a obyčej Moholání ze Slav. Časopis. — " : 6, 7, 8, 9.
 " : Výroky o Jezuitích vyjímání z Slovaca čís. 9, 10, 11, 12, 13, 14.
Studička : Rozhled časový I. čís. 2; II. čís. 3; III. čís. 7.
 " : Kardinál Bellarmín čís. 4, 5, 6.
Duda : Statistický nástin diecése brněnské čís. 11, 12, 13, 14.
 " : Museum a museum čís. 1.
Indra : Slovo o čas čís. 14.
Pospíšil : Kapla sv. Stanislava Kostky čís. 2.
 " : Také něco o Jezuitích čís. 3, 4, 5.
Spáček : Poměry země české k zemi německé čís. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.
Vlček : Pomatene nad Doktora čís. 1, 2.
 " : Stará učitelka a vliv jeho na veřejný život čís. 8, 9, 10.
 " : Pedagogické základy Dischewegovy čís. 12, 13.
 " : Z posledních dob života Voltairea čís. 11.
 " : Ct. p. čtenářům, čís. 14.

Problematika

- Shodná odpověď čís. 1. — Obrazek avšak náležitosti čís. 2. — Hany svatých čís. 3.
 — Duchaplné pokynání čís. 4. — Ze života Julián čís. 5. — Lázareň pro nemocné čís. 6.